

Što je to MULTIMEDIJA?

- Neki autori koriste izraz ‘višemedija’
- Prema rječniku:
multimedijalan – (višemedijalan), koji se istodobno služi sa nekoliko tehnika reprodukcije i prenošenja komunikacija

Multimedija

- Detaljnija definicija mogla bi glasiti:

Integracija dva ili više naprednih tipova informacija (audio, video, grafika, ...) sa ciljem stvaranja, grupiranja, prijenosa, pohrane, obrade i prezentacije sadržaja.

Multimedijski računalni sustav

- Integrirani računalni, komunikacijski i informacijski sustav koji omogućuje obradu, upravljanje, zaštitu, slanje i korištenje te prezentaciju sinkroniziranih multimedijskih informacija

Multimedijski sustavi

■ Interaktivnost

- zahtjevi za dvosmjerni tijek podataka koji može omogućiti korisničko upravljanje informacijama

■ Sinkronizacija

- održavanje vremenskih odnosa između pojedinih dijelova poruke kao i između različitih ali međusobno ovisnih poruka

■ Normizacija

- omogućuje interoperabilnost različitih tipova informacija, različitih sustava, mrežnih protokola, proizvoda,...

Multimedejske arhitekture i sustavi

■ Pozadina i potrebe:

- U današnje vrijeme značajni dio razvoja računalne industrije vezan je za multimediju:
 - Komunikacijska industrija (obične i mobilne mreže): nove potrebe za ulaganjima u infrastrukturu
 - Računalna industrija (serveri, stolna i mobilna računala): procesorska snaga
 - Procesori (desktop, mobilni): nove arhitekture
 - Aplikacije: nove i nove mogućnosti

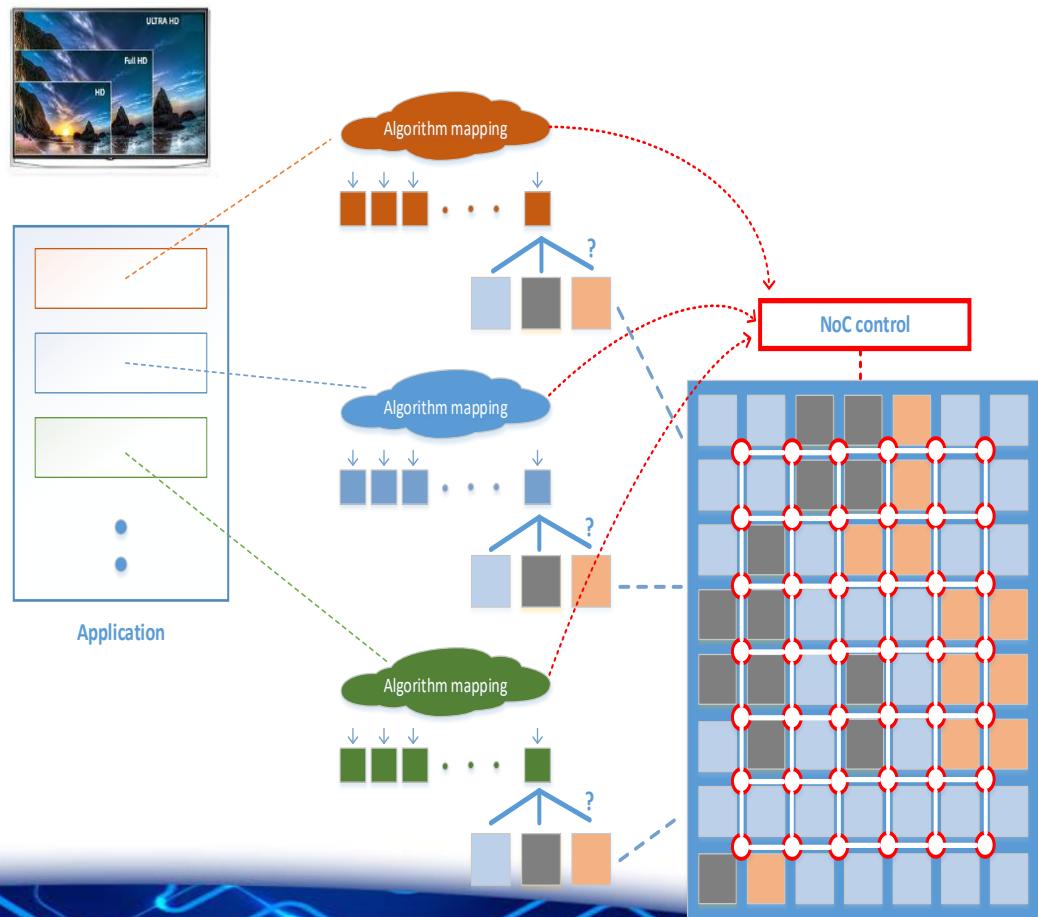
Multimedejske arhitekture i sustavi

■ Cilj predmeta

- Sagledavanje problema iz pogleda RAČUNARSTVA
- HW/SW co-design
- Rješavanje problema srednje/visoke kompleksnosti
- Sagledavanje i rješavanje CJELOKUPNOG problema iz stvarne okoline
- Timski rad

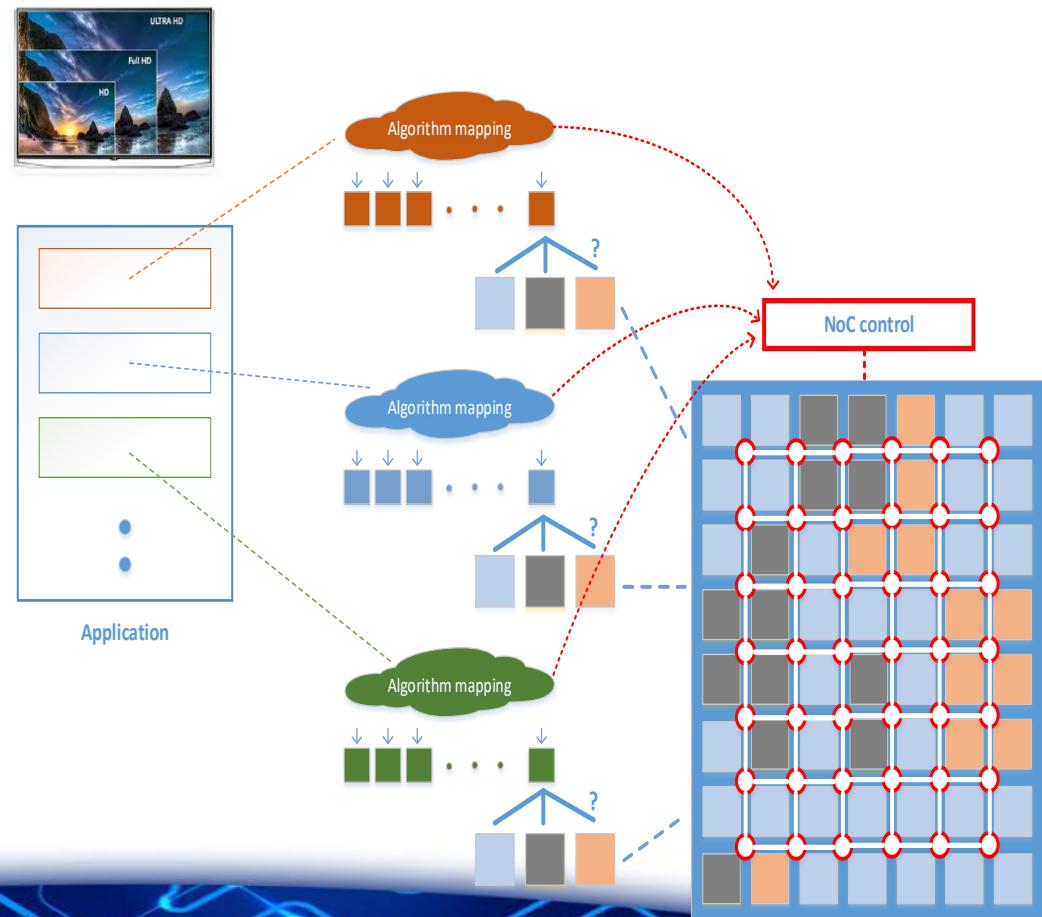
Research directions

- Mapping of algorithms to SW, GPU, SIMD, FPGA
- Low level optimisations
- Various processing constraints:
 - Real time
 - Processing power
 - Throughput
 - ...

New challenges

- Number of cores and volume of data require novel system architecture designs
- NoC communication algorithms that can adapt to MM
- Allocation of cores/core types on manycore system

Norme

■ Službena definicija:

- dokument donesen konsenzusom i odobren od priznatoga tijela, koji za opću i višekratnu uporabu daje pravila, upute ili značajke za djelatnosti ili njihove rezultate s ciljem postizanja najboljeg stupnja uređenosti u danome kontekstu
NAPOMENA: Norme bi se trebale temeljiti na provjerenim znanstvenim, tehničkim i iskustvenim rezultatima, i biti usmjerene promicanju najboljih prednosti za društvo.

Norme

- Pogledajte: www.hzn.hr
- Norme NISU besplatne
- Norme su potrebne
- Norme na područu MM aplikacija znaju imati česte promjene

Intelektualno vlasništvo

- Autorsko djelo
- Patent
- Žig
- Topografija poluvodičkih proizvoda

- Pogledajte: www.dziv.hr

IV

- Na IV se zasniva cjelokupna industrija
- U okviru ovog predmeta zahtjevati će se poštivanje IV
- “na Internetu se sve može naći”....
- Pravni i ekonomski rizici

Informacija

- Osnovna ideja: pronaći i ukloniti redundanciju u podacima
- Svojstvena (vlastita informacija)
 - Kvantitativna mjera za količinu informacije

$$i(A) = \log_b (1/P(A)) = -\log_b P(A)$$

gdje je: $P(A)$ vjerojatnost pojavljivanja događaja A

- primjer: za $P(A)=1$ $i(A)=0$
 za $P(A)=0$ $i(A)=\infty$

Informacija

- $i(A)$ nam formalno definira ono što je logično:
 - ako se nešto događa često (sa velikom vjerojatnošću) tada nam takav događaj ne donosi puno informacija (npr. suma brojeva na dvije kockice je 7)
 - rijetki događaji donose puno informacija (npr. suma brojeva na dvije kockice je 2)
- ako izaberemo \log_2 tada je količina informacija izražena u bitovima

Entropija

- $S = \{a_1, a_2, a_3, \dots, a_N\}$ – skup svih mogućih simbola sa vjerojatnostima $P(a_1), P(a_2), \dots, P(a_N)$

$$H(S) = \sum P(a_n) i(a_n) = - \sum P(a_n) \log_b P(a_n)$$

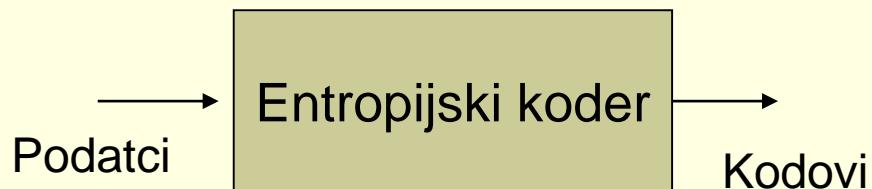
- H predstavlja *prosječni vlastiti sadržaj informacije* za izvor S i naziva se Entropija.
- Gornji izraz predstavlja pojednostavljenje stvarnog izraza za entropiju i naziva se entropija nultog reda i biti će dovoljno dobra aproksimacija za naša predavanja

Entropija

- Ako izaberemo \log_2 tada vrijednost entropije definira najmanji prosječan broj bitova potreban za kodiranje pojedinog simbola iz ulaznog niza
- Stvarnu entropiju slučajnog izvora za općeniti slučaj nikada ne možemo doznati

MAS – Osnove kompresije

■ Kompresija podataka:

- Entropijski koder (statističko kodiranje): uklanja statističku redundanciju iz toka podataka

MAS – Entropijsko kodiranje

- Entropijsko kodiranje:
 - Huffmanovo kodiranje
 - RLE (engl. run length encoding)
 - Aritmetičko kodiranje
 - Shannon-Fano, Golomb-Rice, ...

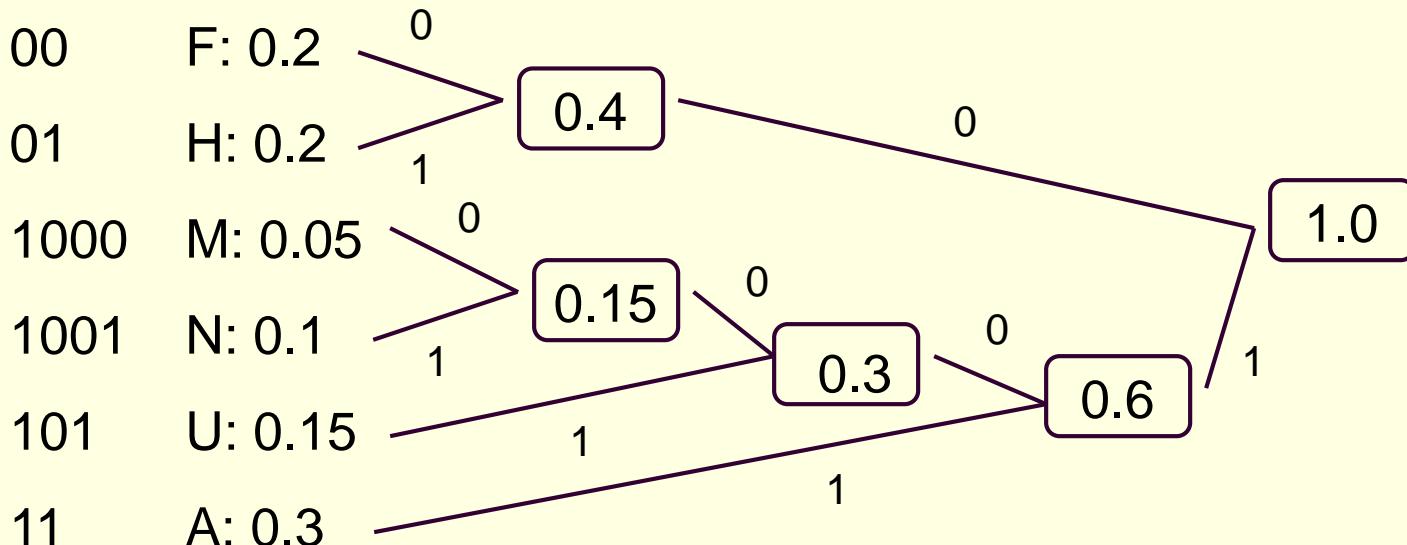

MAS – Osnove kompresije: Huffmanovo kodiranje

- Huffman, 1952:
 - Huffman-ovo kodiranje
 - Optimalni cjelobrojni kodovi (najbliži entropiji modela)
 - Prefiks kodovi (nijedan kod nije početak nekog drugog koda)
 - Često korištena metoda

MAS – Huffmanovo kodiranje

- Jednostavna prezentacija pomoću binarnog stabla

“HUFFMAN” = 0110100001000111001

56 bitova

19 bitova

MAS – Huffmanovo kodiranje

- Generiranje Huffmanovih kodova:
 - Statički – dva prolaza po podatcima, prvi skupljanje vjerojatnosti, drugi kodiranje, moraju se prenijeti i huffmanovi kodovi
 - Adaptivno – jedan prolaz, model (Huffmanovo stablo) se adaptivno izgrađuje tijekom prijelaza po podatcima, računski zahtjevnije jer i kompresor i dekompresor adaptivno izgrađuju model

MAS – Osnove kompresije: RLE kodiranje

- Zasniva se na uzastopnom ponavljanju jednog simbola
 - Jednostavna izvedba
 - Primjer:
 - linije očitane sa dokumenta u fax uređaju
1 linija (75 dpi, 8")=600 bita=75 B

17,24,3,211,22,188,77,54,4 = 9 B

Osnovni modeli

■ Fizikalni model

- ako poznajemo fizikalna svojstva izvora
- obično je ovo prekompleksan model te se u takvim slučajevima pokušava koristiti neki alternativni model

Osnovni modeli

- Vjerojatnosni model
 - često korišten model, osnova za neke vrlo efikasne modele
 - pretpostavka je da su svi simboli generirani iz izvora potpuno neovisni
- Dvije osnovne varijante
 - ‘slijepi’ model: dodatno pretpostavljamo da je za sve simbole vjerojatnost pojavljivanja ista
 - statistički model: na neki način izračunati učestalost pojavljivanja simbola te na temelju toga definirati vjerojatnosti
- Problem: mogućnost POVEĆANJA ENTROPIJE!!

Osnovni modeli

- Markovljev model (A.A. Markov 1856-1922)
 - ovim modelom opisuje se izvor ‘s pamćenjem’ tj izvor kod kojeg vjerojatnost pojavljivanja određenog simbola ovisi o svim simbolima koji su se pojavili prethodno u nizu
 - tako za Markovljev model prvog reda vrijedi
$$P(A_i|A_{i-1}, A_{i-2}, A_{i-3}, \dots) = P(A_i|A_{i-1})$$
- ovaj model je izuzetno efikasan za određene tipove podataka (npr model “predviđanja” spada u ovaj model)
- ponovo postoji opasnost od povećanja entropije!!

MAS – neki modeli

■ Primjeri modela:

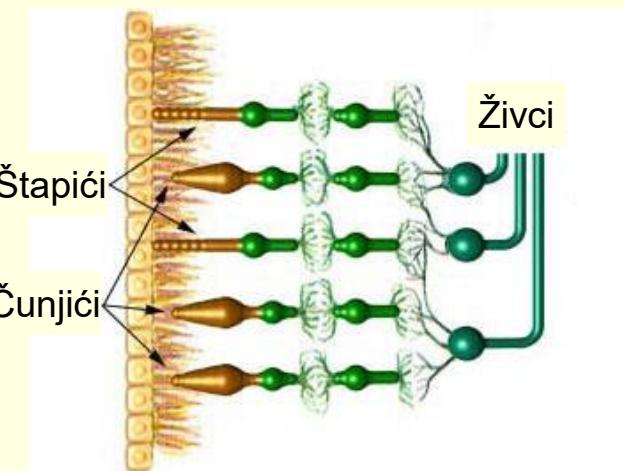
- Slikovni podatci – prostorna korelacija u 2D prostoru, HVS
- Video podatci – prostorna i vremenska korelacija podataka, HVS
- Financijski podatci – korelacija u 1D, predviđanje

Model za slikovne podatke

- Podaci bi se mogli obraditi (kompresirati) i bez upotrebe posebno odabranog modela
- Npr. ZIP, RAR, ...
- Iz iskustva znamo da time nećemo ostvariti značajne omjere kompresije
- Upotrebljava se model koji omogućuje znatno veće omjere kompresije

Model zasnovan na našem vizualnom sustavu

- fotoreceptori mrežnice
 - štapići (*rods*) i čunjići (*cones*)
 - sadrže kemijske tvari osjetljive na svjetlost
- čunjići i štapići nisu jednako osjetljivi na cijeli spektar vidljive svjetlosti
 - različite vrste monokromatskog svjetla podražuju ili čunjiće ili štapiće
- Ljudski vizualni sustav – HVS

HVS – spektralna osjetljivost

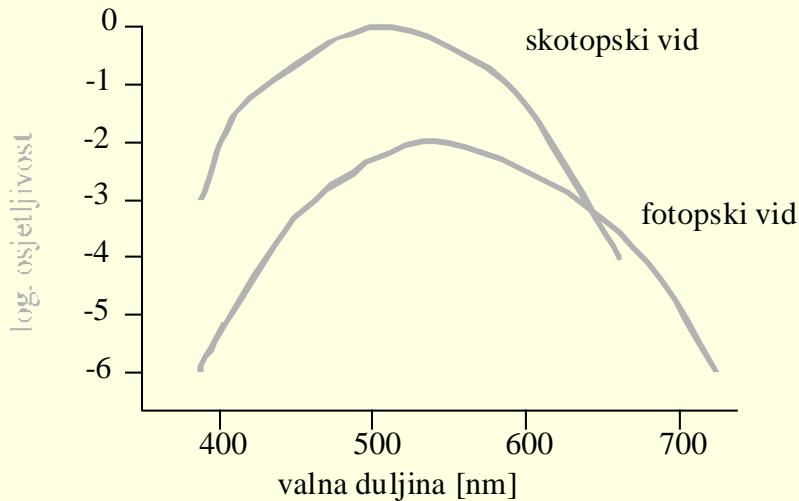
■ štapići

- osjetljivi na svjetlo i pri niskim razinama luminancije ispod $1\text{cd}/\text{m}^2$ ("noćno" gledanje ili skotopski vid)
- mogu razlikovati samo promjene u luminanciji, a nisu osjetljivi na boju

■ čunjići

- doprinose osjetu i razlikovanju boja, a postaju aktivni pri višim razinama luminancije
- kod razina luminancije između $1\text{cd}/\text{m}^2$ i $100\text{cd}/\text{m}^2$ aktivni su i štapići i čunjići (fotopski vid)
- pri razinama luminancije većim od $100\text{ cd}/\text{m}^2$ štapići postaju zasićeni i aktivni su samo čunjići

HVS – spektralna osjetljivost

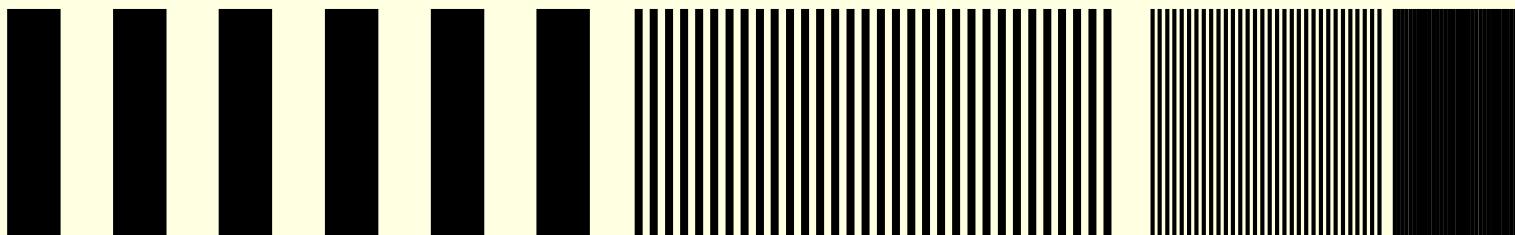
Ljudsko oko ima cca 10-20 puta više štapića nego čunjića

ZAKLJUČAK #1:

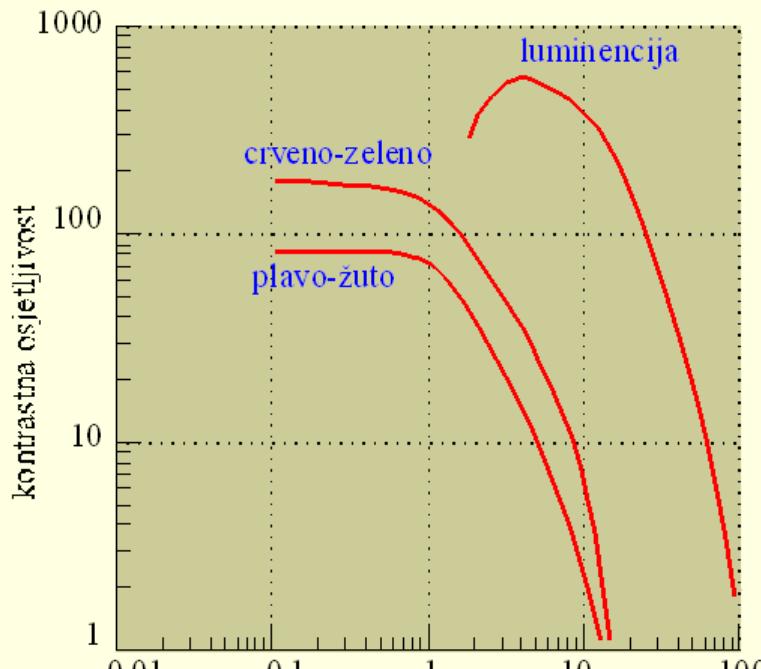
Znatno smo osjetljiviji na promjene u luminanciji nego u boji

HVS – prostorna osjetljivost

- Zbog konačne fizičke gustoće receptora, oko može razaznati detalje ako su zrake svjetlosti pod kutem upada većim od cca 1 minute
- Prostorna frekvencija

HVS – prostorna osjetljivost

ZAKLJUČAK #2:

prostorna frekvencija [broj perioda/stupnju]

Oko je neosjetljivo na visoke prostorne frekvencije , a posebno to vrijedi za komponente boje.

HVS Model za slike

- Kako iskoristiti prethodna saznanja o ljudskom vizualnom sustavu da bi omogućili veće omjere kompresije
- Cilj bi nam bio:
 - Zadržati što više informacija o luminantnoj komponenti
 - Izbaciti prostorne frekvencije koje oko ne vidi

Promjena prostora boja

- Ulazni podaci: uglavnom RGB
- Prikladan prostor boja: YUV
- RGB-YUV konverzija vrlo se lako može obaviti jednostavnom matričnom operacijom:

$$Y = (0,257 * R) + (0,504 * G) + (0,098 * B) + 16$$

$$U = -(0,148 * R) - (0,291 * G) + (0,439 * B) + 128$$

$$V = (0,439 * R) - (0,368 * G) - (0,071 * B) + 128$$

- Kompleksnost (za kasnije analize): za izračun svakog piksela treba 9 množenja i 9 zbrajanja (+dohvat,spremanje)

Promjena prostora boja

Postoji i nešto drugačija formula za konverziju koja se koristi u JPEG-u a definirana je u JFIF dokumentu:

$$Y = 0.299 R + 0.587 G + 0.114 B$$

$$Cb = -0.1687 R - 0.3313 G + 0.5 B + 128$$

$$Cr = 0.5 R - 0.4187 G - 0.0813 B + 128$$

Što smo postigli konverzijom?

- Dobili smo dva skupa komponenata
 - Y: luminancija, oko je znatno osjetljivije na ovu komponentu
 - U,V: boja, oko manje osjetljivo
- Ideja je da prethodna dva skupa obrađujemo **RAZLIČITO**
- No ovime još uvijek nismo postigli absolutno nikakvu promjenu u količini podataka

Poduzorkovanje

- “subsampling”
- Jedna od najjednostavnijih metoda kako nakon konverzije u YUV prostor boja možemo smanjiti količinu podataka je poduzorkovanje:
 - Oko nije toliko osjetljivo na prostornu frekvenciju komponenata boje te se one ne prenose za svaki piksel
 - 4:4:4, 4:2:2, ...

Transformacija

- Prebacivanjem podataka u frekvencijsku domenu želimo dobiti informacije o frekvencijskim karakteristikama svake komponente
- Koju transformaciju izabrati?
 - Želja nam je da se nakon transformacije većina informacija zadrži u što manjem broju što nižih frekvencijskih elemenata
 - Prema teoriji: Karhunen-Loève (KLT) je idealna (ali je potpuno nepraktična za primjenu)

Transformacija: DCT

- Iz teorije se može vidjeti da je diskretna kosinusna transformacija (DCT) vrlo bliska idealnoj
- Prednost DCT:
 - Može se jednostavnije izračunati (brzi algoritmi)

DCT

$$F(u,v) = \frac{2}{\sqrt{M \cdot N}} \cdot C(u) \cdot C(v) \cdot \sum_{i=0}^{M-1} \sum_{j=0}^{N-1} f(i,j) \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot i + 1) \cdot u \cdot \pi}{2 \cdot M}\right] \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot j + 1) \cdot v \cdot \pi}{2 \cdot N}\right]$$

$F(u,v)$ - transformacijski koeficijent

$f(i,j)$ - amplitude elemenata slike u bloku

u, v - koordinate u području transformacije (prostorne frekvencije)

i, j - koordinate u području elemenata slike

$$C(u)=C(v) = (1/2)^{1/2}, \text{ za } u,v = 0$$

$$C(u)=C(v) = 1, \text{ za } u = 1,2,\dots,M-1, \quad v = 1,2,\dots,N-1$$

DCT za slike

- DCT kod obrade slika uglavnom se obavlja nad blokovima podataka veličine 8x8:

$$F(u,v) = \frac{1}{4} \cdot C(u)C(v) \cdot \sum_{i=0}^7 \sum_{j=0}^7 f(i,j) \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot i + 1) \cdot u \cdot \pi}{16}\right] \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot j + 1) \cdot v \cdot \pi}{16}\right]$$

- Poduzorkovanje je vrlo "primitivna" i nekvalitetna metoda

- DC koeficijent:

$$F(0,0) = \frac{1}{8} \cdot \sum_{i=0}^7 \sum_{j=0}^7 f(i,j)$$

(DC=8 x srednja vrijednost elemenata bloka)

IDCT

- Na sličan način definirana je i inverzna DCT:

$$f(i,j) = \frac{1}{4} \cdot \sum_{v=0}^7 \sum_{u=0}^7 C(u)C(v)F(v,u) \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot i + 1) \cdot u \cdot \pi}{16}\right] \cdot \cos\left[\frac{(2 \cdot j + 1) \cdot v \cdot \pi}{16}\right]$$

- Vidimo da DCT koeficijenti $F(v,u)$ u stvari predstavljaju faktore kojima množimo bazne valne oblike pri restauraciji signala

Opseg podataka

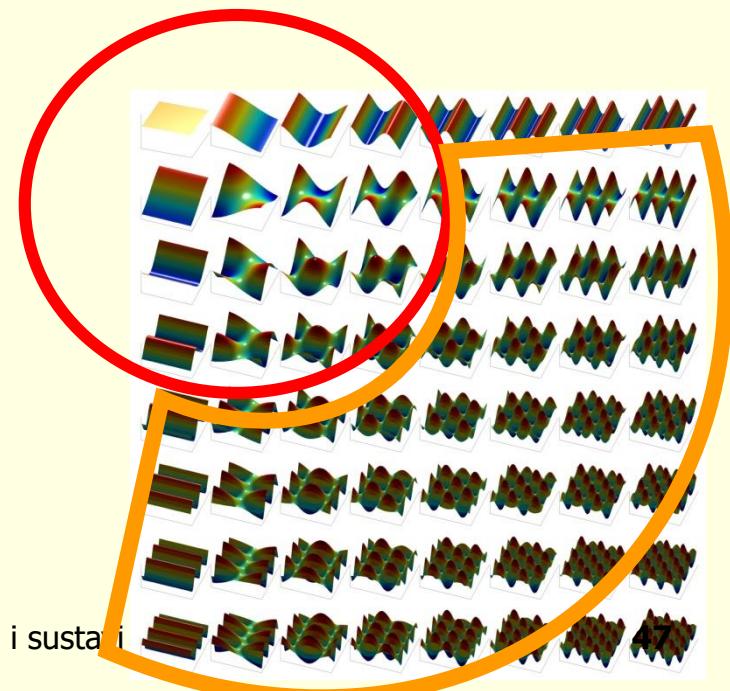
- DCT dovodi do proširenja opsega podataka (dinamički opseg za 8x8 2D DCT je 2^3 puta veći u odnosu na ulaz)
 - Ako na ulazu imamo 8 bitovne podatke nakon 2D DCT imati ćemo 11 bitovne koeficijente!!
- Još uvijek su SVI podaci sačuvani i moguće je obaviti perfektnu rekonstrukciju (uz uvažavanje nepreciznosti matematičkih izračuna)

Pomak kod DCT

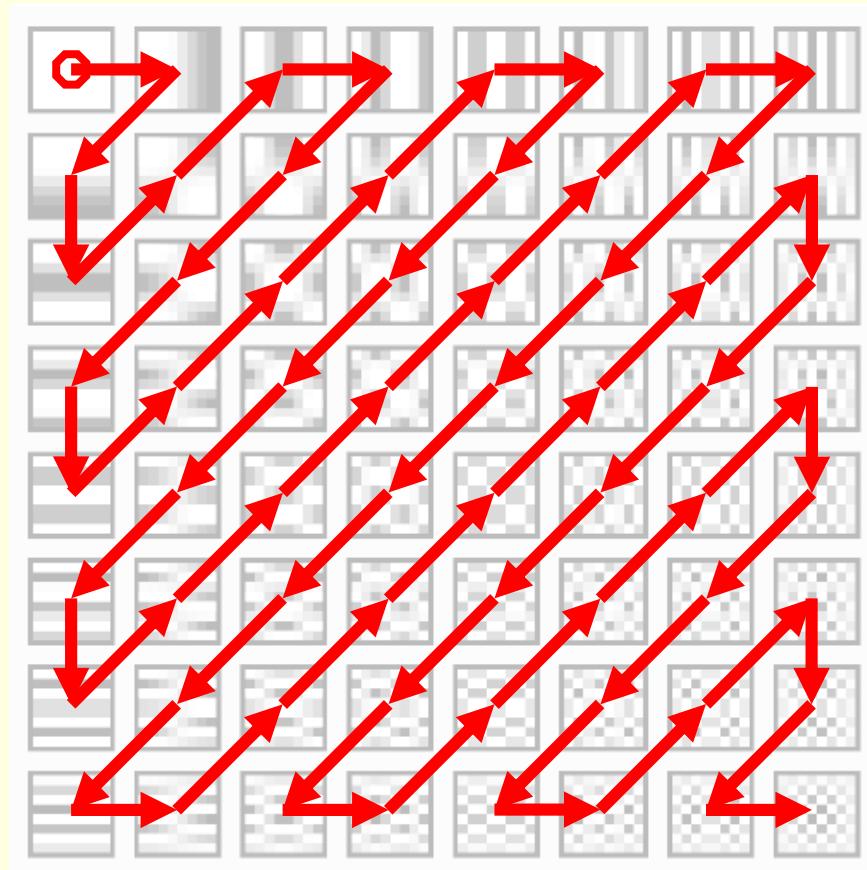
- Slikovni podaci na ulazu su pozitivni cijeli brojevi (npr. 0-255)
- S obzirom da je DCT definirana i za pozitivno i negativno područje na ovaj način bi se polovica ulaznog prostora izgubila (a time i znatno smanjila efikasnost)
- Zato se prije DCT sve vrijednosti na ulazu translatiraju za polovicu opsega tj. -128
- Prema tome umjesto da ulazni elementi budu u opsegu [0-255] biti će u opsegu [-128 – 127]

Što smo dobili sa DCT?

- Energija signala koncentrirana u nižim frekvencijama
- Značajniji koeficijenti
- Manje značajni koef.

Cik-cak (Zig-zag) reorganizacija

Kako iskoristiti DCT?

- Nakon DCT, uz poznavanje prosječnih osjetljivosti oka možemo smanjivati količinu podataka koja opisuje frekvencije na koje naše oko nije osjetljivo
- To ne možemo učiniti potpunim odbacivanjem visokofrekventnih komponenata već smanjenjem njihove preciznosti (problemi naglih prijelaza !)

Što je kvantizacija

- Postupak kojim se smanjuje dinamički opseg ulaznih vrijednosti (a time i potreban broj bita)
 - Ulazni podatak dijeli se sa zadanim brojem (kvantizacijski korak)
 - Kod inverznog postupka podatak se množi sa kvantizacijskim korakom
-
- Primjer ($Q=4$):
 - Ulazni niz 5,11,4,17,1 (potrebno 5 bitova za prikaz)
 - Izlazni niz 1,3,1,4,0 (potrebno 3 bita za prikaz)
 - Restaurirani niz 4,12,4,16,0 (**GUBITAK PODATAKA**)
-
- **KVANTIZACIJOM DOLAZI DO NEPOVRATNOG GUBITKA INFORMACIJA !!!**

Kvantizacija nakon DCT

- kvantizacijska tablica sa 64 vrijednosti $q(u,v)$ određenih na temelju HVS (koraci kvantizacije)
- Svaki DCT koeficijent $F(u,v)$ dijeli se sa pripadnim (skaliranim) faktorom $q(u,v)$, a rezultat se zaokružuje na najbližu cijelobrojnu vrijednost
- Skaliranjem sa faktorom S se pojednostavljeno određuje stupanj kompresije i “kvaliteta” slike
- vrijednosti nastale kvantizacijom $S(u,v)$ su:

$$S(u,v) = \text{round}\left(\frac{F(u,v)}{Q(u,v)}\right) = \text{round}\left(\frac{F(u,v)}{q(u,v)S}\right)$$

Kvantizacija nakon DCT

- Utjecaj pojedinih prostornih frekvencija može se proizvoljno kontrolirati postupkom kvantizacije
- S obzirom da smo razdvojili Y i U, V komponente sada možemo Y DCT frekvencijske koeficijente kvantizirati sa različitim kvantizacijskim vrijednostima od U,V komponenti (kvant. koef. za U,V biti će veći zbog HVS)
- Također kvantizacijski koeficijenti za visoke frekvencije mogu biti veći

Tipične kvantizacijske tablice

Table K.1 – Luminance quantization table

16	11	10	16	24	40	51	61
12	12	14	19	26	58	60	55
14	13	16	24	40	57	69	56
14	17	22	29	51	87	80	62
18	22	37	56	68	109	103	77
24	35	55	64	81	104	113	92
49	64	78	87	103	121	120	101
72	92	95	98	112	100	103	99

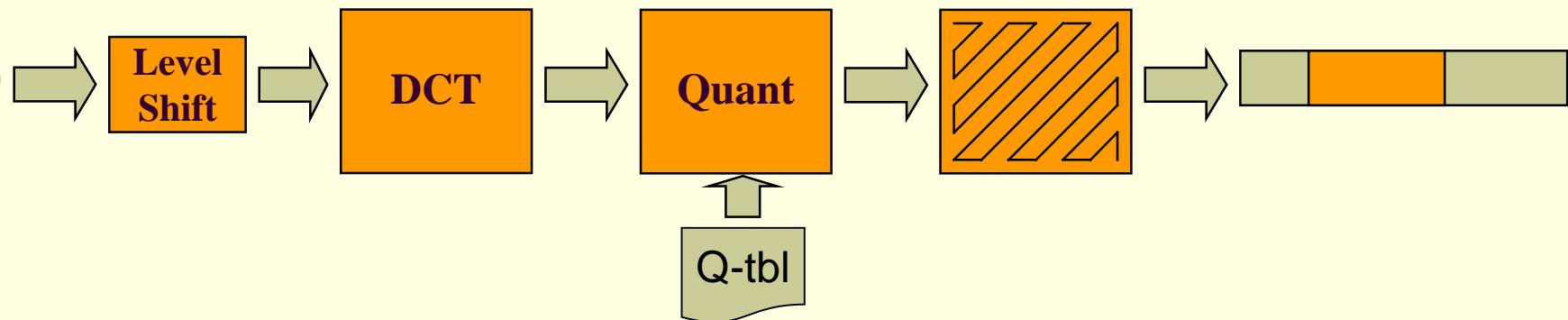
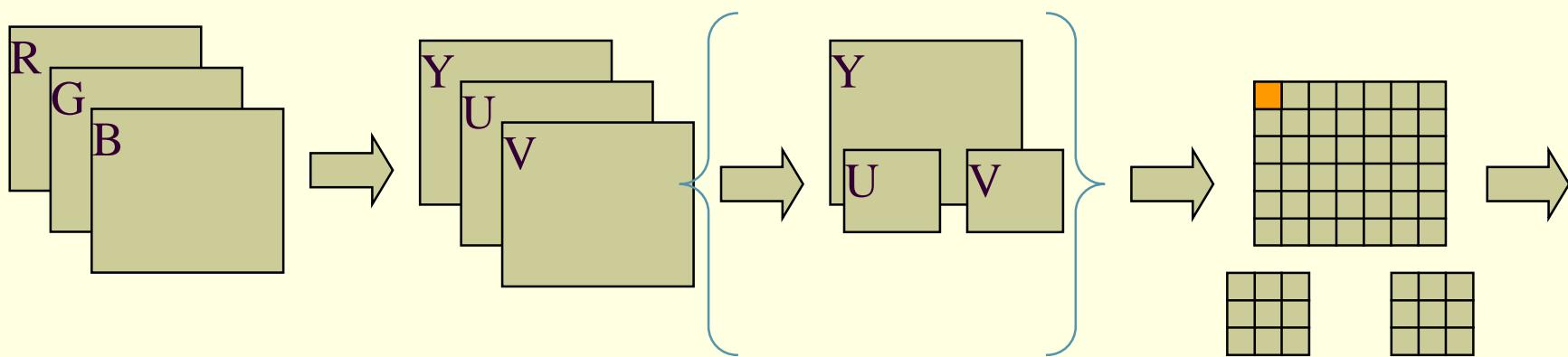
Table K.2 – Chrominance quantization table

17	18	24	47	99	99	99	99
18	21	26	66	99	99	99	99
24	26	56	99	99	99	99	99
47	66	99	99	99	99	99	99
99	99	99	99	99	99	99	99
99	99	99	99	99	99	99	99
99	99	99	99	99	99	99	99
99	99	99	99	99	99	99	99

Što se postiže kvantizacijom

- Dijeljenje viših frekvencija sa većim kvantizacijskim faktorima rezultira time da veliki broj koeficijenata postaje 0
- Nakon zig-zag reorganizacije koeficijenti iz 2D se prebacuju u 1D na način da važni koeficijenti dolaze prvi u nizu a manje važni koeficijenti koji imaju veliku vjerojatnost da su jednaki nuli nakon njih
- To rezultira nizovima od 64 koeficijenta sa velikim brojem nula na kraju

JPEG koderski model

Što nakon HVS modela

- Statističkom analizom podataka nakon obrade u koderskom modelu može se vidjeti da je njihova raspodjela izvrsna za daljnju kompresiju algoritmima zasnovanim na statističkim modelima
- Drugi dio JPEG kodera radi upravo to

Od čega krećemo

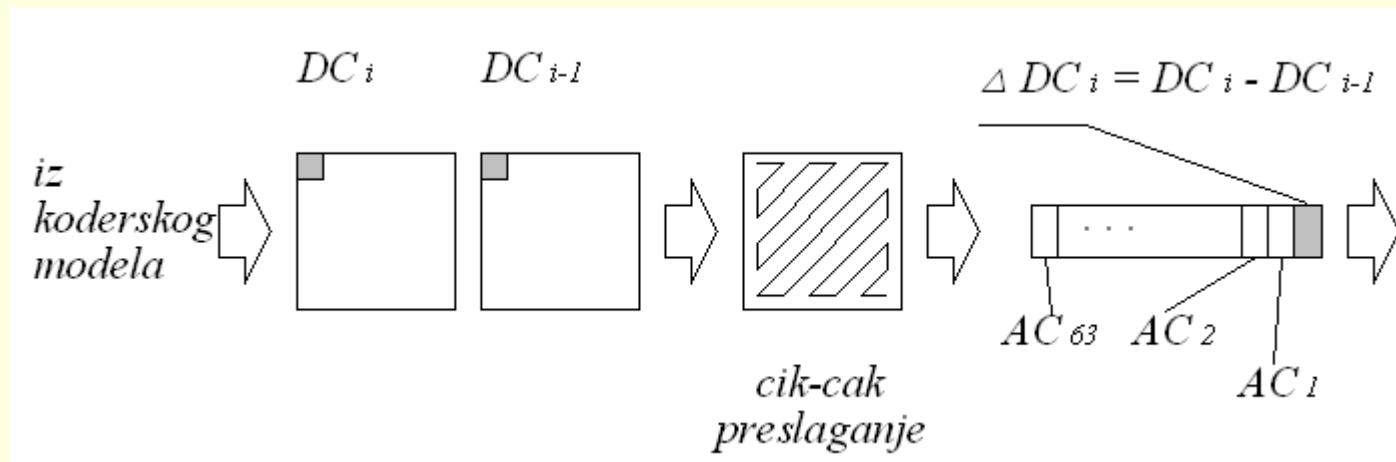
- Entropijski koder prima kvantizirane koeficijete presložene po cik-cak algoritmu u nizove od po 64 koeficijenta za svaku komponentu bloka
- Koje karakteristike možemo uočiti? (koristite DZ i proučite rezultantne vrijednosti za nekoliko slika)

DC koeficijenti

- Teorijska podloga: DC koeficijent predstavlja srednju vrijednost svih 64 elementa bloka
 - dva susjedna bloka obično imaju vrlo slične srednje vrijednosti
- Rezultat:
 - Distribucija DC vrijednosti je prilično jednolika i nepogodna za kodiranje
 - Distribucija RAZLIKE dva susjedna DC koeficijeta je vrlo gusta oko nule i idealna za kodiranje

DC razlika

- Iz prethodnoga odlučujemo da ne želimo kodirati vrijednost DC elementa već razliku između trenutnog i prethodnog
- Znatna ušteda u bitovima (malo po malo...)

Kodiranje duljine niza nula (ZRL)

- Slijedeći korak u našoj analizi proizlazi iz postupka kvantizacije nakon koje je mnogo elemenata viših frekvencija postalo nula.
- Za ovakve nizove izuzetno je pogodna metoda kodiranja duljine niza (ZRL coding)
- Metoda radi na način da umjesto da se kodira svaki koeficijent koji je nula u nizu, da se kodira broj uzastopnih nula koji se nalazi u nizu

DC/AC simboli

- Dodatno se u statističkom modelu određuje pripadnost pojedinog ulaznog elementa određenoj kategoriji prema absolutnoj vrijednosti njegove amplitude
- Određivanje kategorije povezano je sa postupkom modificiranog Huffmanovog kodiranja o čemu će biti više riječi kasnije. Na izlazu iz statističkog modela svaka ulazna DC razlika i svaki ulazni AC koeficijent različit od nule biti će zamijenjeni sljedećim simbolima:
 - DC simbol: **[kategorija] [amplituda]**
 - AC simbol: **[[duljina niza nula],[kategorija]] [amplituda]**
- DC simbol nema komponentu koja određuje duljinu niza nula što je i logično jer JPEG zasebno obrađuje svaki slikovni blok a DC razlika uvijek je prvi element bloka.
- Za AC komponente duljina niza nula opisuje koliko koeficijenata ima vrijednost nula prije nekog koeficijenta koji je različit od nule.

ZRL/EOB

- Veličina polja koje opisuje duljinu niza normom je ograničena na 4 bita kojima se mogu opisati nizovi od 0 do 15 nula. U stvarnom nizu ulaznih elemenata može se pojaviti i niz koji sadrži i više od 15 nula te se u tom slučaju koristi specijalni simbol nazvan ZRL (Zero Run Length).
- ZRL simbol označava niz od 16 nula a nakon tog simbola nule se počinju brojati iz početka.
- Drugi, i zadnji, specijalni simbol označava da su od trenutnog elementa do kraja bloka svi elementi jednaki nuli. Ovaj simbol ima oznaku EOB (End Of Block).
- Slikovni blok sastoji se od 64 ulazna elementa te se nakon obrade u statističkom modelu na izlazu može naći najviše tri simbola ZRL. U normi je također definirano kako se niz ZRL simbola nakon kojih slijedi EOB simbol mora izbaciti iz izlaznog niza.
 - Razlog je prirodan. EOB simbol označava sve nule od trenutnog mesta do kraja bloka pa su prema tome ZRL simboli koji eventualno prethode EOB simbolu nepotrebni.

Kategorija

Kategorija	DC razlika	AC koeficijent
0	0	
1	-1,1	-1,1
2	-3,-2,2,3	-3,-2,2,3
3	-7,..,-4,4,..,7	-7,..,-4,4,..,7
4	-15,..,-8,8,..,15	-15,..,-8,8,..,15
5	-31,..,-16,16,..,31	-31,..,-16,16,..,31
6	-63,..,-32,32,..,63	-63,..,-32,32,..,63
7	-127,..,-64,64,..,127	-127,..,-64,64,..,127
8	-255,..,-128,128,..,255	-255,..,-128,128,..,255
9	-511,..,-256,256,..,511	-511,..,-256,256,..,511
10	-1023,..,-512,512,..,1023	-1023,..,-512,512,..,1023
11	-2047,..,-1204,1024,..,2047	

Kategorija

- Neke vrijednosti se rijetko pojavljuju pa nije imalo smisla svakom broju pridjeljivati kod
- Kategorije su određene prema vjerojatnosti pojavljivanja ulaznih elemenata
- Kako se kategorijom ne može točno odrediti vrijednost elementa poslije kategorije mora se poslati još podatak [amplituda] koji unutar kategorije definira koji je to element.
- Amplituda ima različit broj bitova za svaku kategoriju (koji je jednak rednom broju kategorije)

Tablica simbola za AC komponente

Duljina niza	Kategorija				
	0	1	2	...	10
0	EOB	0/1	0/2	...	0/10
1	X	1/1	1/2	...	1/10
:	X	:	:		:
14	X	14/1	14/2	...	14/10
15	ZRL	15/1	15/2	...	15/10

Amplituda

- Za kodiranje amplitude koristi se sljedeće pravilo:
- Prepostavimo da je koeficijent C zapisan u formatu dvojnog komplementa, a K je kategorija kojoj taj koeficijent pripada.
 - Ako je C pozitivan broj tada će se Huffmanovom kodu, kao proširenje, dodati K nižih bitova od C.
 - Ako je C negativan tada će se Huffmanovom kodu dodati K nižih bitova od vrijednosti koeficijenta C umanjenog za jedan, tj. $(C-1)$.

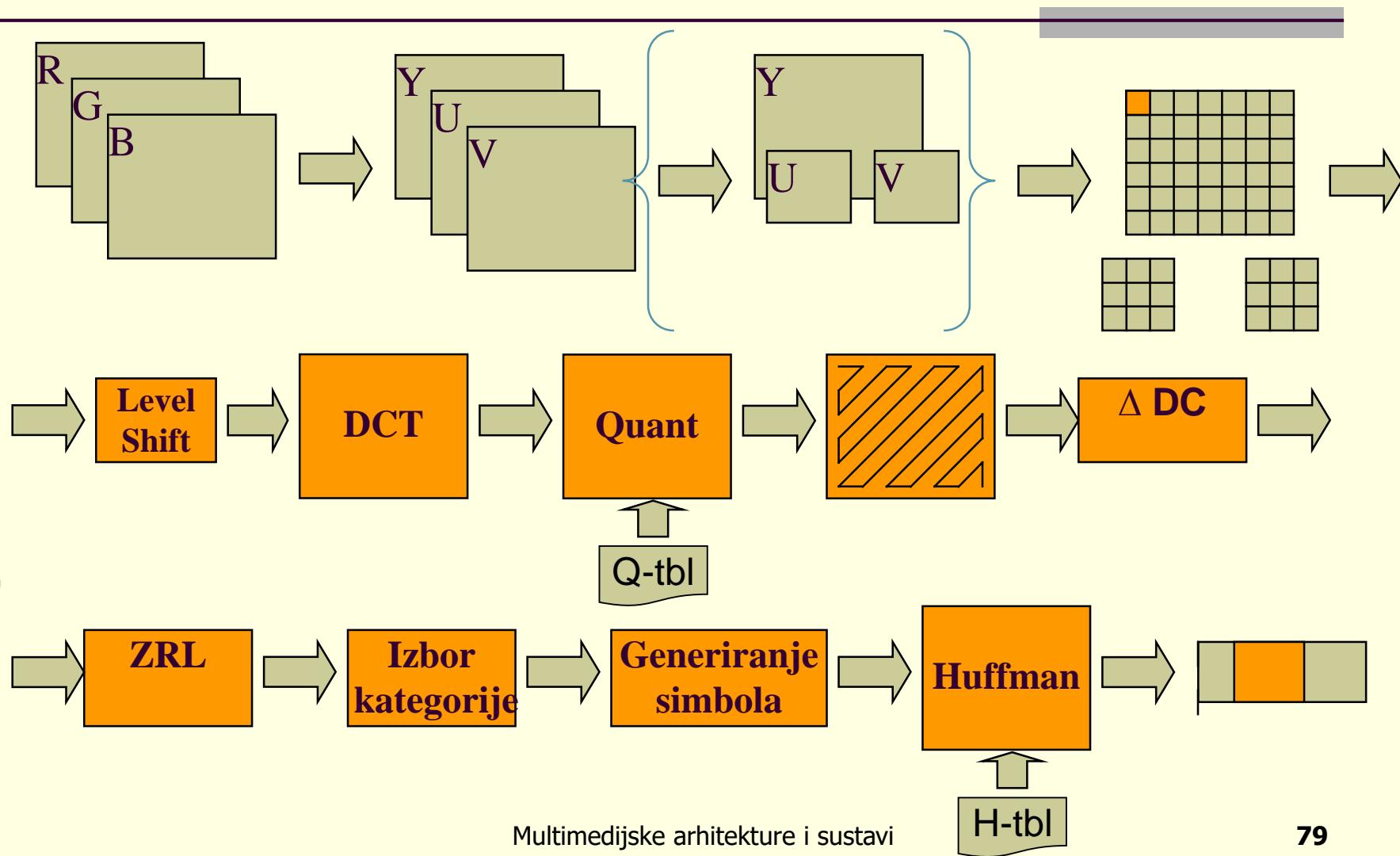
Huffman-ova tablica za DC simbole

Kategorija	Duljina koda	Kodna riječ
0	2	00
1	3	010
2	3	011
3	3	100
4	3	101
5	3	110
6	4	1110
7	5	11110
8	6	111110
9	7	1111110
10	8	11111110
11	9	111111110

Huffman-ova tablica za AC simbole

Duljina niza/Kategorija	Duljina koda	Kodna riječ
0/0 (EOB)	4	1010
0/1	2	00
0/2	2	01
0/3	3	100
0/4	4	1011
0/5	5	11010
0/6	7	1111000
0/7	8	11111000
0/8	10	1111110110
0/9	16	111111110000010
0/10	16	111111110000011
1/1	4	1100
1/2	5	11011
...

JPEG koder

Pomak (level shift)

$$\begin{bmatrix} 107 & 113 & 122 & 122 & 122 & 139 & 137 & 139 \\ 107 & 113 & 122 & 122 & 122 & 139 & 133 & 139 \\ 107 & 122 & 122 & 122 & 126 & 133 & 133 & 148 \\ 107 & 113 & 122 & 115 & 122 & 131 & 131 & 148 \\ 107 & 113 & 122 & 127 & 130 & 139 & 139 & 148 \\ 107 & 113 & 113 & 115 & 122 & 131 & 133 & 147 \\ 109 & 107 & 122 & 122 & 131 & 131 & 131 & 133 \\ 103 & 109 & 118 & 115 & 122 & 122 & 122 & 140 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{Pomak}} \begin{bmatrix} -21 & -15 & -6 & -6 & -6 & 11 & 9 & 11 \\ -21 & -15 & -6 & -6 & -6 & 11 & 5 & 11 \\ -21 & -6 & -6 & -6 & -2 & 5 & 5 & 20 \\ -21 & -15 & -6 & -13 & -6 & 3 & 3 & 20 \\ -21 & -15 & -6 & -1 & 2 & 11 & 11 & 20 \\ -21 & -15 & -15 & -13 & -6 & 3 & 5 & 19 \\ -19 & -21 & -6 & -6 & 3 & 3 & 3 & 5 \\ -25 & -19 & -10 & -13 & -6 & -6 & -6 & 12 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{DCT}}$$

2D DCT, kvantizacija

$$\begin{array}{l} DCT \rightarrow \begin{bmatrix} -31 & -84 & 2 & -16 & -5 & -10 & 13 & -3 \\ 12 & -2 & 1 & 1 & -9 & 2 & 1 & -7 \\ -11 & 7 & -6 & 3 & -1 & 4 & 1 & 1 \\ 5 & -6 & -2 & 7 & -2 & 6 & -1 & -2 \\ -1 & -2 & 1 & -4 & 0 & 0 & 2 & 1 \\ -1 & 3 & -0 & 1 & -0 & 1 & 0 & 4 \\ -2 & -2 & 9 & -4 & 1 & -6 & -4 & -3 \\ 12 & 0 & -8 & 1 & 1 & 2 & -3 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{Kvantizacija.}} \begin{bmatrix} -2 & -8 & 0 & -1 & 0 & -1 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{Cik-cak}} \rightarrow \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{array}$$

Cik-cak + entropijsko kodiranje

-2 -8 1 -1 0 0 -1 0 1 0 0 0 0 0 0 -1 00

[011:01][1011:0111][00:1][00:0][11100:0][1100:1][1111011:0][1010]

011011011011100100011100011001111101101010

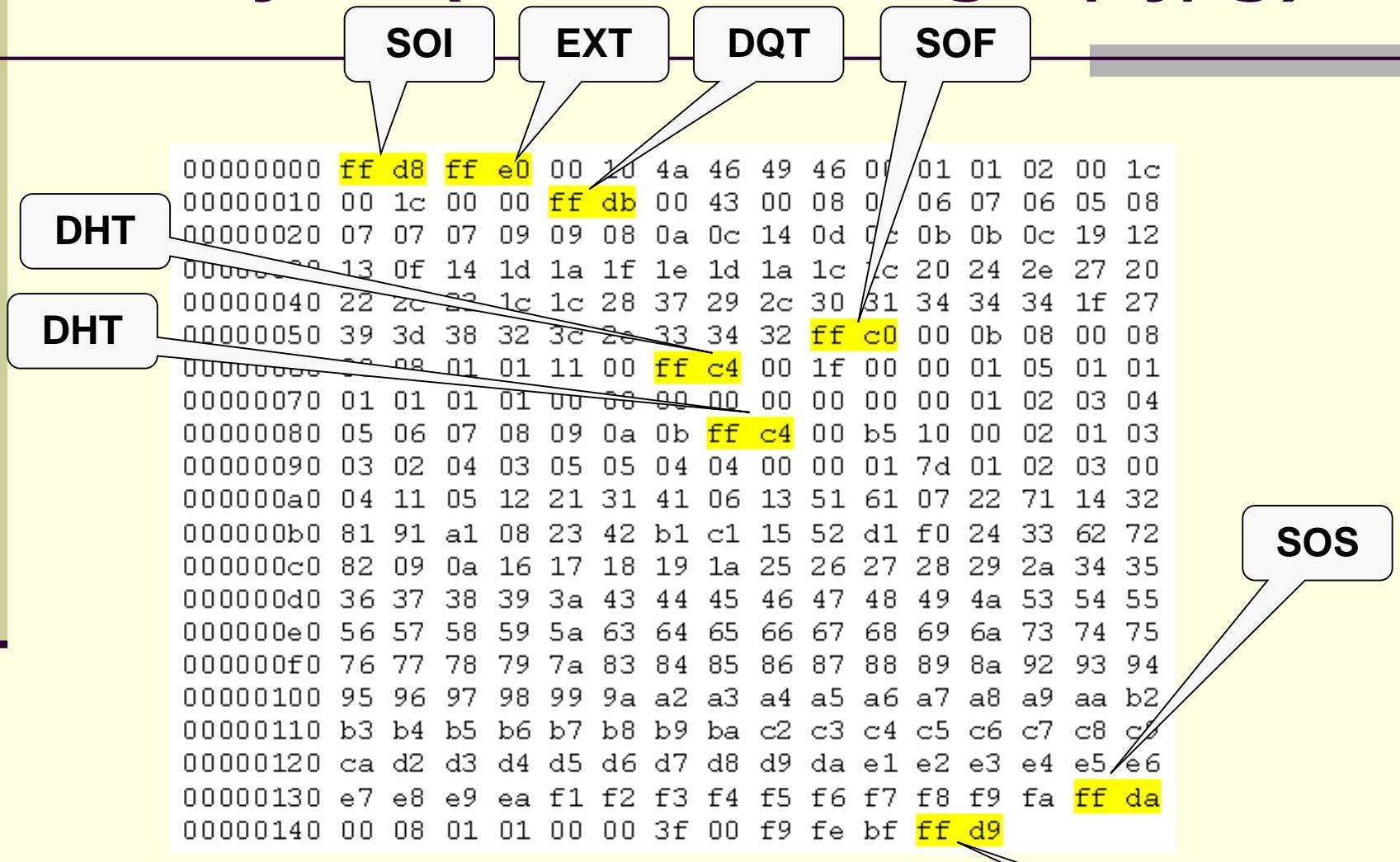
Markeri

- Sve počinje definiranjem MARKERa
- Markeri su specijalni dvo-bajtni podaci koji počinju sa podatkom 0xFF kojeg slijedi podatak različit od 0 ili 0xFF a kojim se identificiraju različiti strukturalni dijelovi kompresiranog niza podataka

Minimalna struktura JPEG datoteke

SOI	FFD8	Start of Image
DQT	FFDB	Quantization table(s)
DHT	FFC4	Huffman table(s)
SOF	FFC0	Frame header
SOS	FFDA	Scan header
Kompresirani podaci		
EOI	FFD9	End of Image

Primjer: (test1_crno_gray.jpg)

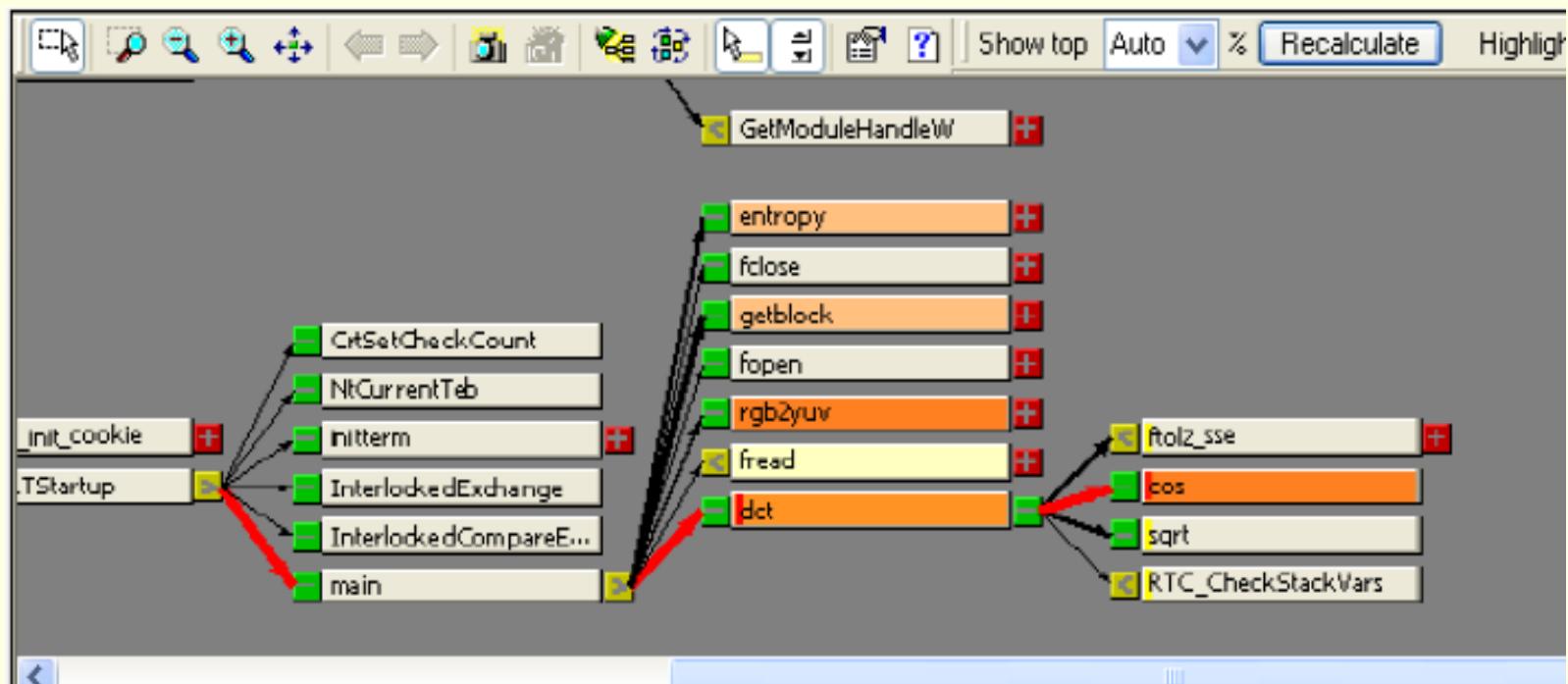
Količine podataka

- Jednostavan izračun daje nam okvirne količine nekih tipičnih formata koje ste upoznali

Rezolucija slike	Bita/pikselu	Veličina
640x480	8	307kB
1280x1024	24	3,9MB

Video rezolucija	Slika/s	Veličina/s
640x480 (8bpp)	10	3 MB/s
1280x1024 (24bpp)	30	120 MB/s

I sada počinje ozbiljna analiza..

Kako to implementirati u SW ili HW

- Najzahtjevnije operacije pri obradi slike/videa
 - Procjena/predviđanje pokreta !!!!!....!!!
 - DCT
 - RGB-YUV transformacija
 - Entropijsko kodiranje

Konverzija prostora boja

- Kao što ste naučili RGB način zapisa podataka za sliku nije dobar za kompresiju podataka već se za to koristi YUV (YCrCb) prostor
- Prije pokretanja kompresije slika u RGB zapisu konvertira se u YUV
- Inverzna transformacija obavlja se nakon dekompresije a prije prikaza na zaslonu

Konverzija prostora boja

- RGB-YCbCr konverzija vrlo se lako može obaviti jednostavnom matričnom operacijom:

$$Y = 0.299 R + 0.587 G + 0.114 B$$

$$Cb = -0.1687 R - 0.3313 G + 0.5 B + 128$$

$$Cr = 0.5 R - 0.4187 G - 0.0813 B + 128$$

- Vidimo da za izračun svakog piksela treba 9 množenja i 8 zbrajanja (+dohvat,spremanje)

Konverzija prostora boja

- Iako matematički trivijalna, konverzija boja jedan je od računalno zahtjevnijih zadataka pri kompresiji
- Ako izračunamo koliko je potrebno da se obradi jedna slika 1280x1024:
 - 11,8M množenja
 - 10,5M zbrajanja
 - +dohvat, spremanje

Konverzija prostora boja

- Verzija 2: osnovna aproksimacija

$$Y = 0.299 R + 0.587 G$$

$$Cb = -0.3313 G + 0.5 B + 128$$

$$Cr = 0.5 R - 0.4187 G + 128$$

- Verzija 3: poboljšana aproksimacija

`data[i++] = (byte)(R/4 + G/2);`

`data[i++] = (byte)(-(G/4) + B/2 + 128);`

`data[i++] = (byte)(R/2 - (G /2) + 128);`

Analiza

- Za jednu vrlo zahtjevnu operaciju uspjeli smo značajno smanjiti procesorske zahtjeve
- No to smo postigli uz **degradaciju** kvalitete izračuna podataka
- Da li je kvaliteta zadovoljavajuća ili ne vrlo je teško empirijski definirati te je zato potrebno napraviti mnogo testova i subjektivnih provjera

Načini optimizacije algoritama

- Neke osnovne grupe optimizacija:
 - Smanjenje preciznosti izračuna
 - Razvoj ekvivalentnih matematičkih algoritama sa manjom kompleksnosti
 - Promjena programske razvojne okoline
 - Promjena programske izvedbene okoline
 - Promjena arhitekture sustava za izvođenje

JPEG

- RGB2YCbCr:
 - Definitivno velika količina podataka
 - Osnovna metoda: 9*, 8+ po pikselu
 - $(1280 \times 1240) \approx 10^7$ množenja, 10^7 zbrajanja
- Vidjeli smo jednu metodu za smanjenje kompleksnosti ove konverzije

JPEG

■ 2D-DCT, 2D-IDCT

$$C(u, v) = \alpha(u)\alpha(v) \sum_{x=0}^{N-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N)$$

$$f(x, y) = \sum_{u=0}^{N-1} \sum_{v=0}^{N-1} \alpha(u)\alpha(v) C(u, v) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N)$$

■ pokušajmo proučiti koliko je to operacija po 2D-DCT elementu...

JPEG - DCT

$$C(u, v) = \alpha(u)\alpha(v) \sum_{x=0}^{N-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N) \quad \alpha(u) = \begin{cases} \sqrt{(1/N)} & \text{for } u = 0 \\ \sqrt{(2/N)} & \text{for } u = 1, 2, \dots, N-1 \end{cases}$$

- Za svaki element:
 - $\alpha() \alpha() \sum \sum f^* \cos()^* \cos()$
 - Teoretski 66 množenja, 63 zbrajanja, 128 izračuna $\cos()$ funkcije (koja samo u parametrima ima 1 dijeljenje, 3 množenja, 1 zbrajanje)
 - Pokušajte ovo izračunati u bilo kojem programskom jeziku.....

JPEG - DCT

$$C(u, v) = \alpha(u)\alpha(v) \sum_{x=0}^{N-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N) \quad \alpha(u) = \begin{cases} \sqrt{1/N} & \text{for } u = 0 \\ \sqrt{2/N} & \text{for } u = 1, 2, \dots, N-1 \end{cases}$$

- Primjer približne kompleksnosti računanja po teorijskoj formuli...
- Očito je da ovo ovako nije iskoristivo ni za kakve primjene....

JPEG - DCT

$$C(u, v) = \alpha(u)\alpha(v) \sum_{x=0}^{N-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N) \quad \alpha(u) = \begin{cases} \sqrt{1/N} & \text{for } u = 0 \\ \sqrt{2/N} & \text{for } u = 1, 2, \dots, N-1 \end{cases}$$

- Postoji mnogo različitih matematičkih i računalnih metoda kako efikasno izračunati ovaku funkciju
- Pogledati ćemo neke najvažnije
- Odvojivost (separability), lookup tablice,...

JPEG – 2D-DCT odvojivost

$$C(u, v) = \alpha(u)\alpha(v) \sum_{x=0}^{N-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) \cos(((2x+1)u\pi)/2N) \cos(((2y+1)v\pi)/2N) \quad \alpha(u) = \begin{cases} \sqrt{(1/N)} & \text{for } u = 0 \\ \sqrt{(2/N)} & \text{for } u = 1, 2, \dots, N-1 \end{cases}$$

- Jedna od najvažnijih karakteristika 2D DCT je odvojivost (engl. separability).
- Koristeći tu karakteristiku, rezultat transformacije moguće je izračunati preko 1D transformacije nad svim redovima nakon čega slijedi 1D transformacija nad svim stupcima.
- Kao rezultat ovoga, u literaturi se mogu pronaći dva pristupa rješavanju 2-D DCT: "potpunim" 2D postupkom ili korištenjem dva 1D postupka
- 2D pristup: nešto efikasniji, znatno kompleksniji

1D DCT

$$C(u) = \alpha(u) \sum_{x=0}^{N-1} f(x) \cos((2x+1)u\pi)/2N$$

- Ako pogledamo kompleksnost vidimo da je približna kompleksnost ove formule za svaki element:
 - $\alpha() \sum f^* \cos()$
 - Teoretski 9 množenja, 7 zbrajanja, 8 izračuna $\cos()$ funkcije (koja u parametrima ima 1 dijeljenje, 3 množenja, 1 zbrajanje)

2D DCT preko 1D DCT

$$C(u) = \alpha(u) \sum_{x=0}^{N-1} f(x) \cos((2x+1)u\pi)/2N$$

- Priličan problem je $\cos()$ funkcija
- S obzirom na diskretizirane vrijednosti parametara $\cos()$ faktori se NE računaju već se koriste unaprijed izračunate vrijednosti pohranjene u tablicu (tzv.lookup tablica) te se kao takvi oni obično i kombiniraju sa $\alpha()$ parametrom.
- Samo ovim postupkom ZNAČAJNO smo smanjili kompleksnost računanja
- No i sa tako izvedenim $\cos()$ kompleksnost je velika

2D DCT

- 2D DCT za blok 8x8:
 - 4096 množenja, 4032 zbrajanja
- Samo za jednu sliku 1280x1024
 - 83886080 množenja, 82575360 zbrajanja

2D DCT preko 1D DCT

$$C(u) = \alpha(u) \sum_{x=0}^{N-1} f(x) \cos((2x+1)u\pi)/2N$$

Koristeći svojstvo odvojivosti

- 1D DCT za 8 podataka
 - 64 množenja, 56 zbrajanja
- 2D DCT preko 1D DCT
 - 1024 množenja, 896 zbrajanja
- Samo za jednu sliku 1280x1024
 - 20971520 množenja, 18350080 zbrajanja

2D DCT

- No i ovo što smo do sada predložili nije dovoljno da u stvarnom svijetu izvedete neki algoritam za kompresiju uz razumnu potrošnju resursa (procesora, vremena, energije,...)
- Potreban je novi pristup računanju....
- **BRZI ALGORITMI**

Simetrije, tablice,..., i još ...

- Kad razmatramo kako implementirati neki algoritam moramo pokušati proučiti problem sa mnogih strana
- U slučaju DCT analizom formula za 1D DCT mogu se uočiti neke simetrije članova koji se računaju te uz malo trigonometrije reducirati broj izračuna $\cos()$ funkcije
- Isto tako mogu se uočiti neki parovi elemenata koji se zbrajaju i oduzimaju

...

■ Na taj način mogu se identificirati elementi:

- C_k
- S_k
- s_{jk} i d_{jk}

$$C_k = \cos(k\pi/16)$$
$$S_k = \sin(k\pi/16)$$

$$C_1 = S_7 = 0.9808$$
$$C_2 = S_6 = 0.9239$$
$$C_3 = S_5 = 0.8315$$
$$C_4 = S_4 = 0.7071$$
$$C_5 = S_3 = 0.5556$$
$$C_6 = S_2 = 0.3827$$
$$C_7 = S_1 = 0.1951$$

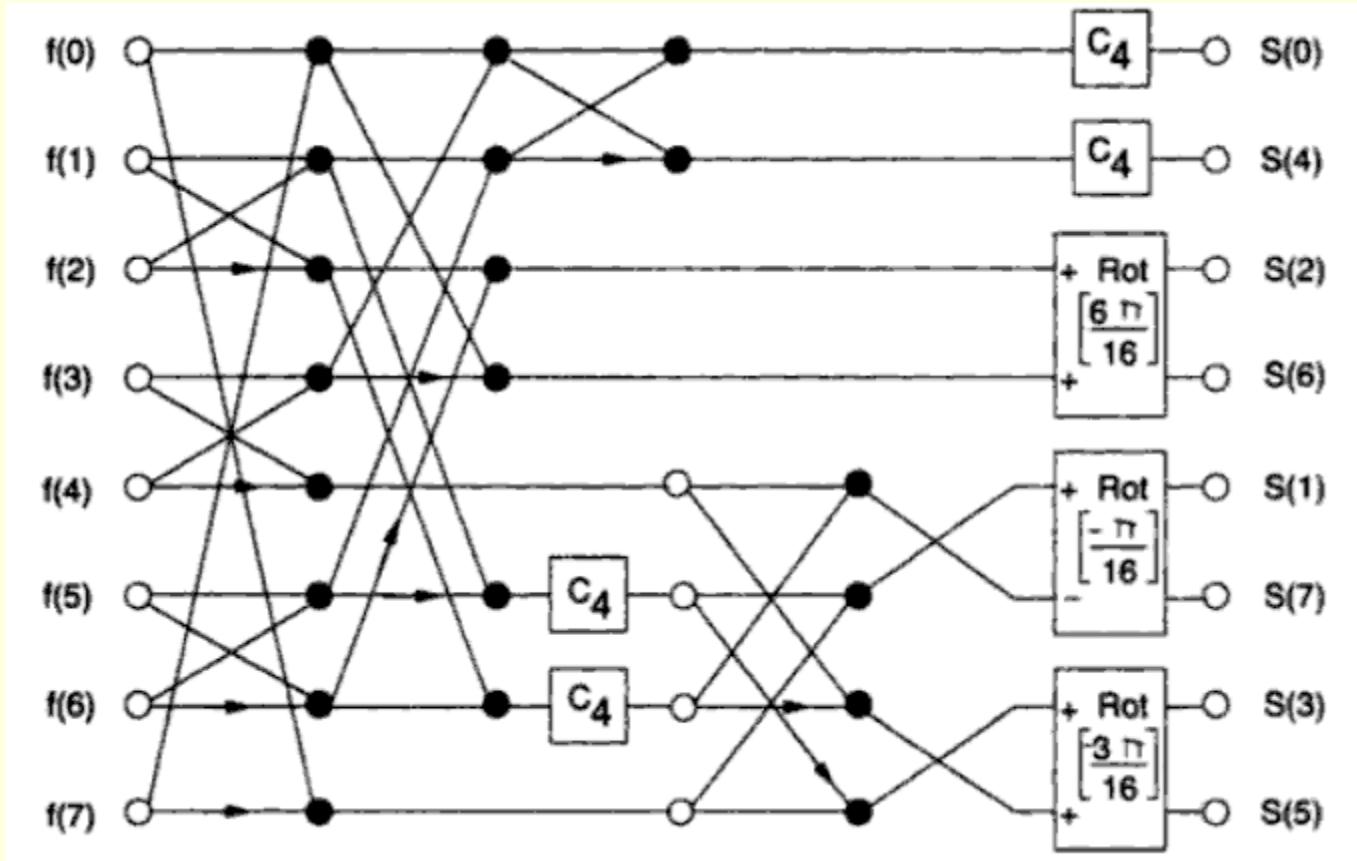
$$s_{jk} = s(j) + s(k)$$
$$s_{07} = s(0) + s(7)$$
$$s_{16} = s(1) + s(6)$$
$$s_{25} = s(2) + s(5)$$
$$s_{34} = s(3) + s(4)$$
$$s_{0734} = s_{07} + s_{34}$$
$$s_{1625} = s_{16} + s_{25}$$

$$d_{jk} = s(j) - s(k)$$
$$d_{07} = s(0) - s(7)$$
$$d_{16} = s(1) - s(6)$$
$$d_{25} = s(2) - s(5)$$
$$d_{34} = s(3) - s(4)$$
$$d_{0734} = s_{07} - s_{34}$$
$$d_{1625} = s_{16} - s_{25}$$

Ligtenberg, Vetterli

- Na temelju prethodnih analiza Ligtenberg i Vetterli su izveli formule za 1D DCT:
 - $2S(0)=C4((s07+s12)+(s34+s56))$
 - $2S(1)=C1d07 + C3d16 + C5d25 + C7d34$
 - ...
- Također se može vidjeti da ako dva podatka x i y želimo rotirati za kut $k\pi/16$ tada nove vrijednosti iznose:
 - $X=Ck*x+Sk*y$
 - $Y= -Sk*x+Ck*y$

Ligtenberg, Vetterli

Ligtenberg, Vetterli

- Kao rezultat ovog razmatranja Ligtenberg i Vetterli su izveli algoritam koji zahtjeva samo 13 operacija množenja i 29 operacija zbrajanja za računanje 1-D DCT.
- Već ovaj algoritam pokazuje drastično smanjenje broja matematičkih operacija u usporedbi s konzervativnim načinom računanja.

Brzi DFT....

- Bitno drugačiji pristup računanju DCT predložili su neki autori koji su se intenzivno bavili i proučavanjem brzih algoritama za računanje diskretne Fourierove transformacije (DFT). Tako je u svom radu Haralick pokazao da se DCT s N točaka može izračunati koristeći dvije brze Fourierove transformacije (FFT) s N točaka koristeći se simetrijom ulaza.
- Kroz brojne članke (npr. Tseng i Miller) pokazalo se kako se DCT može efikasnije izračunati na način da se, uz simetrično raspoređene ulaze, koriste samo realni dijelovi prvih N koeficijenata iz DFT s $2N$ točaka.

Skalirana DCT

- Ovi radovi pored toga uvode dodatnu prednost:
 - Naime kod konzervativnog pristupa ili kod primjera Lightenbergovog i Veterljevog algoritma, kvantizacija koeficijenata koja slijedi transformaciju uvodi dodatne matematičke operacije u postupak.
 - Algoritam Tsenga i Millera naziva se tzv. Skaliranim algoritmom jer za dobivanje DCT koeficijenata rezultati DFT se moraju pomnožiti s određenim konstantama (skalirati).
 - Ako nakon postupka transformacije odmah slijedi kvantizacija tada se kvantizacijski koraci mogu prije pomnožiti s konstantama skaliranja. Na taj način na izlazu će se bez dodatnih operacija dobiti kvantizirani DCT koeficijenti. Koristeći se ovim načinom razmišljanja, DCT s 8 točaka koja se koristi u JPEG normi može biti zamijenjena DFT-om s 16 točaka i operacijom skaliranja.

Brzi algoritmi – što se koristi

- Tipično se za izračun 1D DCT preko 1D FFT koristi teorija:
 - AAN algoritam za skalirani 1D DCT (8 točaka):
 - 5 množenja, 29 zbrajanja, 16 dvojnih komplementa
 - Kovač, Ranganathan algoritam za skalirani 1D DCT (8 točaka):
 - 5 množenja, 29 zbrajanja, 12 dvojnih komplementa

KR algoritam

Korak 1:

$$\begin{array}{llll} b_0 = a_0 + a_7; & b_1 = a_1 + a_6; & b_2 = a_3 - a_4; & b_3 = a_1 - a_6; \\ b_4 = a_2 + a_5; & b_5 = a_3 + a_4; & b_6 = a_2 - a_5; & b_7 = a_0 - a_7; \end{array}$$

Korak 2:

$$\begin{array}{llll} c_0 = b_0 + b_5; & c_1 = b_1 - b_4; & c_2 = b_2 + b_6; & c_3 = b_1 + b_4; \\ c_4 = b_0 - b_5; & c_5 = b_3 + b_7; & c_6 = b_3 + b_6; & c_7 = b_7; \end{array}$$

Korak 3:

$$\begin{array}{llll} d_0 = c_0 + c_3; & d_1 = c_0 - c_3; & d_2 = c_2; & d_3 = c_1 + c_4; \\ d_4 = c_2 - c_5; & d_5 = c_4; & d_6 = c_5; & d_7 = c_6; & d_8 = c_7; \end{array}$$

Korak 4:

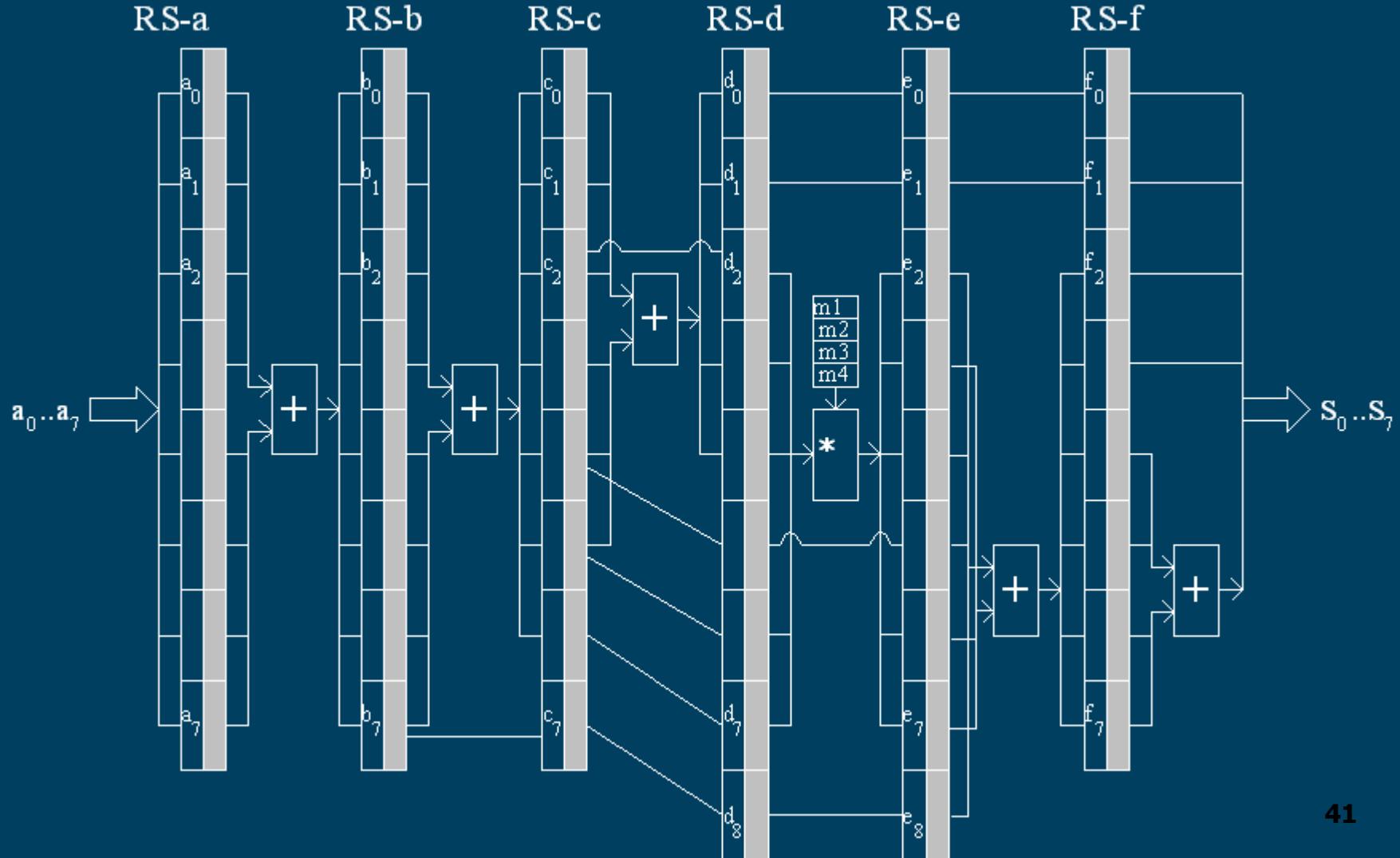
$$\begin{array}{llll} e_0 = d_0; & e_1 = d_1; & e_2 = m_3 * d_2; & e_3 = m_1 * d_7; \\ e_4 = m_4 * d_6; & e_5 = d_5; & e_6 = m_1 * d_3; & e_7 = m_2 * d_4; & e_8 = d_8; \end{array}$$

..... I tako dalje

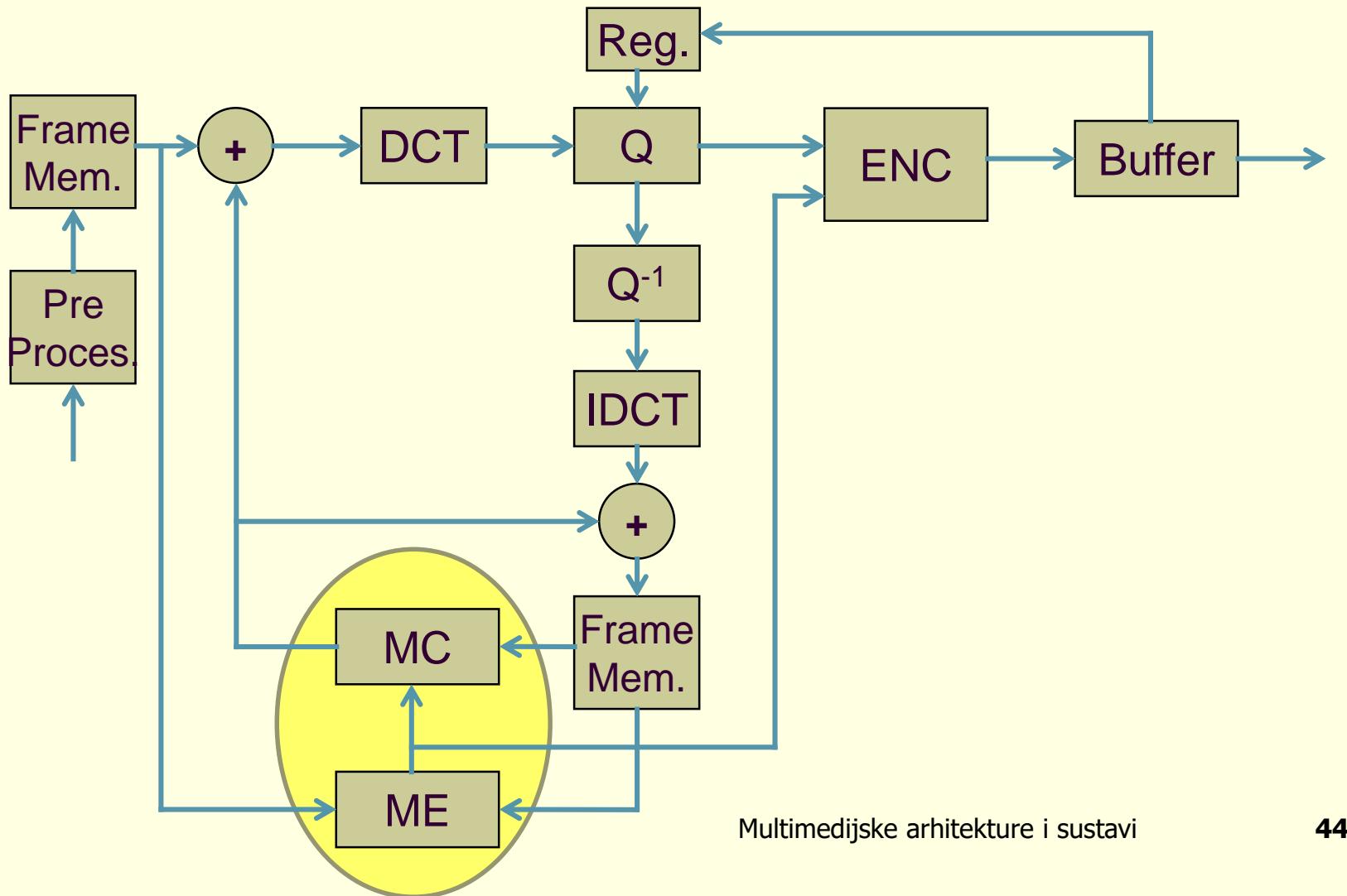
Uštede

- Korištenjem ovih brzih algoritama za jednu sliku 1280x1024 potrebno je približno:
 - 1638400 množenja
 - 9502720 zbrajanja
 - 3932160 dvojnih komplementa
- Najvažnije je da je broj operacija množenja (SPORO u procesoru) smanjen cca. 15 puta

I što nam to još omogućuje... (o tome će riječi biti kasnije)

MPEG koder

Intra i inter-blokovska kompresija

■ **Unutar-blokovska kompresija**

- Uklanjanje informacija visokih frekvencija koje ljudsko oko ne može prepoznati
- Isto kao kod kompresije slika (JPEG) što je prije objašnjeno

■ **Među-blokovska kompresija**

- Smanjivanje vremenske redundancije
- Obje se metode zasnivaju na karakteristikama ljudskog vizualnog sustava (HVS)

Međublokova kompresija

- Često se pojedini dijelovi slike unutar niza vrlo malo mijenjaju ili su čak nepromijenjeni
- Pozadina slike često se ne mijenja

Procjena i kompenzacija pokreta

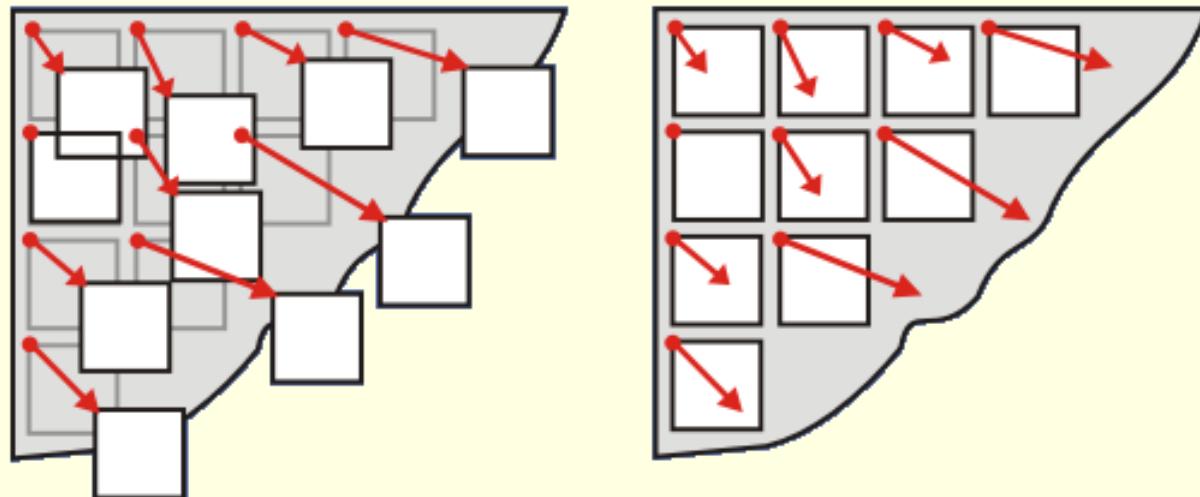
- **Procjena pokreta (motion estimation, ME):**
 - Izdvajanje dijelova slike (segmentacija pokreta)
 - Opisivanje pokreta (procjena)
 - Izvodi se u koderu
- **Kompenzacija pokreta (motion compensation, MC):**
 - Korištenje rezultata procjene pokreta
 - Izvodi se u dekoderu

Procjena i kompenzacija pokreta

- Kako bi omogućili jednostavniju implementaciju nameću se potrebna pojednostavljenja:
 - Segmentacija na pravokutne dijelove unaprijed znanih dimenzija (blok)
 - Svaki je pokret translacijski (vektor pomaka)

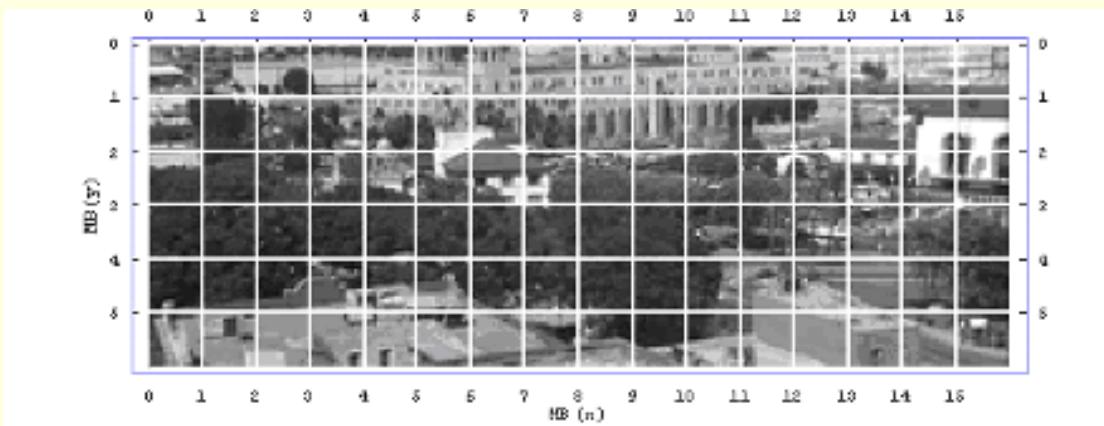
Procjena i kompenzacija pokreta

- Algoritmi procjene pokreta za svaki blok računaju pripadni **vektor pomaka**
- Vektor pokazuje izvorište bloka u prethodnoj slici prije pomaka na poziciju u trenutnoj slici

Slika kao pojedinačni objekt pri kompresiji

- Radi efikasnije obrade za procjenu pokreta dovoljna je **komponenta Y**

Mjera poremećaja

- Mjera sličnosti dvaju blokova jest **mjera poremećaja** slike od jednog trenutka do drugog
- Procjena pokreta svodi se na **optimizaciju** mjere poremećaja kao kriterijske funkcije
- Algoritmi u definiranom **području pretraživanja** nastoje pronaći minimum kriterijske funkcije
 - Promjena slike na tom je mjestu najmanja
 - proglašavamo da se blok pomakao duž vektora

Mjera poremećaja – primjer

- Neke moguće mjere poremećaja dvaju blokova:
 - Srednja kvadratna pogreška (MSE) – računski zahtjevna
$$MSE(x, y; d_x, d_y) = \frac{1}{MN} \sum_{i=0}^{M-1} \sum_{j=0}^{N-1} [Y(x+i, y+j, t_1) - Y(x+d_x+i, y+d_y+j, t_0)]^2$$
 - Srednji absolutni poremećaj (MAD) – široko prihvaćena
$$MAD(x, y; d_x, d_y) = \frac{1}{MN} \sum_{i=0}^{M-1} \sum_{j=0}^{N-1} |Y(x+i, y+j, t_1) - Y(x+d_x+i, y+d_y+j, t_0)|$$
 - Broj podudarajućih slikovnih elemenata (MPC)

$$MPC(x, y; d_x, d_y) = \frac{1}{MN} \sum_{i=0}^{M-1} \sum_{j=0}^{N-1} T[Y(x+i, y+j, t_1), Y(x+d_x+i, y+d_y+j, t_0)]$$

$$T(\alpha, \beta) = \begin{cases} 1, & \text{za } |\alpha - \beta| \leq T_0 \\ 0, & \text{inace} \end{cases}$$

Algoritmi

- Ovisno o načinu pretraživanja razlikujemo:
 - **Algoritam potpunog pretraživanja**
 - pretražuje sve točke unutar područja pretraživanja
 - računski vrlo zahtjevan
 - Daje najbolji mogući rezultat
 - **Nepotpuni (brzi, napredni) algoritmi**

Algoritam potpunog pretraživanja

- Veoma zahtjevan algoritam za računalne resurse:
 - Izračun jedne vrijednosti poremećaja (MAD):
 - Dohvat podataka (vrlo zahtjevno)
 - Za blok 16x16: 256 oduzimanja + 1 pomak (dijeljenje sa 256)
- Ako područje pomaka iznosi +-8 u obje dimenzije:
 - $(2^*8+1)^*(2^*8+1)^*(256+\text{dohvat})=73984 + \text{dohvati}$
- Pronalaženje minimuma
 - Za jednu sliku 1280x1024
 - $5120^*73984=378.798.080 + \text{dohvati}$
- Za 30 slika u sekundi: $1,1^*10^{10}$ zbrajanja/s

Algoritam potpunog pretraživanja

- Vidljivo je da algoritam potpunog pretraživanja daje optimalni rezultat ali je nažalost u praksi teško primjenjiv
- Koriste ga uglavnom samo HW koderi
- Upravo zato potreba za brzim algoritmima
 - Prednosti: manje potrebnih operacija
 - Nedostaci: veće razlike koje se trebaju kodirati a time je i izlazna količina podataka veća
 - Kvaliteta nekih algoritama zadovoljavajuća te su blizupotpunom pretraživanju
 - Problemi sa tipovima pokreta (objašnjeno kasnije)

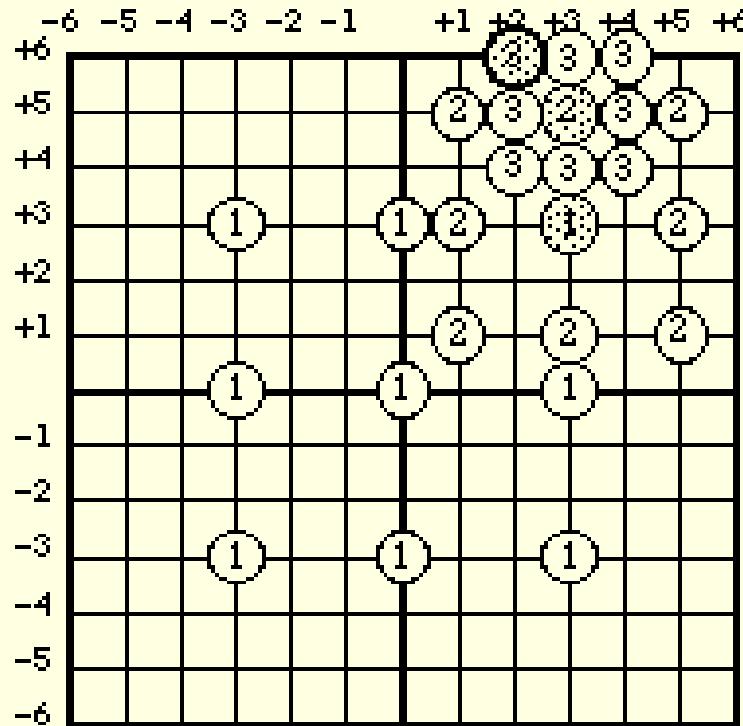
Brzi algoritmi

- **Brzi, napredni algoritmi pretraživanja** usmjeravaju pretraživanje ovisno o vrijednosti poremećaja slike

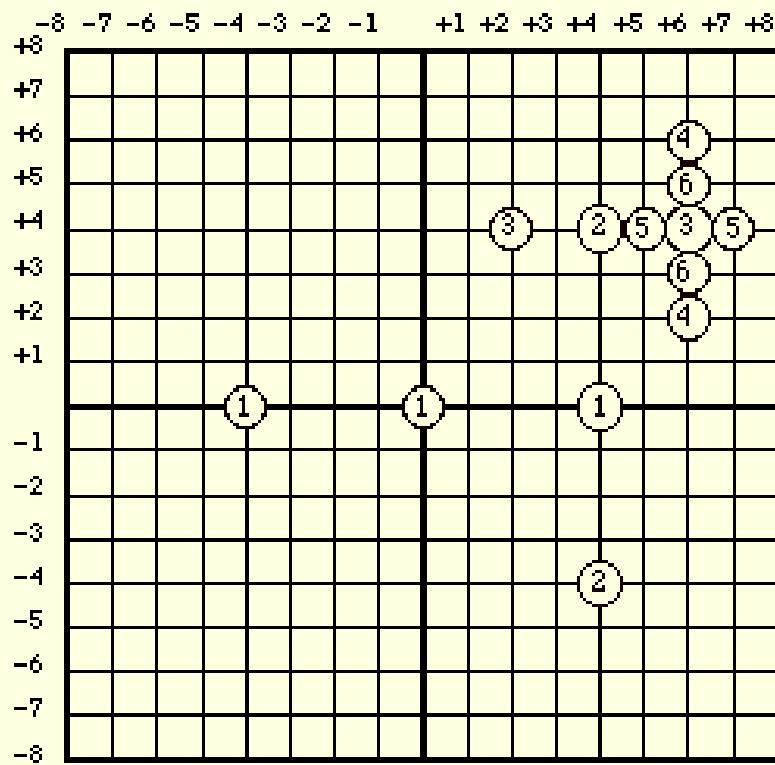
Neki primjeri:

- Logaritamsko pretraživanje (LOG)
- Pretraživanje u tri koraka (3SS)
- Ortogonalno pretraživanje (ORT)
- Algoritam gradijentnog spusta temeljen na blokovima (BBGDS)

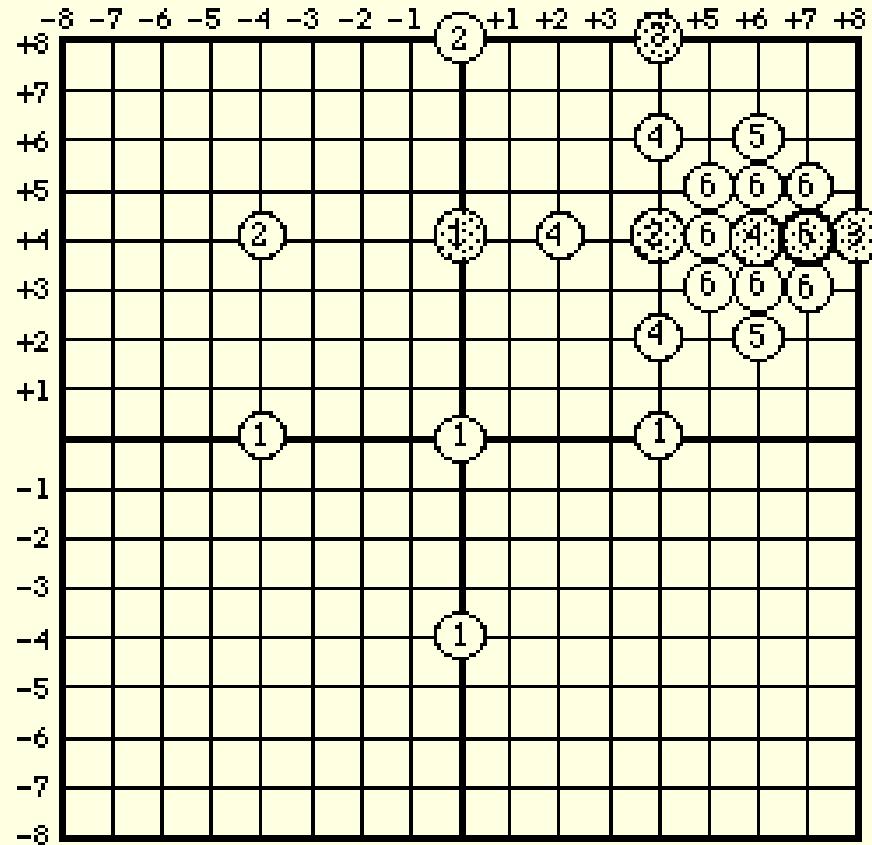
Algoritmi – primjer (3SS)

Algoritmi – primjer (ORT)

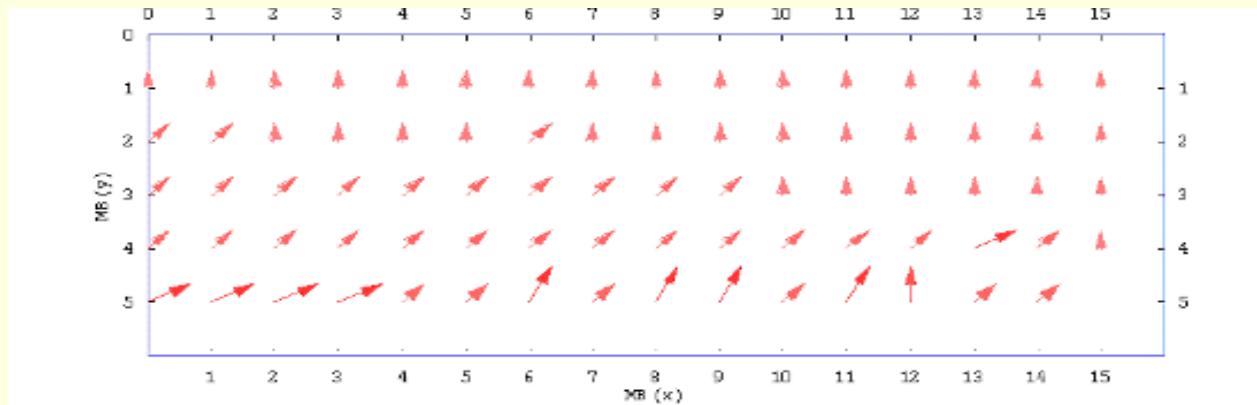

Algoritmi – primjer (LOG)

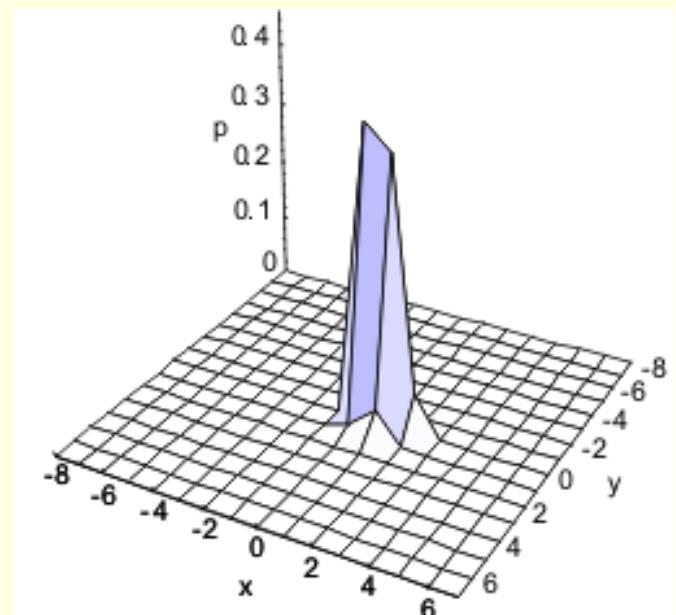
Raspodjela vektora pomaka

- Prikaz upućuje na ravnomjerno raspoređenepokrete između dvije slike sekvene
- Vektori su većinom kratki – centrirana raspodjela vektora - tipična za sekvene iz stvarnog svijeta

Raspodjela vektora (2)

- Prebrojavanje vektora za sve moguće parove komponenti (x,y) tijekom cijele sekvene daje relativne frekvencije vektora
- Učinkovitost algoritma moguće je povećati ako se u obzir uzme uočena centrirana raspodjela vjerojatnosti vektora
- središtu područja pretraživanja treba posvetiti više pažnje

Primjeri usporedbe algoritama

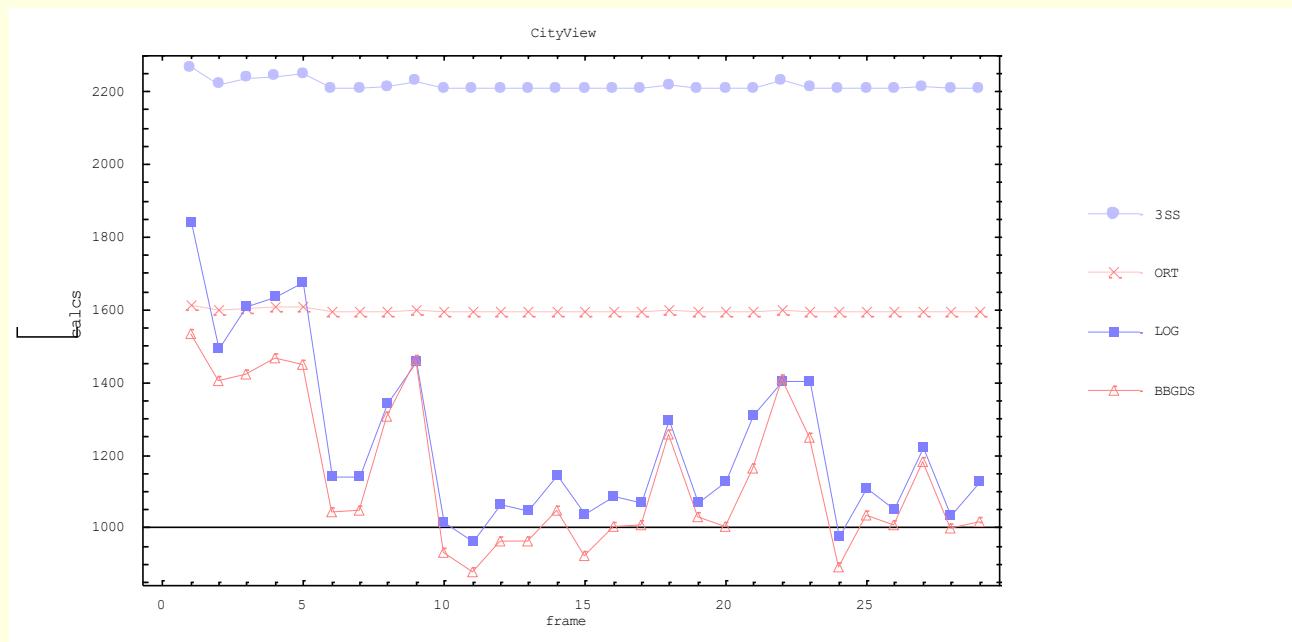
- Parametri koji određuju učinkovitost algoritma:
 - Ukupna **mjera poremećaja** nakon procjene pokreta treba biti što manja (bolja kompresija)
 - Ukupni broj **ispitnih točaka** također treba biti što manji (veća brzina)
- Potreban je kompromis **kompresija ↔ brzina**
- Primjer sekvenci koje sadrže različite vrste pokreta:
 - “*City View*” - ujednačeno raspoređen i malen pokret
 - “*Car Jump*” - lociran i velik pokret
 - “*Troops*” - ujednačeno raspoređen i velik pokret

Implementacija – primjer

- Norma za kompresiju **ne specificira** postupke procjene pokreta
- Kvaliteta aplikacije znatno ovisi o načinu procjene pokreta

Rezultati (1)

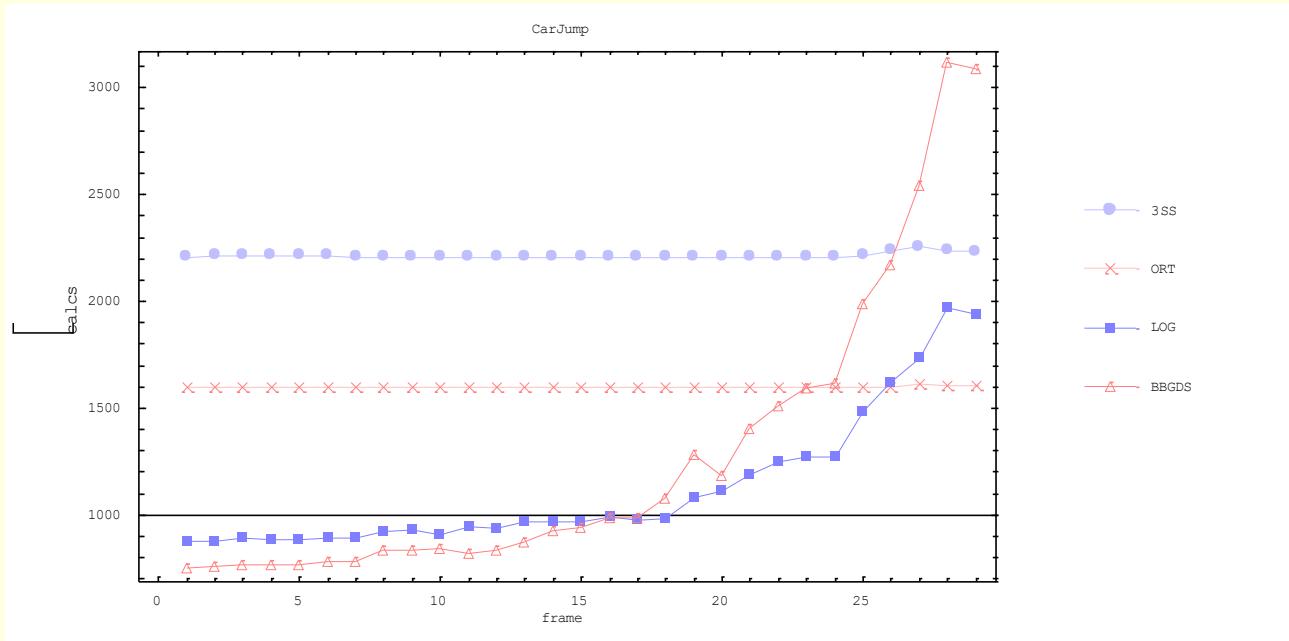
- “City View” sekvenca – broj ispitnih točaka:

- Centrirana raspodjela: BBGDS najbolji
- ORT i 3SS konstantan i relativno velik broj ispitnih točaka

Rezultati (2)

- “Car Jump” sekvenca – broj ispitnih točaka:

- Lokalizirana rastuća promjena: BBGDS i LOG daju slabije rezultate kako poremećaj raste
- ORT bolji od 3SS, konstantni unatoč poremećaju

Rezultati (3)

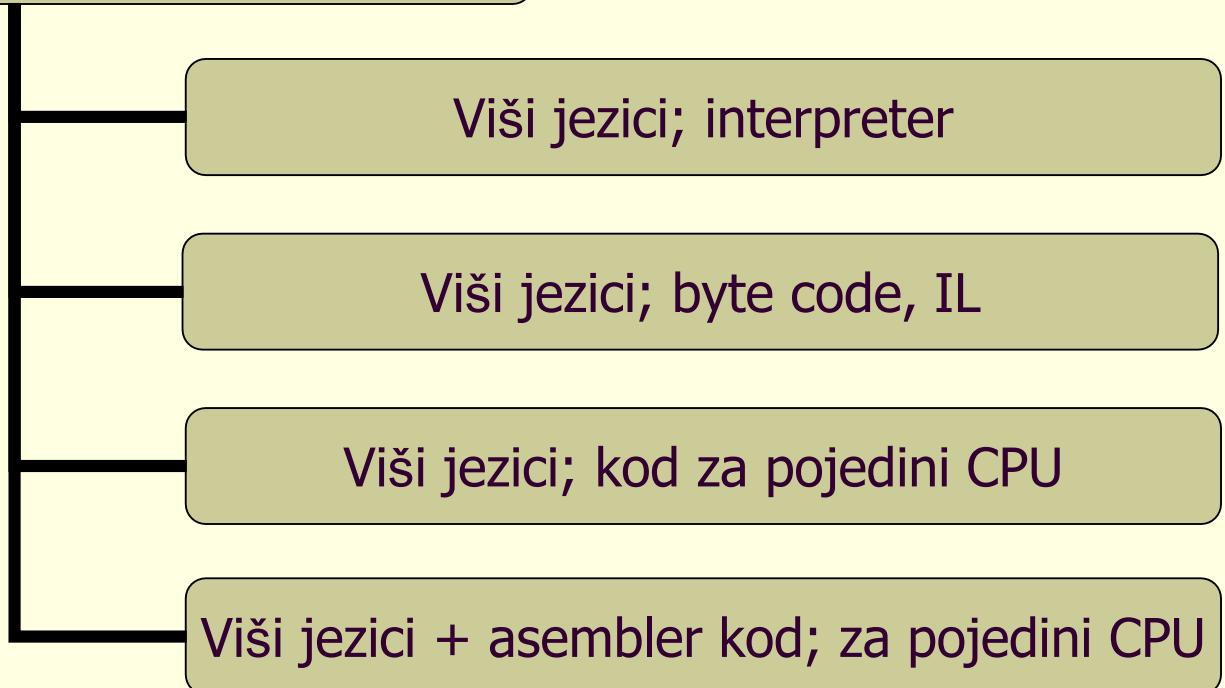
- Učinkovitost pojedinog algoritma ovisi o vrsti sadržanog pokreta
- Učinkovit postupak će na temelju vrste pokreta heuristički odabrati najprikladniji algoritam: **adaptivni algoritmi**

Optimizacije

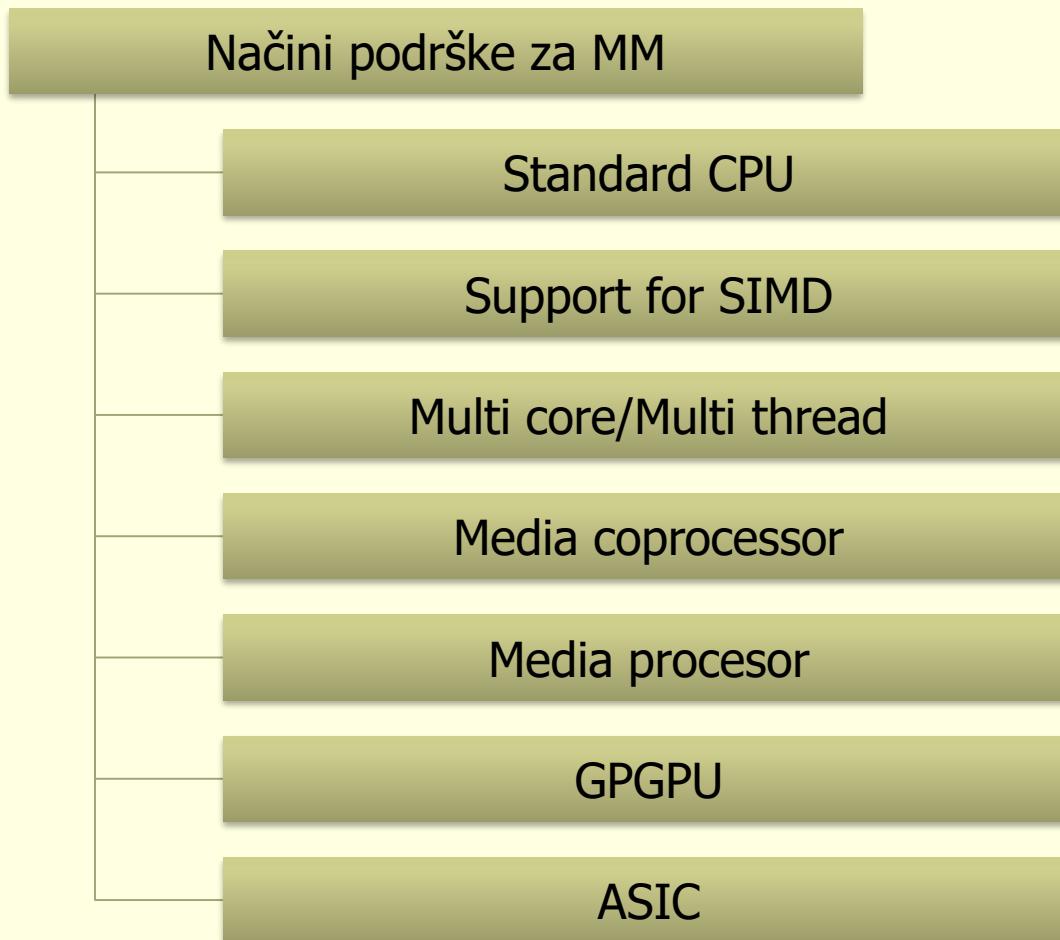
- Neke osnovne grupe optimizacija:
 - Smanjenje preciznosti izračuna
 - Razvoj ekvivalentnih matematičkih algoritama sa manjom kompleksnosti
 - Promjena programske razvojne okoline
 - Promjena programske izvedbene okoline
 - Promjena arhitekture sustava za izvođenje

Osnovni načini SW podrške za MM

Načini programske podrške za MM

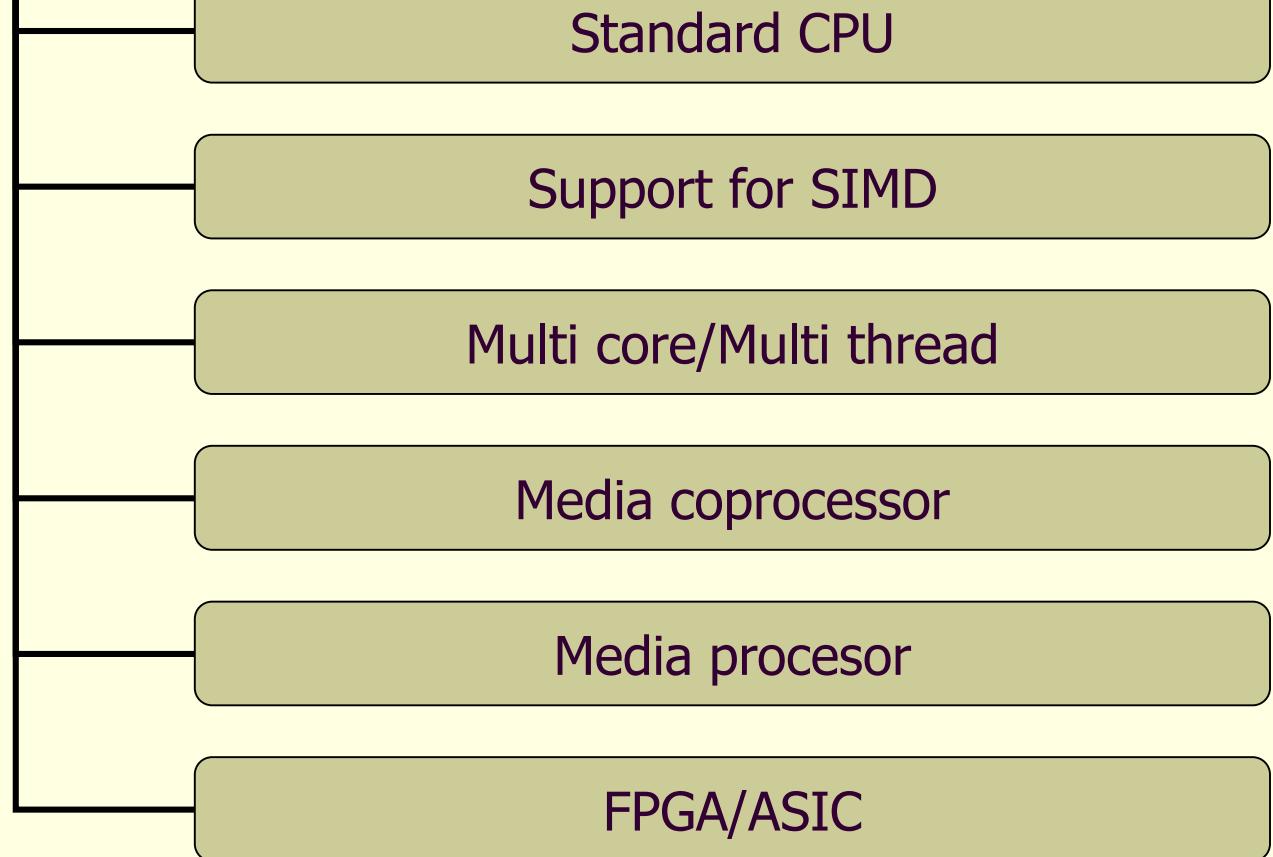

Osnovni načini HW podrške za MM

Osnovni načini CPU podrške za MM

Načini podrške za MM

Standardni CPU

- Ako se prisjetimo Arhitekture računala onda znamo da obični procesori mogu izvesti jednu ALU operaciju po periodu
 - Operacija je širine koju ima ALU
-
- Kako bi ubrzali izvođenje moramo mnogo pažnje posvetiti dohvatu podataka te optimizacijama petlji

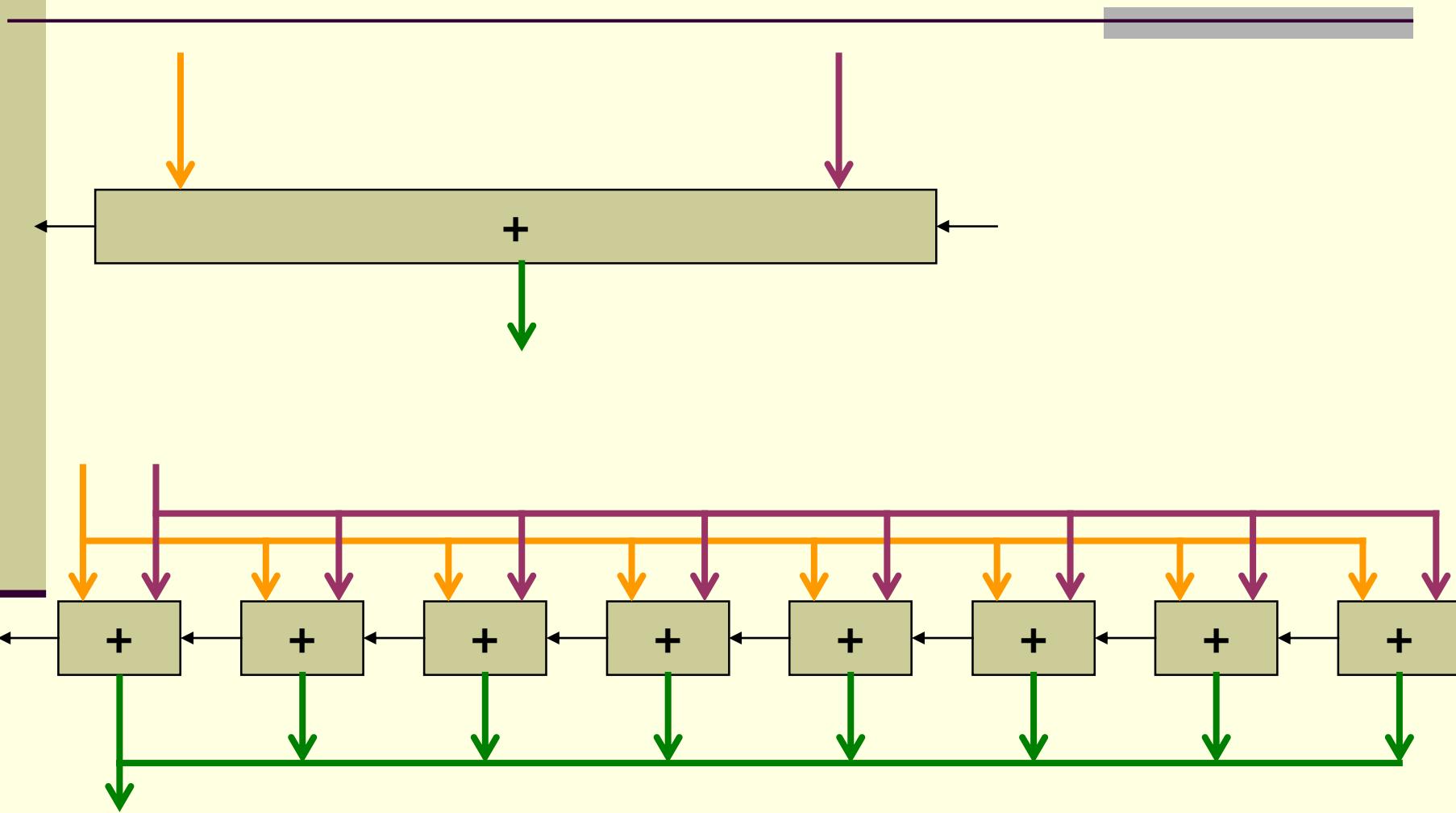
Standardni CPU

- Za DSP operacije (npr DCT) izuzetno je korisno ako procesor ima sklopovalski izvedeno množenje i pripadnu naredbu
- Dodatna značajna prednost ako postoji naredba množenja sa zbrajanjem (Multiply Accumulate)
 - Kod primjera računanja DCT, DFT i slično imamo većinu “leptir” operacija kod kojih je MLA osnovna karika

Podrška za SIMD

- SIMD (Single Instruction Multiple Data)
 - Arhitektura puta podataka u procesoru koja omogućuje obradu više podataka (u načelu manje preciznosti) sa jednom naredbom
- Osnovna ideja:
 - Ako imamo npr 64 bitovnu ALU onda je potpuno neefikasno s njom obrađivati 8 bitovne podatke
 - Reorganizirati ALU na način da se može “podijeliti”

ALU – obična i SIMD

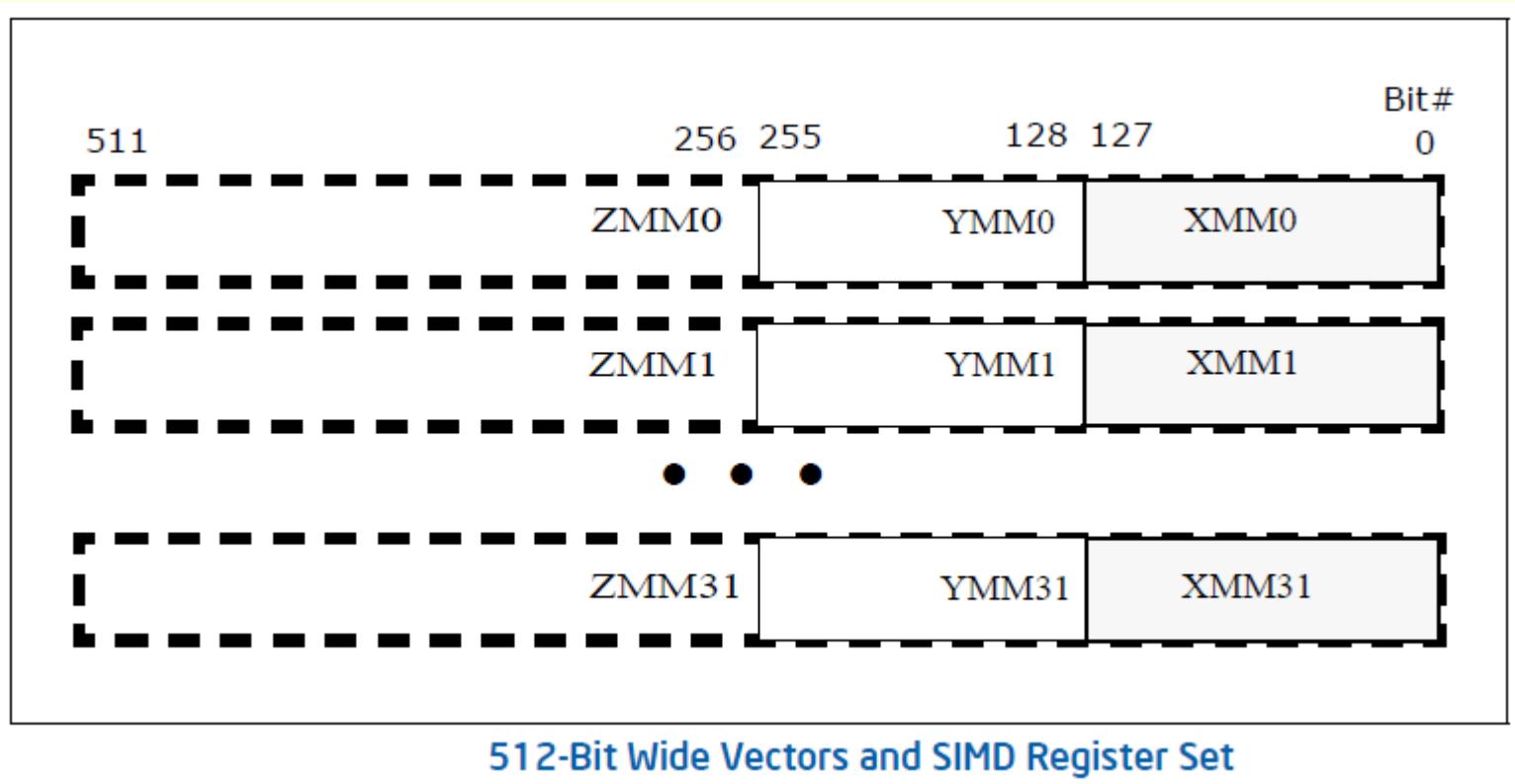

MM proširenja

- Ovo (osnovno) načelo služi kako bi se obrada multimedijskih algoritama značajno ubrzala
- Primjeri:
 - Prvi: VIS, PA-RISC
 - Stari: MMX, 3DNow!
 - Ne tako stari: SSE4
 - Novi: AVX, AVX2, NEON (ARM)
 - Najnoviji: Intel AVX-512, ARM SVE

- AVX-512 consists of multiple extensions not all meant to be supported by all processors implementing them. The instruction set consists of the following:
- AVX-512 Foundation – adds several new instructions and expands most 32-bit and 64-bit floating point SSE-SSE4.1 and AVX/AVX2 instructions with EVEX coding scheme to support the 512-bit registers, operation masks, parameter broadcasting, and embedded rounding and exception control
- AVX-512 Conflict Detection Instructions (CDI) – efficient conflict detection to allow more loops to be vectorized, supported by Knights Landing[1]
- AVX-512 Exponential and Reciprocal Instructions (ERI) – exponential and reciprocal operations designed to help implement transcendental operations, supported by Knights Landing[1]
- AVX-512 Prefetch Instructions (PFI) – new prefetch capabilities, supported by Knights Landing[1]
- AVX-512 Vector Length Extensions (VL) – extends most AVX-512 operations to also operate on XMM (128-bit) and YMM (256-bit) registers (including XMM16-XMM31 and YMM16-YMM31 in x86-64 mode)[21]
- AVX-512 Byte and Word Instructions (BW) – extends AVX-512 to cover 8-bit and 16-bit integer operations[21]
- AVX-512 Doubleword and Quadword Instructions (DQ) – enhanced 32-bit and 64-bit integer operations[21]
- AVX-512 Integer Fused Multiply Add (IFMA) - fused multiply add for 52-bit integers.[22]:746
- AVX-512 Vector Byte Manipulation Instructions (VBMI) adds vector byte permutation instructions which are not present in AVX-512BW.
- Only the core extension AVX-512F (AVX-512 Foundation) is required by all implementations; desktop processors will additionally support CDI, VL, and BW/DQ, while computing coprocessors will support CDI, ERI and PFI.

AVX-512

Primjer: VDBPSADBW

VDBPSADBW—Double Block Packed Sum-Absolute-Differences (SAD) on Unsigned Bytes

Opcode/ Instruction	Op / En	64/32 bit Mode Support	CPUID Feature Flag	Description
EVEX.NDS.128.66.0F3A.W0 42 /r ib VDBPSADBW xmm1 {k1}{z}, xmm2, xmm3/m128, imm8	FVM	V/V	AVX512VL AVX512BW	Compute packed SAD word results of unsigned bytes in dword block from xmm2 with unsigned bytes of dword blocks transformed from xmm3/m128 using the shuffle controls in imm8. Results are written to xmm1 under the writemask k1.
EVEX.NDS.256.66.0F3A.W0 42 /r ib VDBPSADBW ymm1 {k1}{z}, ymm2, ymm3/m256, imm8	FVM	V/V	AVX512VL AVX512BW	Compute packed SAD word results of unsigned bytes in dword block from ymm2 with unsigned bytes of dword blocks transformed from ymm3/m256 using the shuffle controls in imm8. Results are written to ymm1 under the writemask k1.
EVEX.NDS.512.66.0F3A.W0 42 /r ib VDBPSADBW zmm1 {k1}{z}, zmm2, zmm3/m512, imm8	FVM	V/V	AVX512BW	Compute packed SAD word results of unsigned bytes in dword block from zmm2 with unsigned bytes of dword blocks transformed from zmm3/m512 using the shuffle controls in imm8. Results are written to zmm1 under the writemask k1.

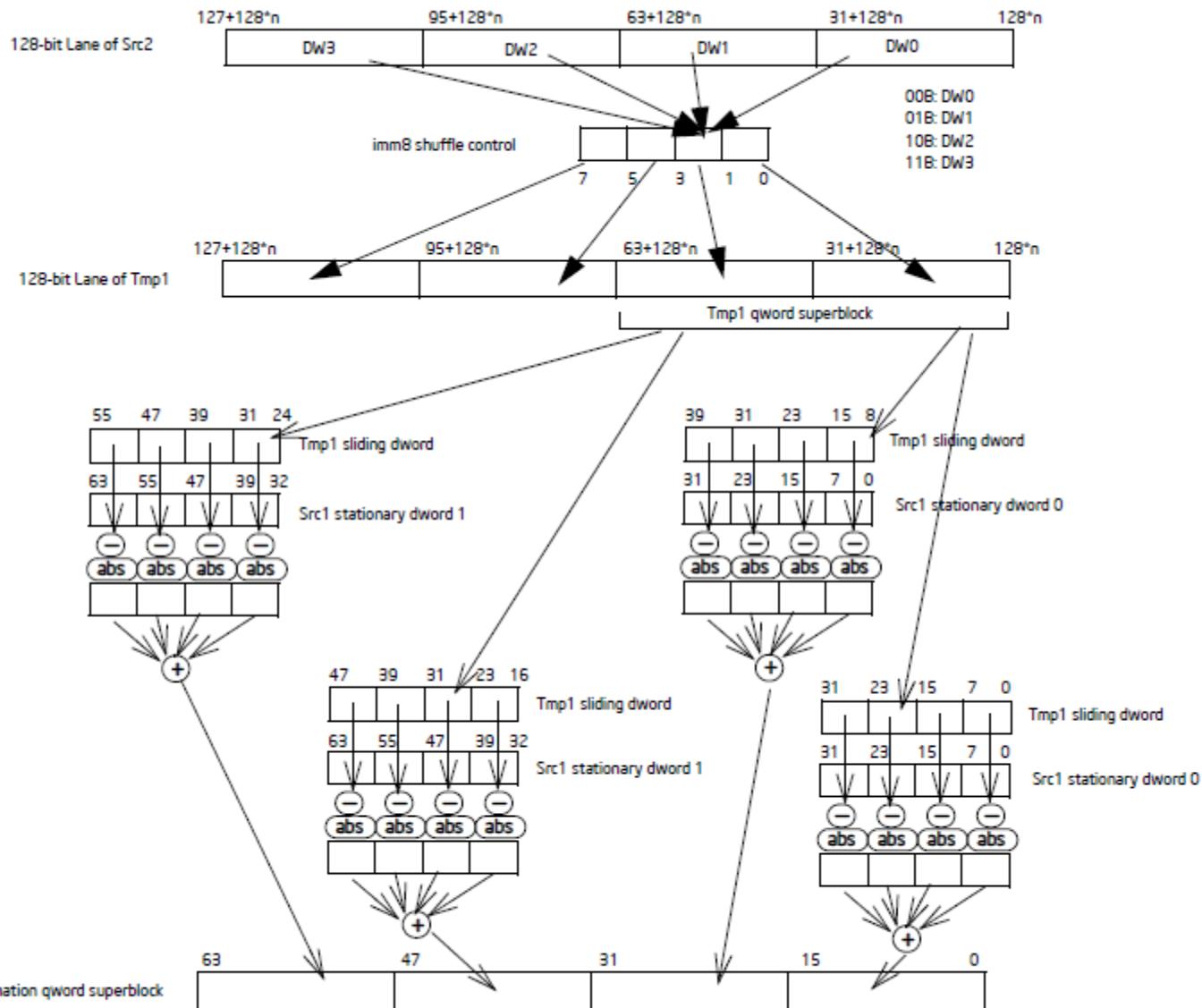
Description

Compute packed SAD (sum of absolute differences) word results of unsigned bytes from two 32-bit dword elements. Packed SAD word results are calculated in multiples of qword superblocks, producing 4 SAD word results in each 64-bit superblock of the destination register.

Within each super block of packed word results, the SAD results from two 32-bit dword elements are calculated as follows:

- The lower two word results are calculated each from the SAD operation between a sliding dword element within a qword superblock from an intermediate vector with a stationary dword element in the corresponding qword superblock of the first source operand. The intermediate vector, see "Tmp1" in Figure 5-18, is constructed from the second source operand the imm8 byte as shuffle control to select dword elements within a 128-bit lane of the second source operand. The two sliding dword elements in a qword superblock of Tmp1 are located at byte offset 0 and 1 within the superblock, respectively. The stationary dword element in the qword superblock from the first source operand is located at byte offset 0.
- The next two word results are calculated each from the SAD operation between a sliding dword element within a qword superblock from the intermediate vector Tmp1 with a second stationary dword element in the corresponding qword superblock of the first source operand. The two sliding dword elements in a qword superblock of Tmp1 are located at byte offset 2 and 3 within the superblock, respectively. The stationary dword element in the qword superblock from the first source operand is located at byte offset 4.
- The intermediate vector is constructed in 128-bits lanes. Within each 128-bit lane, each dword element of the intermediate vector is selected by a two-bit field within the imm8 byte on the corresponding 128-bits of the second source operand. The imm8 byte serves as dword shuffle control within each 128-bit lanes of the intermediate vector and the second source operand, similarly to PSHUFD.

The first source operand is a ZMM/YMM/XMM register. The second source operand is a ZMM/YMM/XMM register, or a 512/256/128-bit memory location. The destination operand is conditionally updated based on writemask k1 at 16-bit word granularity.

64-bit Super Block of SAD Operation in VDBPSADBW

Operation

VDBPSADBW (EVEX encoded versions)

(KL, VL) = (8, 128), (16, 256), (32, 512)

Selection of quadruplets:

FOR I = 0 to VL step 128

```
TMP1[I+31:I] ← select (SRC2[I+127:I], imm8[1:0])
TMP1[I+63:I+32] ← select (SRC2[I+127:I], imm8[3:2])
TMP1[I+95:I+64] ← select (SRC2[I+127:I], imm8[5:4])
TMP1[I+127:I+96] ← select (SRC2[I+127:I], imm8[7:6])
```

END FOR

SAD of quadruplets:

FOR I = 0 to VL step 64

```
TMP_DEST[I+15:I] ← ABS(SRC1[I+7:I] - TMP1[I+7:I]) +
    ABS(SRC1[I+15:I+8] - TMP1[I+15:I+8]) +
```

```
ABS(SRC1[I+23:I+16] - TMP1[I+23:I+16]) +
    ABS(SRC1[I+31:I+24] - TMP1[I+31:I+24])
```

```
TMP_DEST[I+31:I+16] ← ABS(SRC1[I+7:I] - TMP1[I+15:I+8]) +
    ABS(SRC1[I+15:I+8] - TMP1[I+23:I+16]) +
    ABS(SRC1[I+23:I+16] - TMP1[I+31:I+24]) +
    ABS(SRC1[I+31:I+24] - TMP1[I+39:I+32])
```

```
TMP_DEST[I+47:I+32] ← ABS(SRC1[I+39:I+32] - TMP1[I+23:I+16]) +
    ABS(SRC1[I+47:I+40] - TMP1[I+31:I+24]) +
    ABS(SRC1[I+55:I+48] - TMP1[I+39:I+32]) +
    ABS(SRC1[I+63:I+56] - TMP1[I+47:I+40])
```

```
TMP_DEST[I+63:I+48] ← ABS(SRC1[I+39:I+32] - TMP1[I+31:I+24]) +
    ABS(SRC1[I+47:I+40] - TMP1[I+39:I+32]) +
    ABS(SRC1[I+55:I+48] - TMP1[I+47:I+40]) +
    ABS(SRC1[I+63:I+56] - TMP1[I+55:I+48])
```

ENDFOR

FOR j ← 0 TO KL-1

i ← j * 16

IF k1[j] OR *no writemask*

THEN DEST[i+15:i] ← TMP_DEST[i+15:i]

ELSE

IF *merging-masking* ; merging-masking

THEN *DEST[i+15:i] remains unchanged*

ELSE ; zeroing-masking

DEST[i+15:i] ← 0

FI

FI;

ENDFOR

DEST[MAX_VL-1:VL] ← 0

Intel C/C++ Compiler Intrinsic Equivalent

```
VDBPSADBW __m512i_mm512_dbsad_epu8(__m512i a, __m512i b);
VDBPSADBW __m512i_mm512_mask_dbsad_epu8(__m512i s, __mmask32 m, __m512i a, __m512i b);
VDBPSADBW __m512i_mm512_maskz_dbsad_epu8(__mmask32 m, __m512i a, __m512i b);
VDBPSADBW __m256i_mm256_dbsad_epu8(__m256i a, __m256i b);
VDBPSADBW __m256i_mm256_mask_dbsad_epu8(__m256i s, __mmask16 m, __m256i a, __m256i b);
VDBPSADBW __m256i_mm256_maskz_dbsad_epu8(__mmask16 m, __m256i a, __m256i b);
VDBPSADBW __m128i_mm_dbsad_epu8(__m128i a, __m128i b);
VDBPSADBW __m128i_mm_mask_dbsad_epu8(__m128i s, __mmask8 m, __m128i a, __m128i b);
VDBPSADBW __m128i_mm_maskz_dbsad_epu8(__mmask8 m, __m128i a, __m128i b);
```

Multicore/multithread

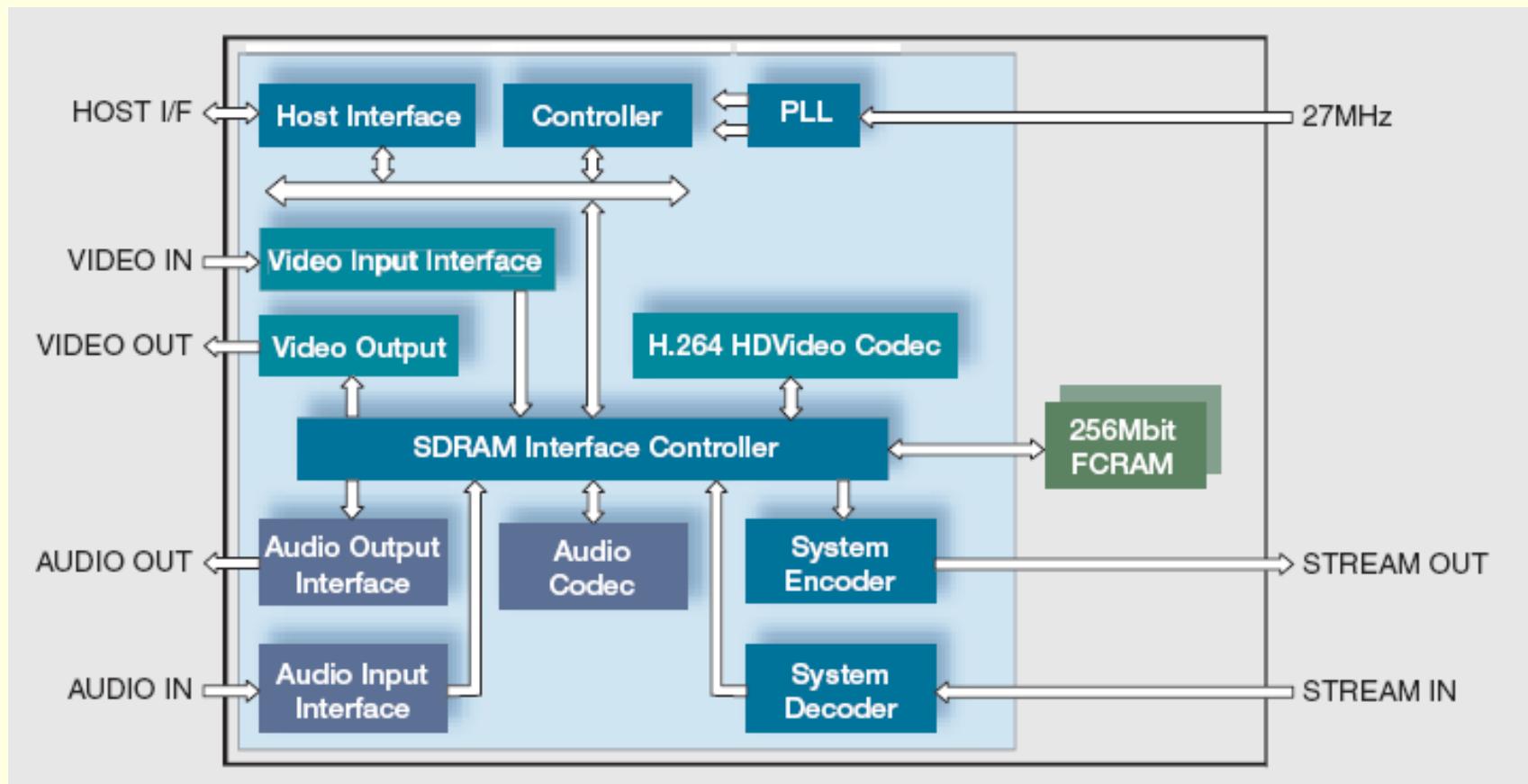
- U prethodnim predavanjima:
 - jedan CPU
- Danas: vrlo zahtjevni zadaci (MM je jedan od njih) mogu se na još jedan način ubrzati koristeći više dretvi (thread) ili više jezgri (core)
- Bez ulazanja u teoriju, jasno je da se djelomičnom paralelizacijom procesa može postići veća brzina

Što je medijski koprocesor

- Standardni procesori nisu pogodni za mnoge primjene
- Iz dosadašnjeg izlaganja znamo kakva arhitektura je pogodna za visokozahhtjevne algoritme i puno podataka
- Moguće rješenje:
 - Zahtjevni dijelovi algoritma obrađuju se u posebnom procesoru koji se stavlja u sustav i služi samo toj funkciji
 - -> Medijski koprocesor

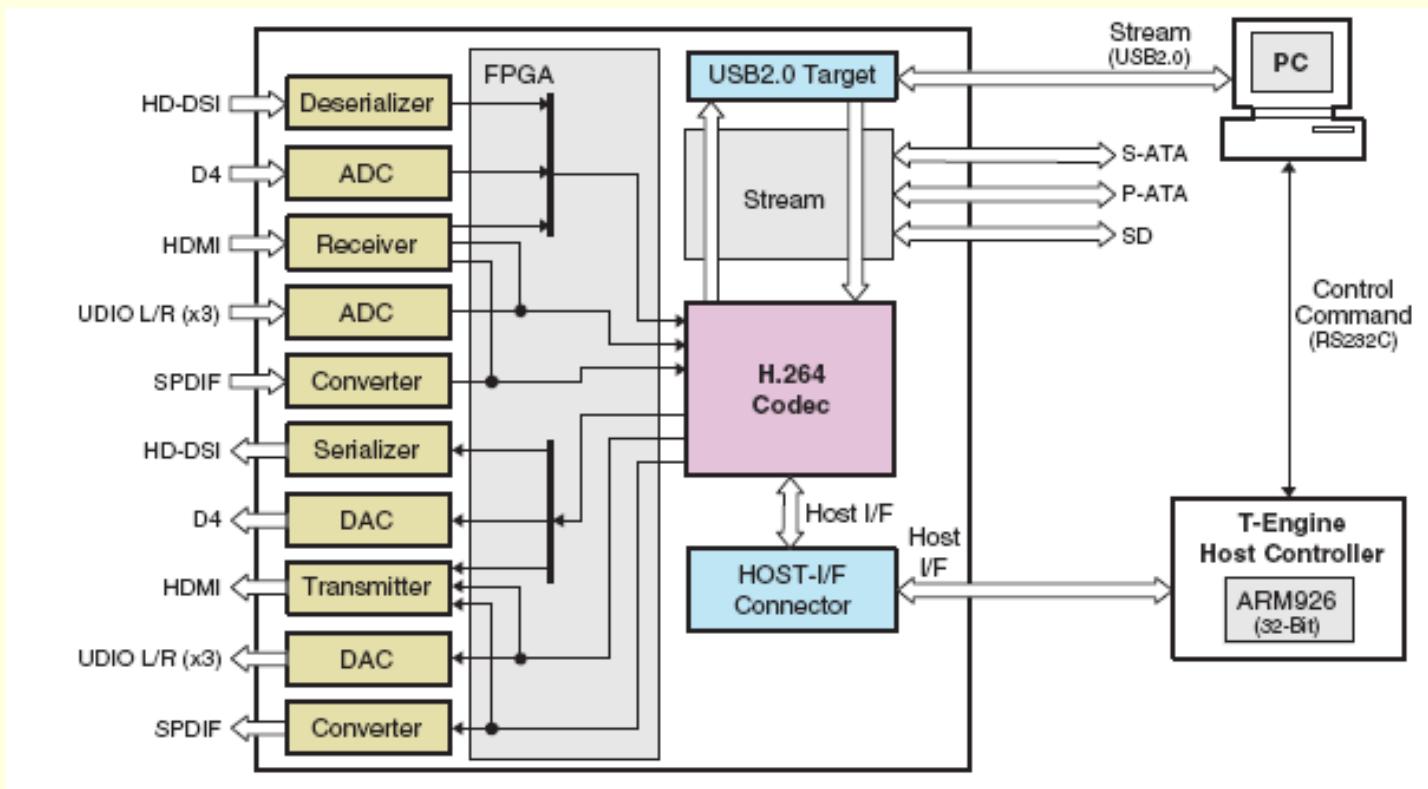
Primjeri: Fujitsu

■ MB86H50: H.264 Video Processing IC

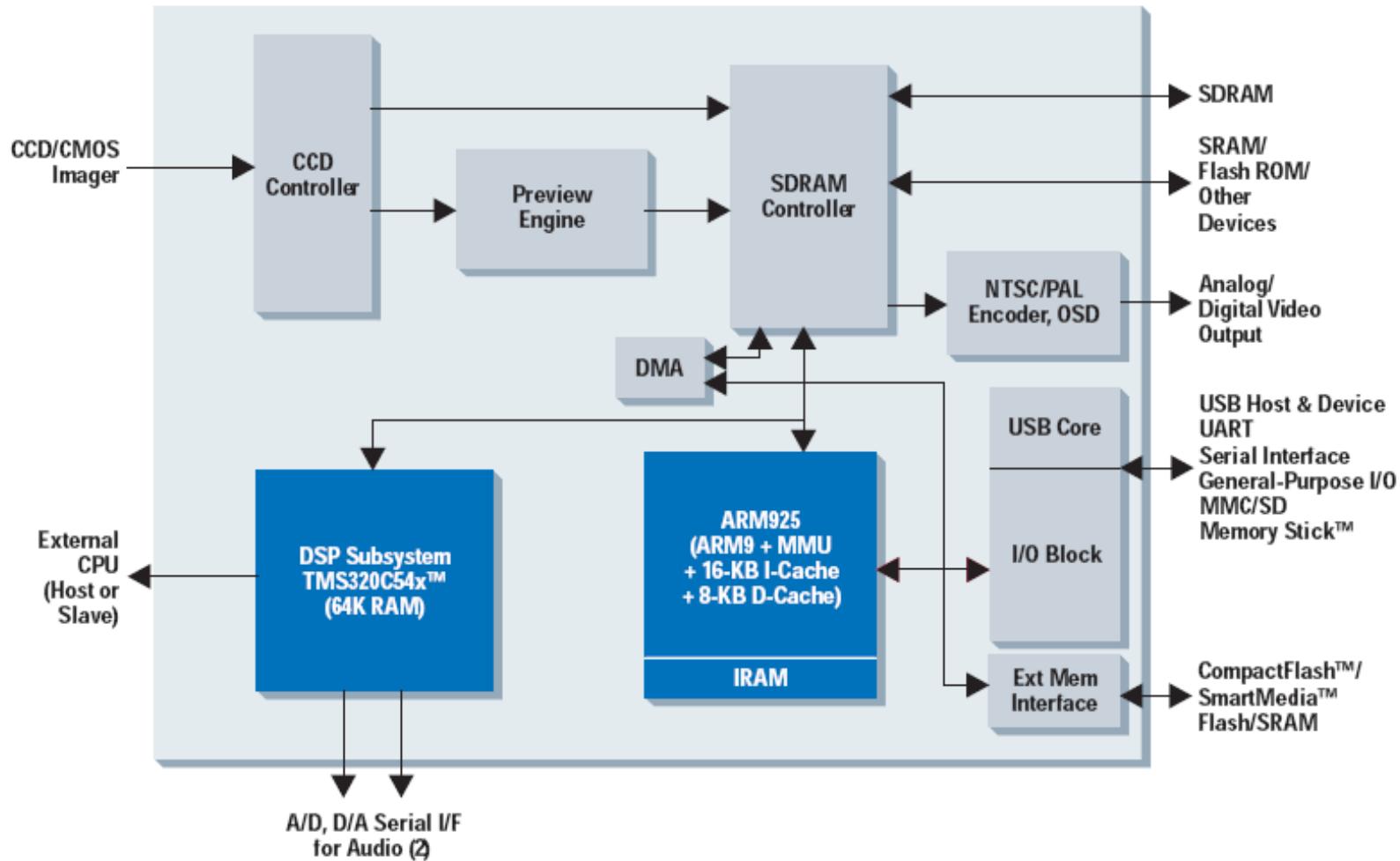
Fujitsu

■ Primjer sustava

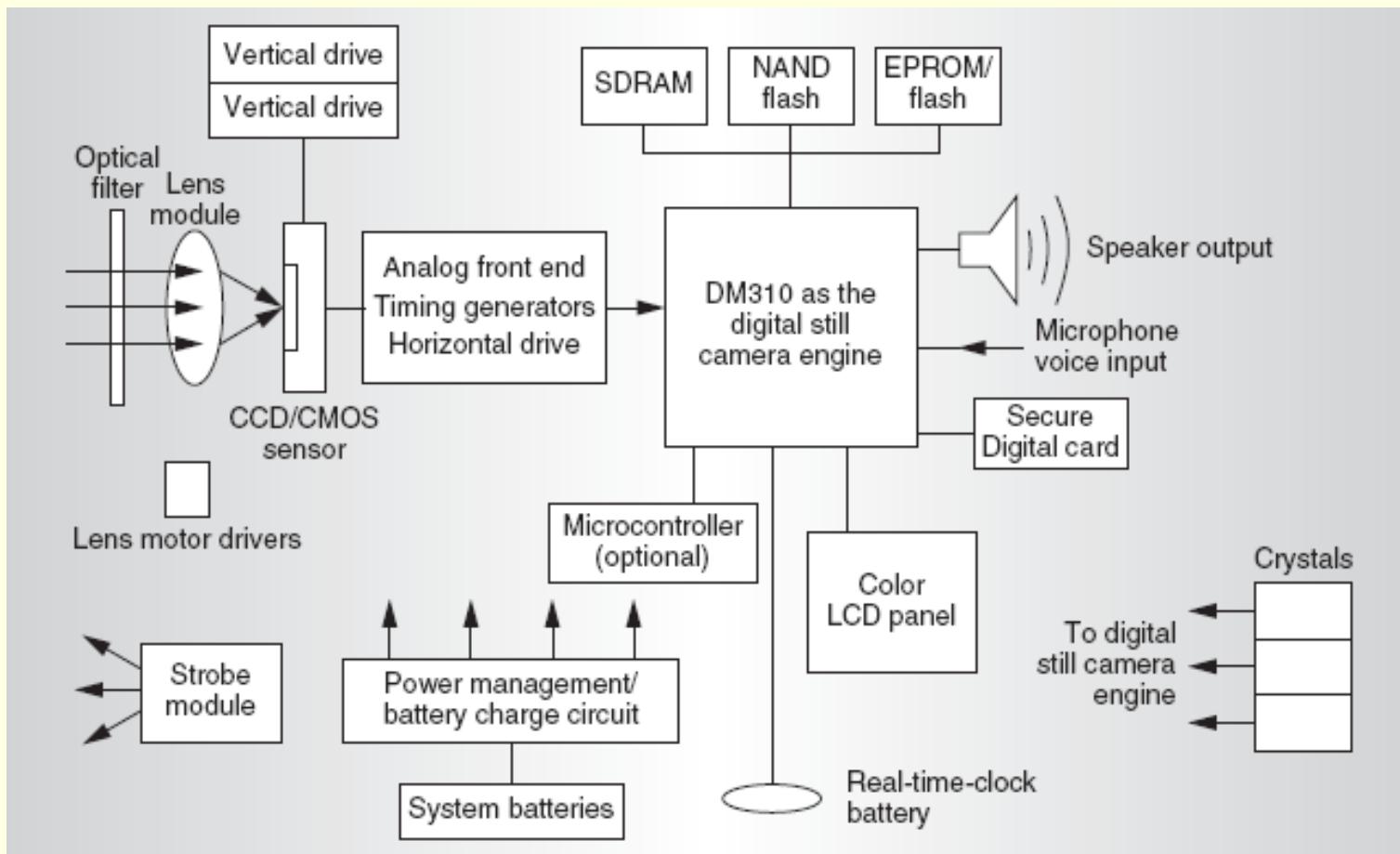

Primjer: TI

TMS320DM310 Functional Block Diagram

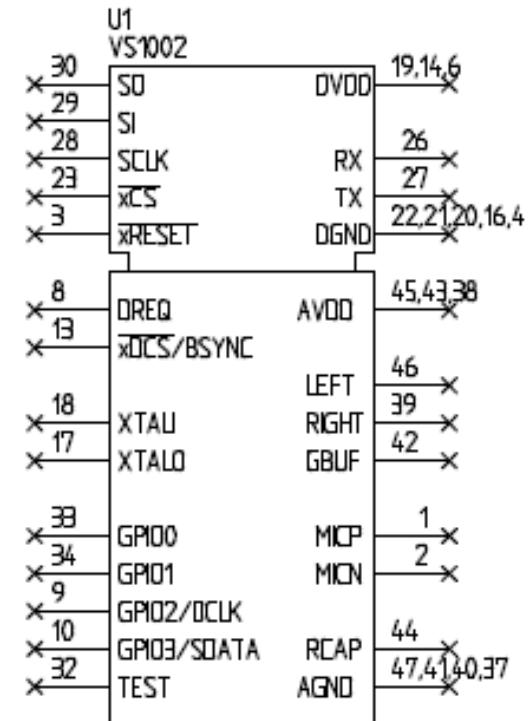
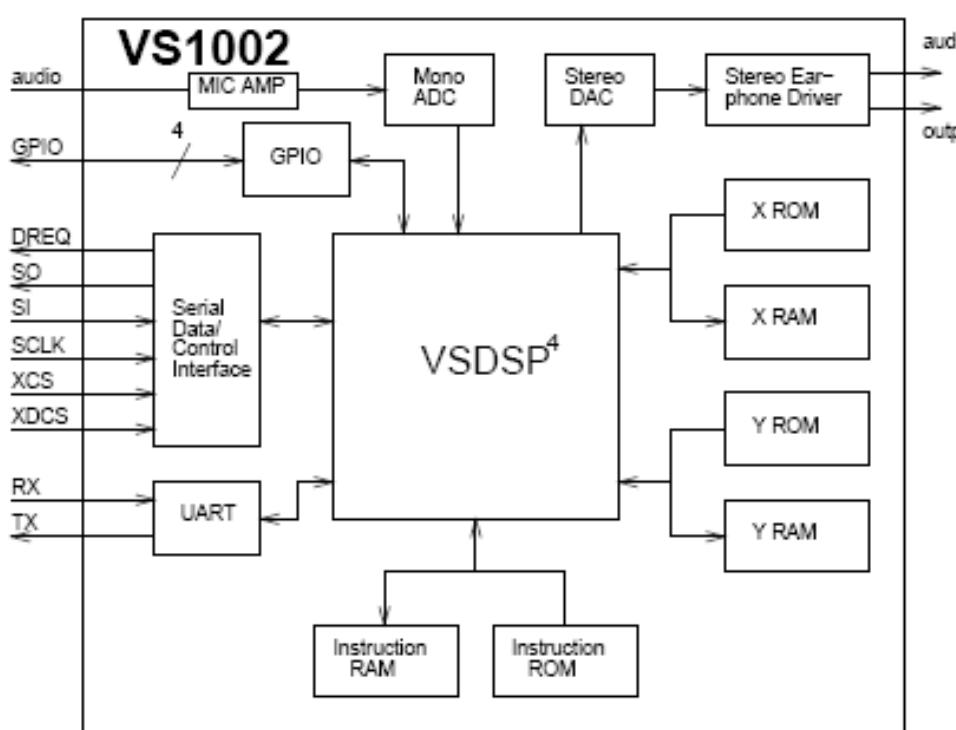

TI

Medijski koprocessor ne mora biti samo u high-end sustavima

■ :VLSI Solution VS 1002: MP3 decoder IC

VS1002

- Opći procesor:
 - **PIC18LF45x** jednostavan CPU, radi na 20MHz, upravlja radom sustava, upravlja s LCD, tipkama, FLASH karticom,...
 - **VS1002D** MP3 koprocesor, radi samo dekodiranje

Medijski koprocesor

- U osnovi : DSP sa mnoštvom periferija
- Jeftiniji od procesora opće namjene
- Performanse prilagođene aplikaciji (manje od GPP)
- Manja potrošnja
- Programabilan !! (mogućnost poboljšanja i dodavanja aplikacija)
- Predviđen za porodicu algoritama
- 32-bitovni CPU (npr. ARM) obično dobar za ostale poslove (mreža, user i/f, ...)

Medijski procesor

- U dosadašnjim primjerima procesor je bio prvenstveno projektiran za “opće” zadatke
- Za obradu multimedije koristile su se “poboljšanja”

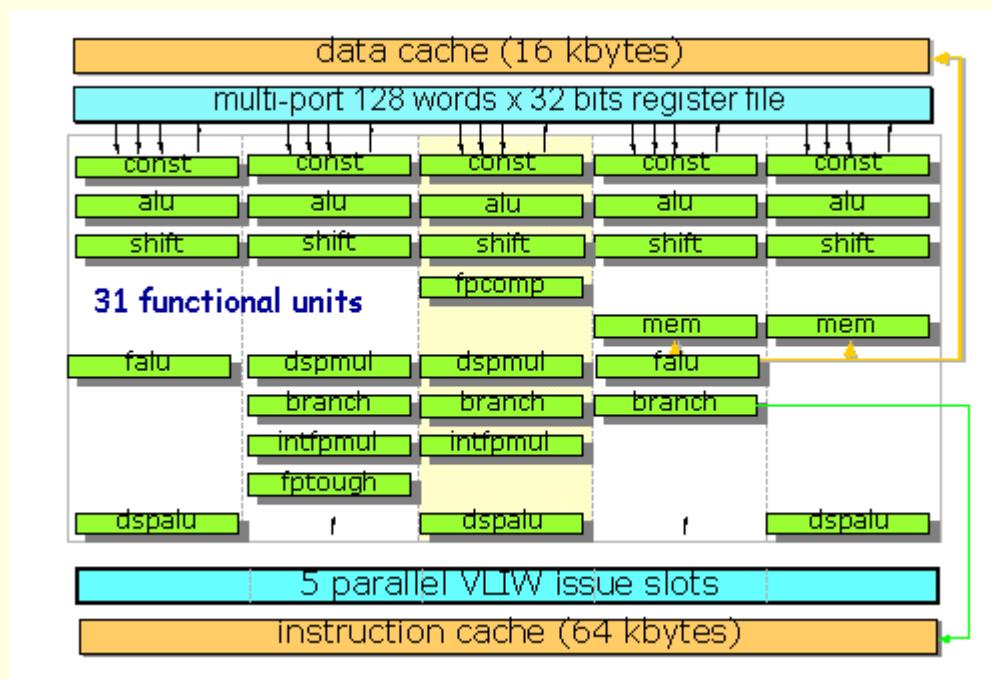
- Novi pristup: procesor se projektira PRVENSTVENO za obradu multimedijskih podataka, a ostale stvari može obrađivati ali tek sporedno
 - -> Medijski procesor

Medijski procesor

- Procesor se projektira sa ciljem visokih performansi za određen skup algoritama
- No to je još uvijek PROCESOR: može se programirati
 - Prednosti: promjena algoritama, dodavanje funkcionalnosti,....

Primjer: NXP

Trimedia TM3270 CPU

Issue slot

- 1: NOP,
- 2: IF r34 MUL r87 r54 -> r123,
- 3: IF r45 QUADMIN r3 r67 -> r23,
- 4: NOP,
- 5: LD32D (4) r22 -> r14;

TM

- 31 funkcionalna jedinica
- 5 paralelnih izvedbenih polja
- Very Large Instruction Word (VLIW) arhitektura
- Neke naredbe omogućuju SIMD
- VLIW ima prednosti nad superscalar arhitekturom jer paralelizam ne određuje procesor (scheduling unit on CPU) već programer i compiler tijekom dizajna
 - Procesor jeftiniji i brži

Medijski procesor

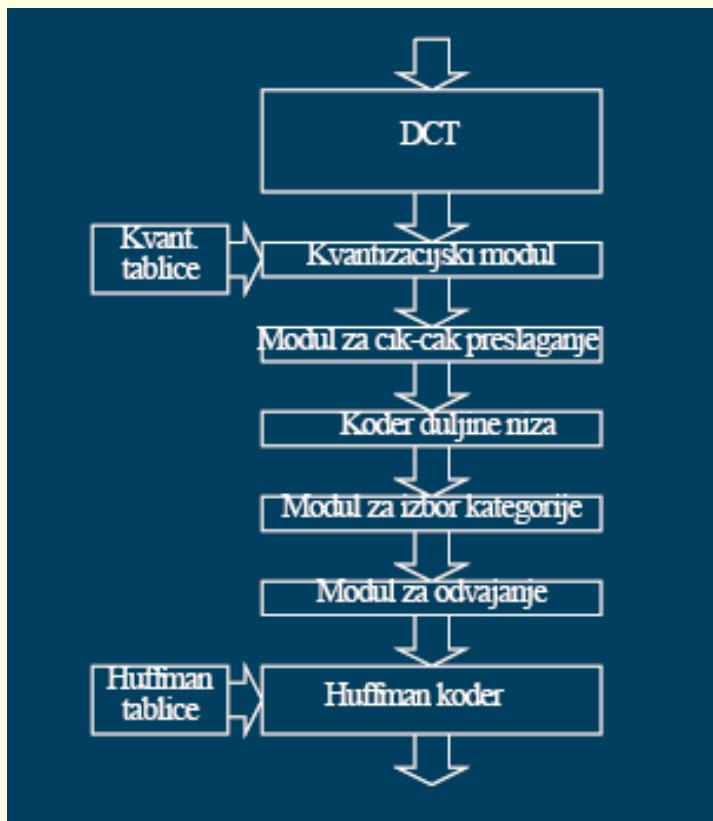
- Izuzetno visoke performanse (veće od GPP, medijskih koprocесora)
- Složen postupak programiranja
- Paralelno izvođenje operacija unutar jedne naredbe
- Još uvijek programabilan
- Podrška za opće zadatke mora biti osigurana od dodatnog procesora

FPGA/ASIC

- Radi što većih performansi a niže cijene krajnja mogućnost je projektirati sklop koji sklopovski izvodi izabran algoritam
- Dva pristupa
 - FPGA (Field Programmable Gate Array)
 - ASIC (Application Specific IC)

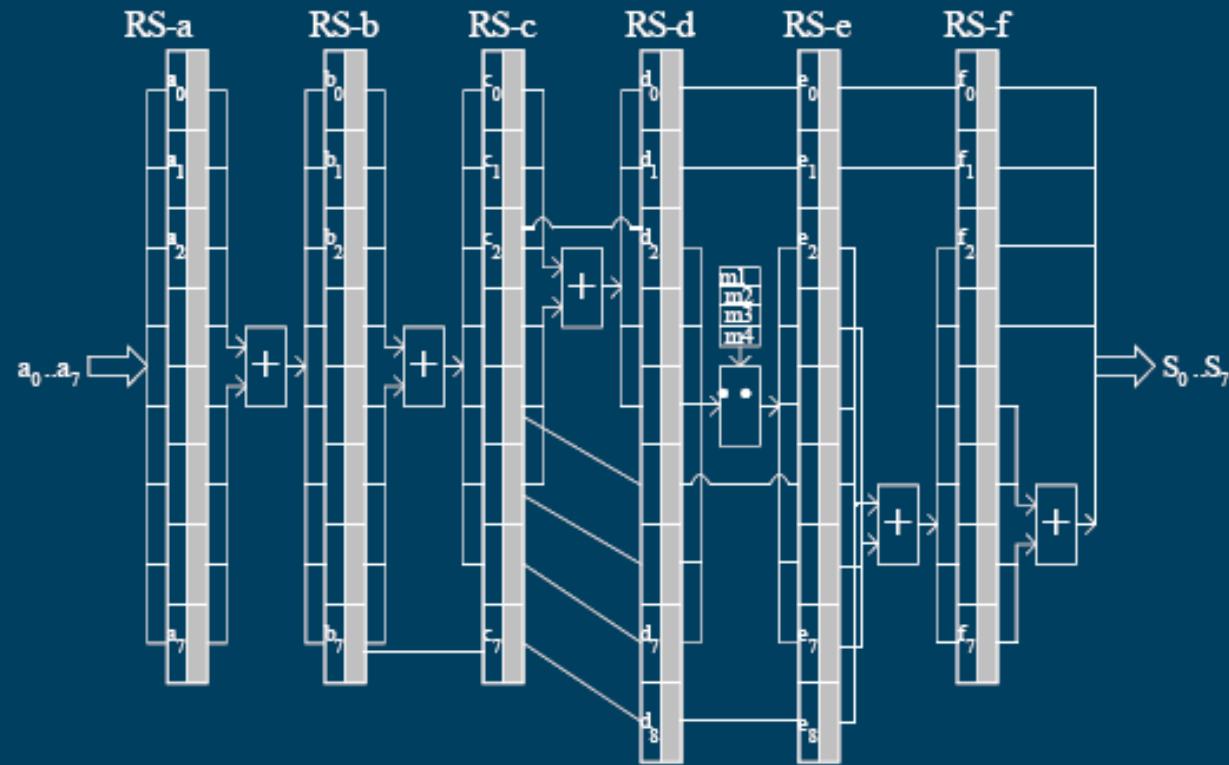
JAGUAR

■ HW JPEG encoder

JAGUAR

Sklop za 1D-DCT

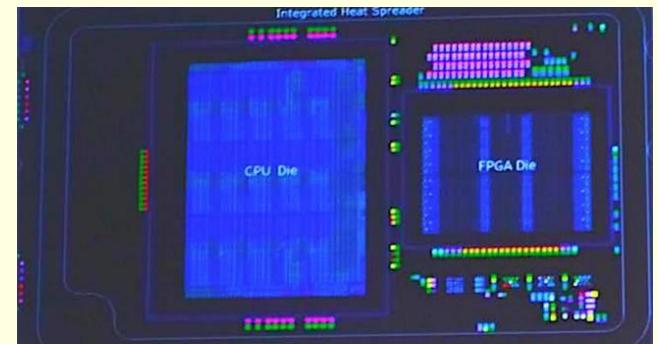

VLSI/ASIC

- Najpogodnije rješenje za zadani algoritam:
performanse, potrošnja, cijena,...
 - Jednostavni za integraciju i korištenje
-
- Nemogućnost poboljšanja, nadogradnje
 - Samo jedan dobavljač: opasnost

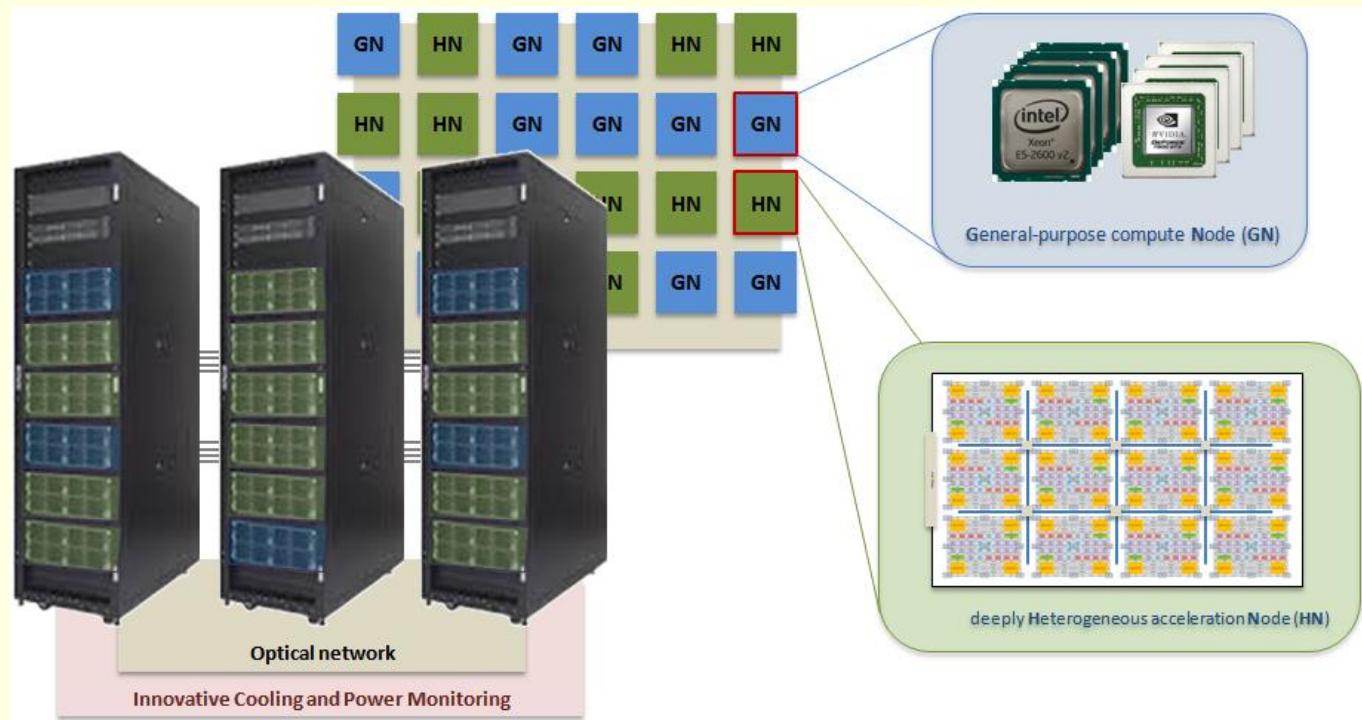
Heterogeni procesori

- Najnoviji pristup poboljšanju arhitekture
- CPU + GPU
 - Arm + NVIDIA (2020!?)
- CPU + FPGA
 - Intel Broadwell Xeon with a built-in FPGA
- CPU+GPU+FPGA
- CPU+HW Accelerators

MANGO Arhitektura

- Deeply heterogeneous QoS aware architecture

Kako riješiti problem

- Prvi način programski:
 - DCT/IDCT: da li postoji neki drugi pristup od standardnog

$$X_{k_1,k_2} = \sum_{n_1=0}^{N_1-1} \sum_{n_2=0}^{N_2-1} x_{n_1,n_2} \cos \left[\frac{\pi}{N_1} \left(n_1 + \frac{1}{2} \right) k_1 \right] \cos \left[\frac{\pi}{N_2} \left(n_2 + \frac{1}{2} \right) k_2 \right].$$

- Pojednostavljeni algoritam putem FFT ili neki drugi pristup. AAN Algoritam
- Treba nam pomoć matematike.
- Problem znanja i primjene

Kako riješiti problem

■ RGB to YUV Conversion

$$Y = (0.257 * R) + (0.504 * G) + (0.098 * B) + 16$$

$$V = (0.439 * R) - (0.368 * G) - (0.071 * B) + 128$$

$$U = -(0.148 * R) - (0.291 * G) + (0.439 * B) + 128$$

■ YUV to RGB Conversion

$$B = 1.164(Y - 16) + 2.018(U - 128)$$

$$G = 1.164(Y - 16) - 0.813(V - 128) - 0.391(U - 128)$$

$$R = 1.164(Y - 16) + 1.596(V - 128)$$

■ RGB to YUV cjelobrojni

$$y = (66 * r + 129 * g + 25 * b + 128) \gg 8 + 16;$$
$$u = (-38 * r - 74 * g + 112 * b + 128) \gg 8 + 128;$$
$$v = (112 * r - 94 * g - 18 * b + 128) \gg 8 + 128;$$

■ RGB to YUV cjelobrojni pojednostavljeni

$$y = (66 * r + 4 * 32 * g + 25 * b + 128) \gg 8 + 16;$$
$$u = (-38 * r - 74 * g + 112 * b + 128) \gg 8 + 128;$$
$$v = (3 * 38 * r - 3 * 32 * g - 18 * b + 128) \gg 8 + 128;$$

GetBits

- Problem dohvata bitova iz memorije
- Nije zahtjevan potprogram ali se često poziva i zato može izazvati probleme.
- Nije efikasno dohvaćati bit po bit na 32-bitnom procesoru
- Problem protočne arhitekture
- Problem pričuvne memorije

Kako riješiti problem?

- Aproksimacija funkcija polinomom n-tog reda...
- Prevođenje algoritama iz realne u cijelobrojnu domenu (fix-point)
- Dodavanje posebnog sklopolja
 - ARM - XSCALE(200MHz) procesor prespor za dekodiranje MPEG4 video zapisa (320x240). Naknadno dodan dodatni sklop Maratton za pomoć u dekodiranju Video zapisa.

Kako riješiti problem

- Ne postoji metodologija kako to jednostavnije ubrzati algoritam
- Što onda, kako ubrzati algoritam?
 - Programske
 - Aproksimacija, pojednostavljenje
 - Proučiti arhitekturu procesora
 - Napisati pretvorbu u strojnom jeziku
 - Možda postoje posebne naredbe u strojnom jeziku koje mogu ubrzati algoritam
 - HITACHI SH4 (množenje matrice 4×4 s vektorom) ('97)
 - SIMD, ARM NEON, 3D naredbe
 - Sklopovalno rješenje

Multimedejske arhitekture i sustavi

- Kako ubrzati rad algoritma korištenjem sklopovlja:
 - Korištenjem postojećih sklopova
 - Izrada vlastitih
 - Sklopovska integracija SoC
 - Hardware software codesign

Hardware Software codesign

- Problematika izvedbe cjelokupnog rješenja
- Pogodnost izrade sustava u jednom okruženju
- Jednostavniji dizajn
- Naročito pogodan u ugradbenim sustavima

Hardware Software codesign

- Ugradbeni sustavi imaju sljedeće karakteristike:
 - Uglavnom imaju jednu funkcionalnost
 - Koja je unaprijed definirana
 - Zadovoljavaju
 - Projektirani da se smanji potrošnja
 - Što manji broj komponenti
 - Moraju zadovoljiti brzinom rada
 - Rad u stvarnom vremenu (Real-time)
 - Mora kontinuirano pratiti događaje i reagirati na promjene
 - Sklopovska programska isprepletenost

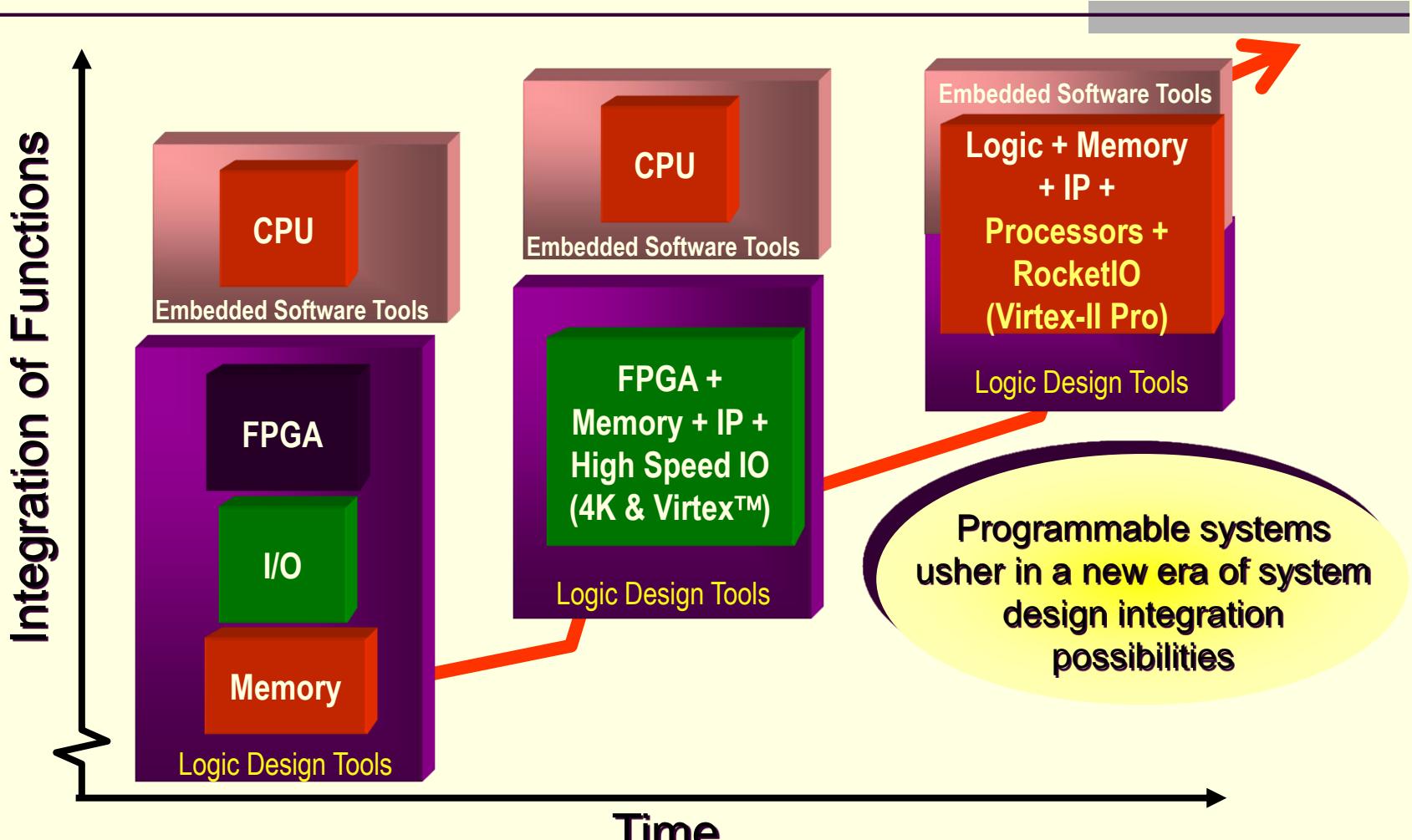
Ugradbeni računalni sustavi

- Primjeri:
 - Mobilni telefoni
 - Auto aplikacije
 - Sustav kočnica, kontrola proklizavanja, zračni jastuci, i.t.d.
 - Avionska industrija
 - Sustavi kontrole leta, kontrola motora, sustav za samostalno letenje, sustavi za zabavu putnika
 - Obrambeni sustavi
 - Radarski sustavi, sustav za kontrolu borbenih avion, sustavi avion, ...

Postojeća tehnologija

- Mikrokontroler zasnovani sustavi
- DSP procesor zasnovani sustavi
- ASIC tehnologija
- FPGA tehnologija

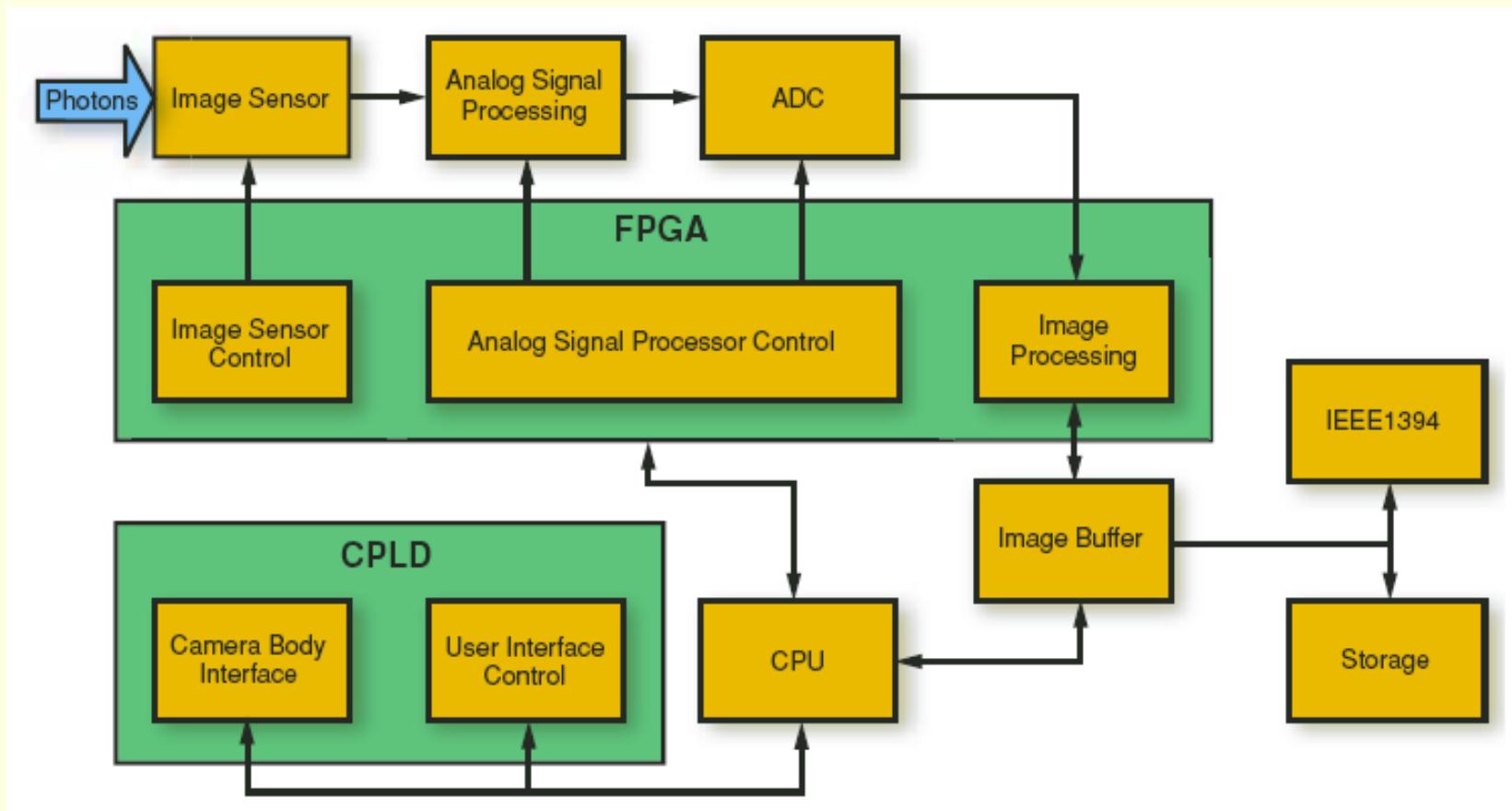
Integration in System Design

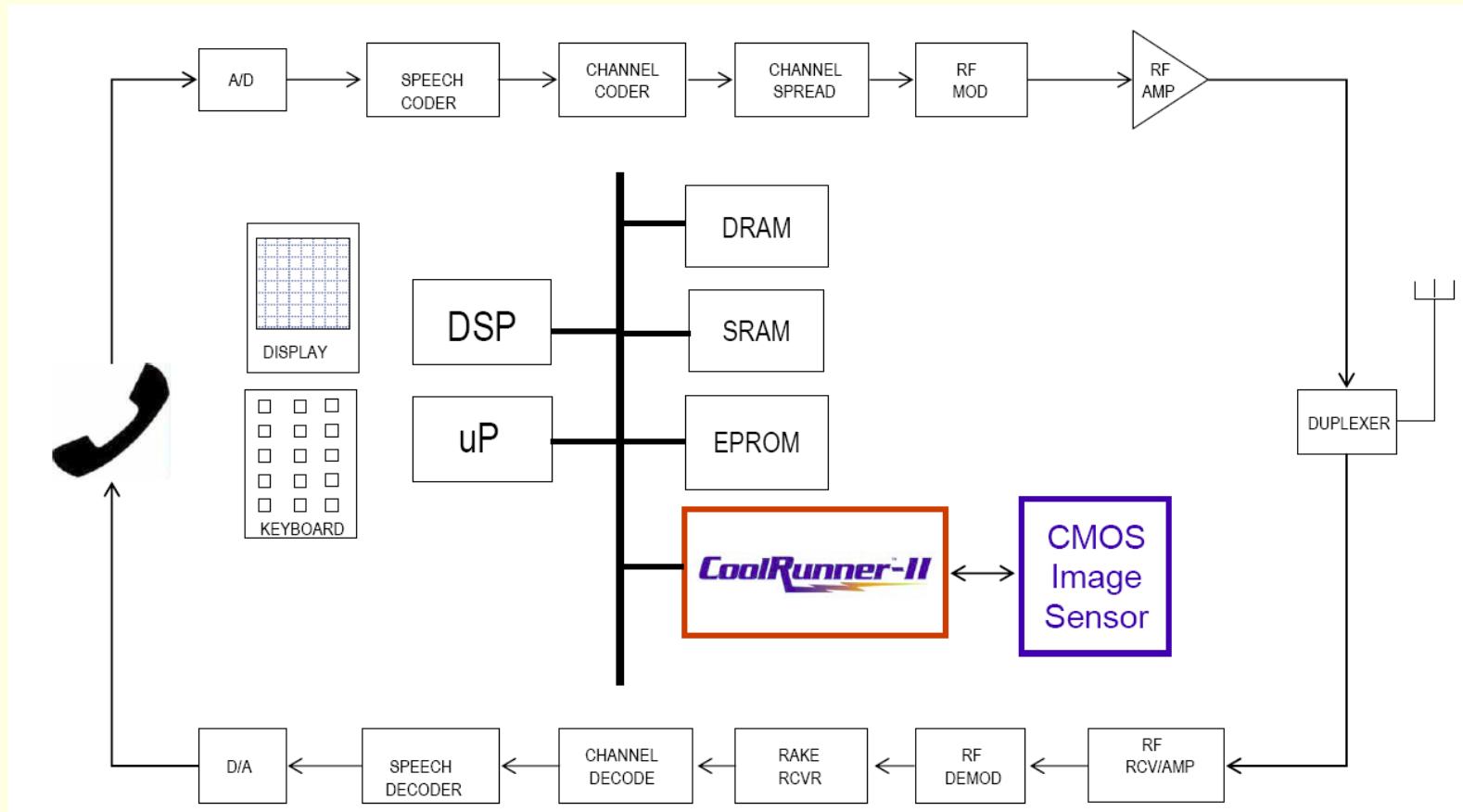
Ugradbeni sustavi korištenjem FPGA

- Osnove smo vidjeli na URS-u
- Sastoji se od:
 - FPGA sklopovske arhitekture
 - Generiranje upravljačkih programa i biblioteka
 - Programske aplikacije
 - Potprograma
 - Prekidnog sustava
 - Operating System (OS) ili Real Time Operating System (RTOS)
(optional)

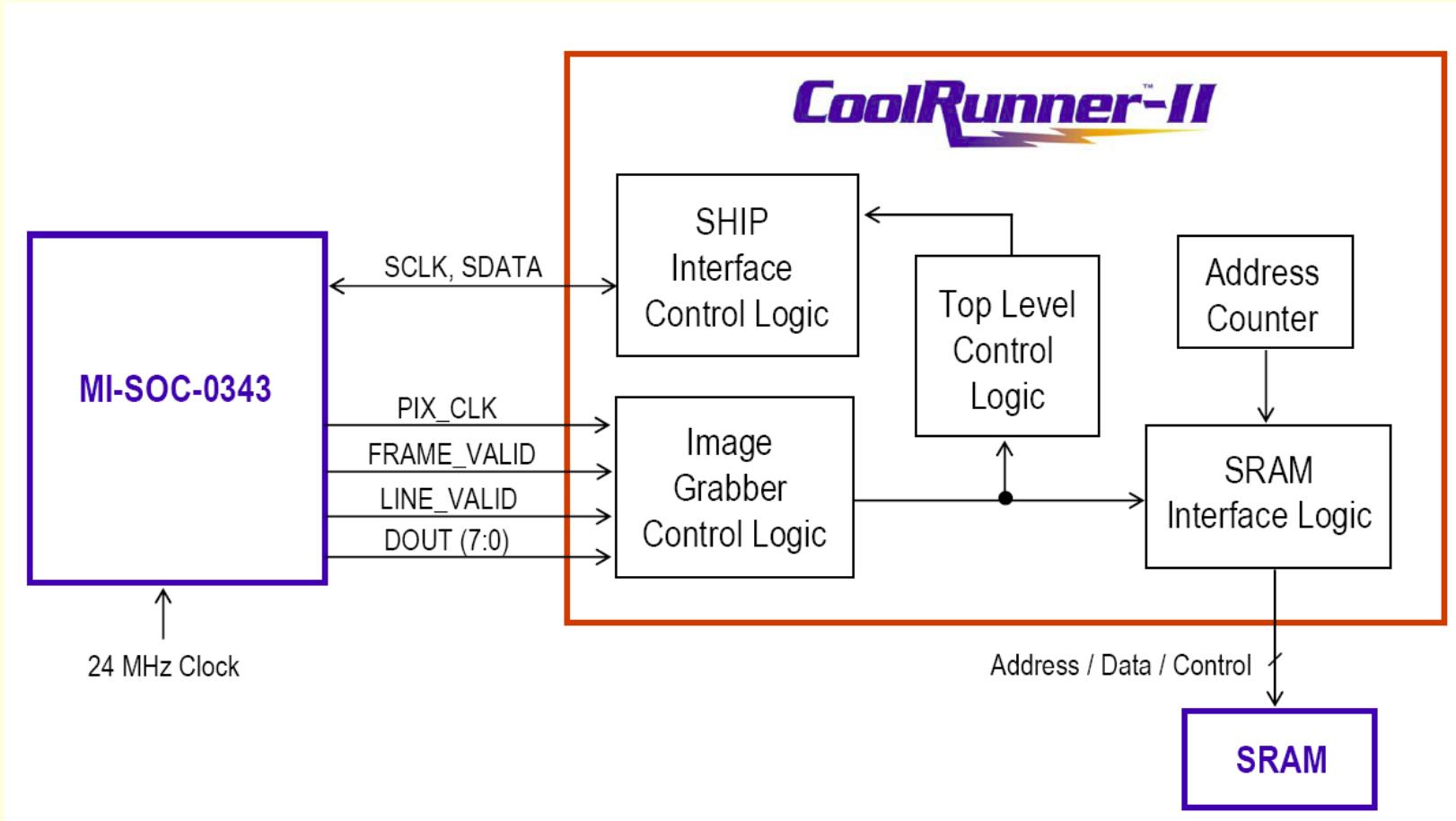
Phase One

Mobilni telefoni - primjer

CoolRunner-II

Mikroprocesori

- Izvršavaju prevedeni kod napisan u asembleri i/ili višem programskom jeziku
 - Program se nalazi na samom mikroprocesoru i/ili vanjskoj memoriji
 - Procesor dohvaća naredbe, dekodira ih, obrađuje podatke i kontrolira I/O
 - Slijedno izvođenje
 - Zahtijeva velik broj taktova za obavljanje operacija
- Lagana optimizacija potrošnje (Power save mode)
 - Procesor proradi samo na određene događaje
- Ograničena I/O sučelja

FPGA

- ‘Sea of gates’ moguće konfigurirati prema potrebi
- Pogodni za paralelno izvođenje operacija (mreža, multimedija,...)
- Velik broj I/O pinova i podržanih standarda
- Jednostavna podjela u funkcijске blokove
- Nisu pogodni za tokovne aplikacije i kontrolu

FPGA embedded processor

- FPGA računalni sustav ima mnoge prednosti u odnosu na standardni računalni sustav:
 - 1) modularnost i nadogradnja
 - 2) jednostavna migracija
 - 3) smanjena cijena i potrošnja (redundantnost)
 - 4) sklopovsko ubrzanje

Modularnost i Nadogradnja

- Potpuna fleksibilnost u izradi računalnog sustava.
- Dizajn može zahtijevati potpuno novu nepostojeće sučelje koje je vrlo jednostavno dodat
 - Na primjer ne možete naći procesor sa 10 UART sučelja, ali svaki FPGA možete prilagoditi bez ikakvih problema da ima 10 UART potrova.

Migracija

- Mnoge kompanije su razvile cijeli sustav kojem je životni vijek puno veći nego, životni vijek pojedinih komponenti
- FPGA soft-procesori su izvanredan odabir jer su opisani pomoću HDL jezika i lako ih je prebaciti i na nove platforme
- Npr. Končar Elektronik

Smanjena cijena i potrošnja

- Sklop koji je prije zahtjevao više komponenti danas se može zamijeniti s jednim FPGA sklopolom
- Smanjivanjem broja komponenti, možemo smanjiti veličinu proizvoda i potrebnih komponenti
- Sve to dovodi do smanjenja cijene i potrošnje.

Sklopovalo ubrzanje

- Perhaps the most compelling reason to choose an FPGA embedded processor is the ability to make tradeoffs between hardware and software to maximize efficiency and performance.
- If an algorithm is identified as a software bottleneck, a custom co-processing engine can be designed in the FPGA specifically for that algorithm.
 - This co-processor can be attached to the FPGA embedded processor through special, low-latency channels, and custom instructions can be defined to exercise the co-processor.
- With modern FPGA hardware design tools, transitioning software bottlenecks from software to hardware is much easier since the software C code can be readily adapted into hardware with only minor changes to the C code.

Nedostatci

- Za razliku od off-the-shelf procesora, sklopovska arhitektura treba biti opisana za FPGA i testirana.
- Zbog povezanosti sklopolja i programske podrške alati su složeniji.
- Kako je područje relativno novo alati imaju neke dječje bolesti ☺.
- Cijena samih komponenti.
 - Cijena off-the-shelf višestruko je jeftinija od FPGA sklopova.

Soft – Hard procesor

- Soft procesor – koristi FPGA blokove
- Hard procesori – Izveden u siliciju
 - ARM922T -Altera Excalibur
 - PowerPC 405 - Xilinx Virtex-II Pro and ,Virtex-4.
- Za razliku od hard procesora, soft procesor mora biti sintetiziran i implementiran u FPGA sklopu.

FPGA embedded processor

■ FPGA

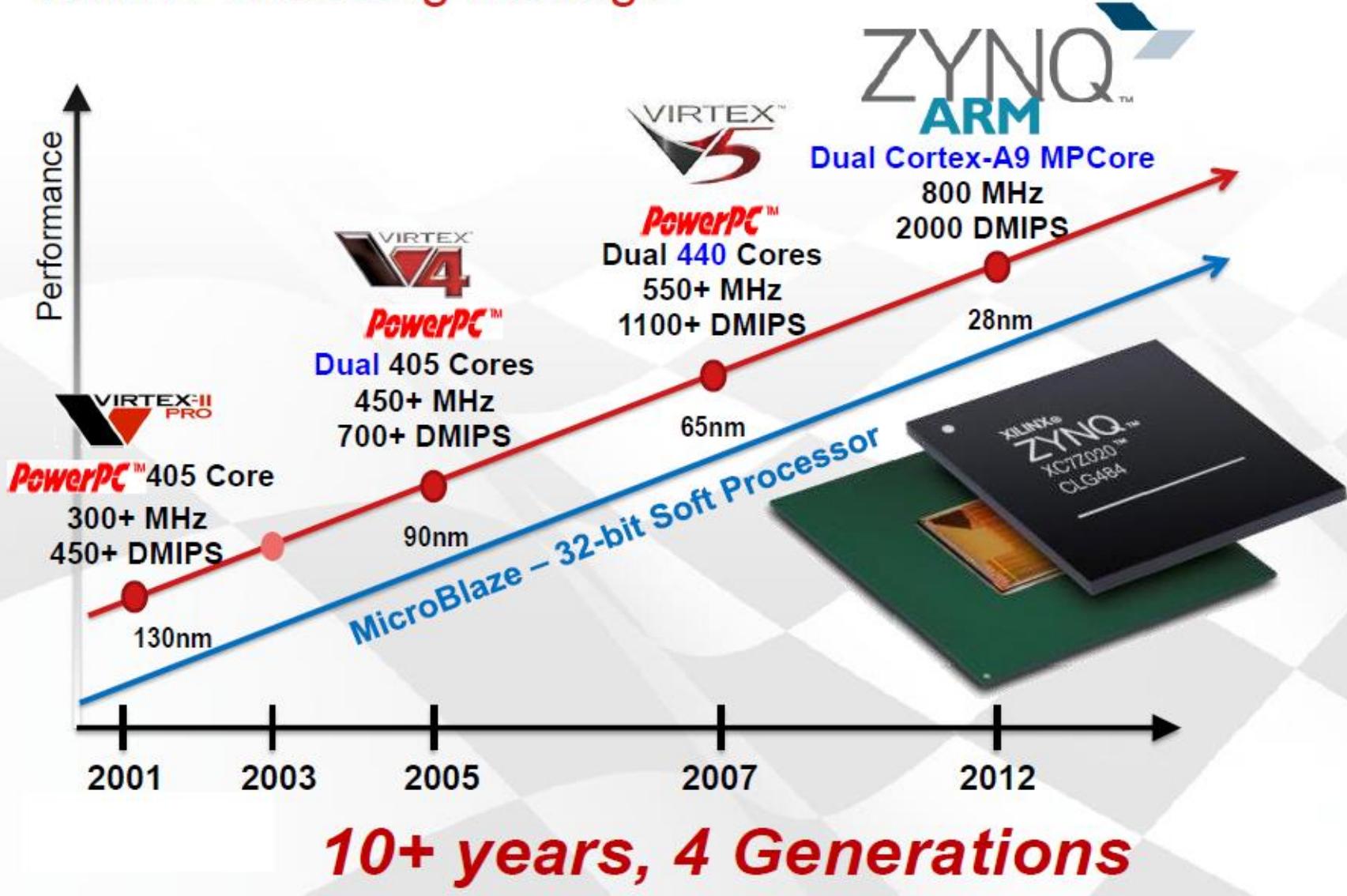
■ Soft core processor

- PicoBlaze, MicroBlaze (Xilinx)
- Nios II (Altera)
- LEON3, 8051, C68000, ...
- ARM Cortex M1

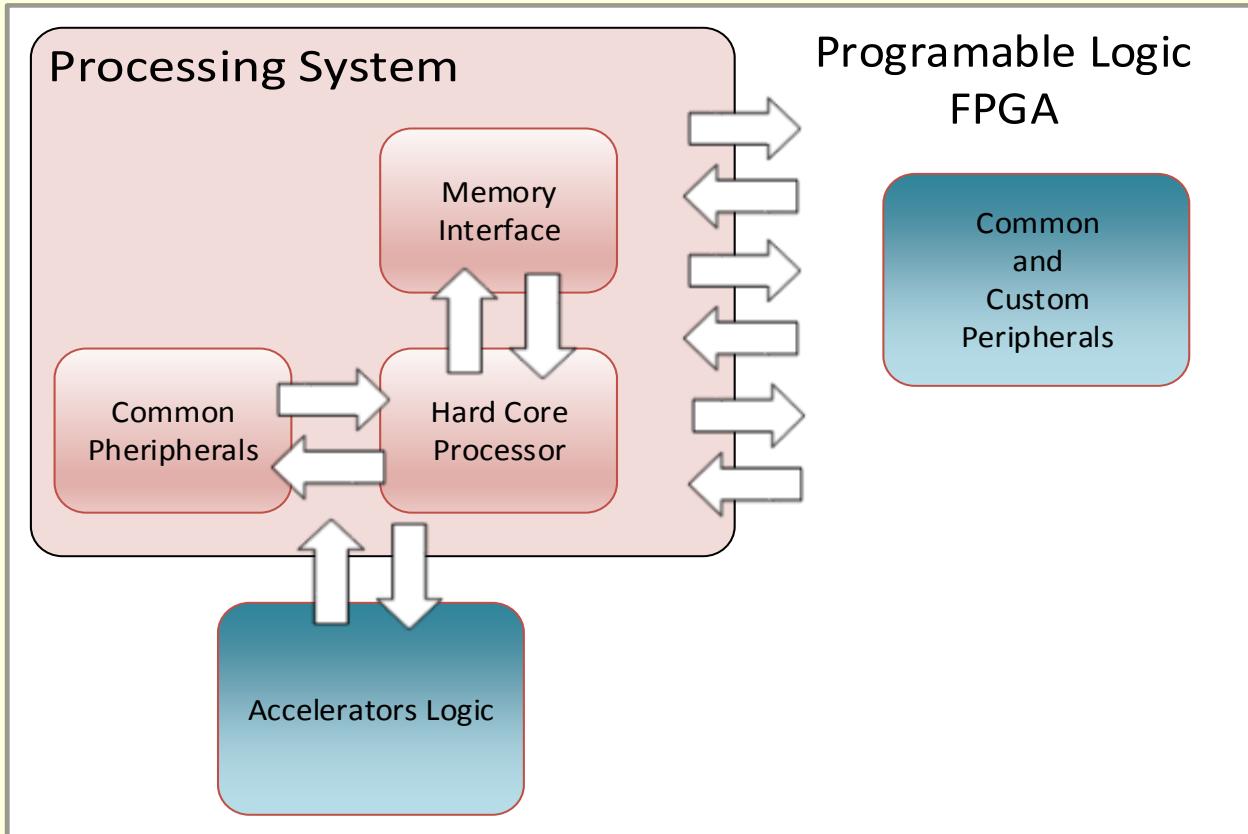
■ Hardcore proceor

- PowerPC 405

Xilinx Processing Heritage

Što imamo danas?

What We Have Today ?

- Xilinx

- Virtex II Pro, Virtex 4, Virtex5 (PowerPC 405)
- ZYNQ 7000

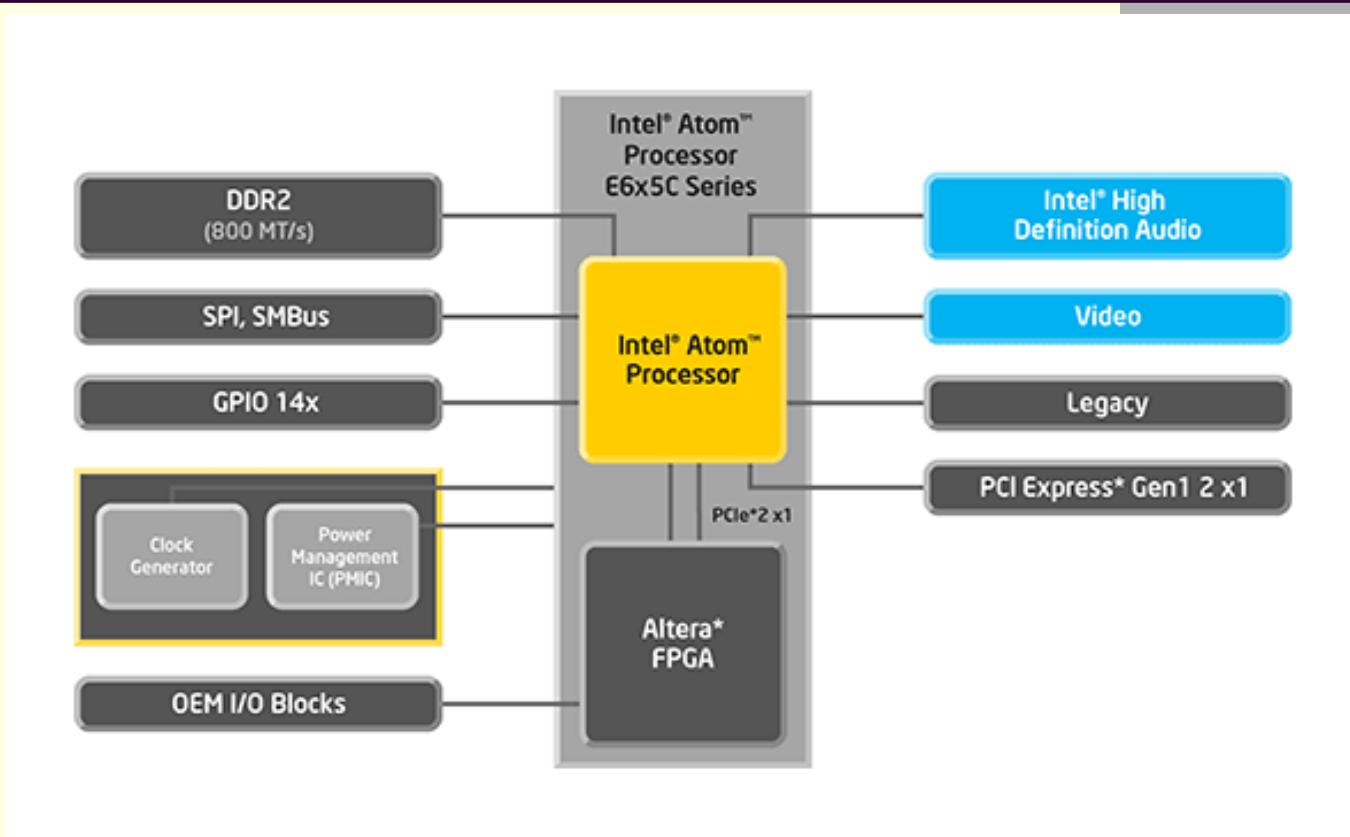
- Altera

- Excalibur (ARM922T)
- Cyclone V SoC, Arria V SoC

- Actel

- SmartFusion
- SmartFusion 2

Intel Atom Processor E6x5C Series

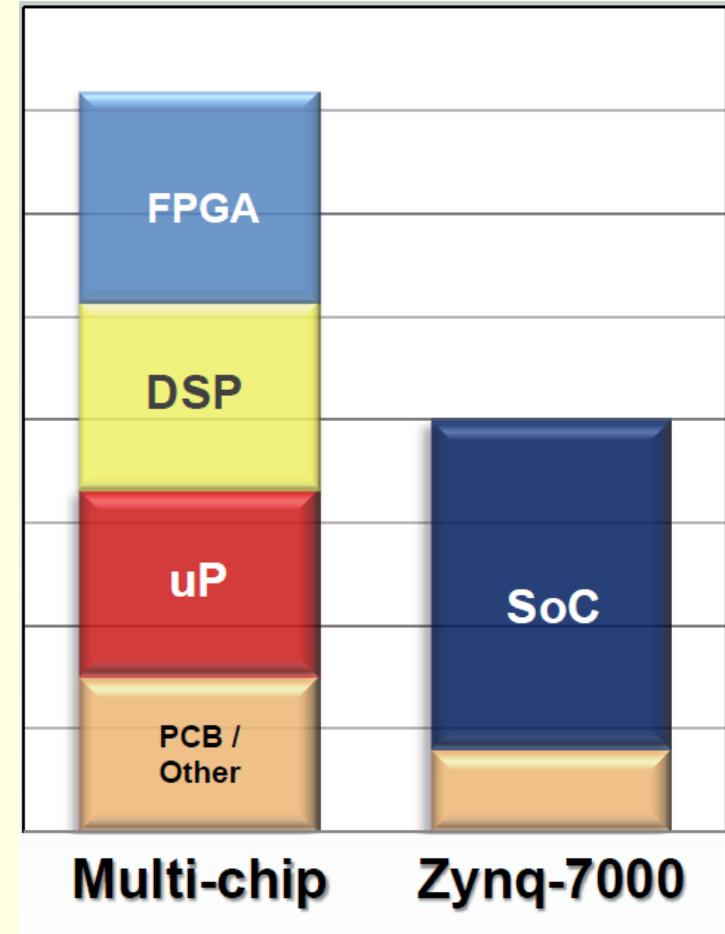
Xilinx Zynq 7000 family

The All Programmable SoC

- **Nije običan FPGA!**
- **Nije običan mikroprocesor!**
- **Jedinstvena simbioza i jednog i drugog**
 - Dual ARM Cortex™-A9 procesor+ caches + robustni sustav periferija
 - Velika povezanost između procesora i logike
- **To više nije FPGA ili procesor to je procesorski sustav s programibilnom logikom – “All Programmable SoC”**

Smanjenje troška

- Smanjen broj komponenti po uređaju
 - Procesor
 - Programabilni sklop
 - DSP
 - Napajanje
- Smanjena PCB složenost
 - Manje vodova => manje slojeva
 - Brži dizajn
- Jako bitno
 - In-System Reconfiguration

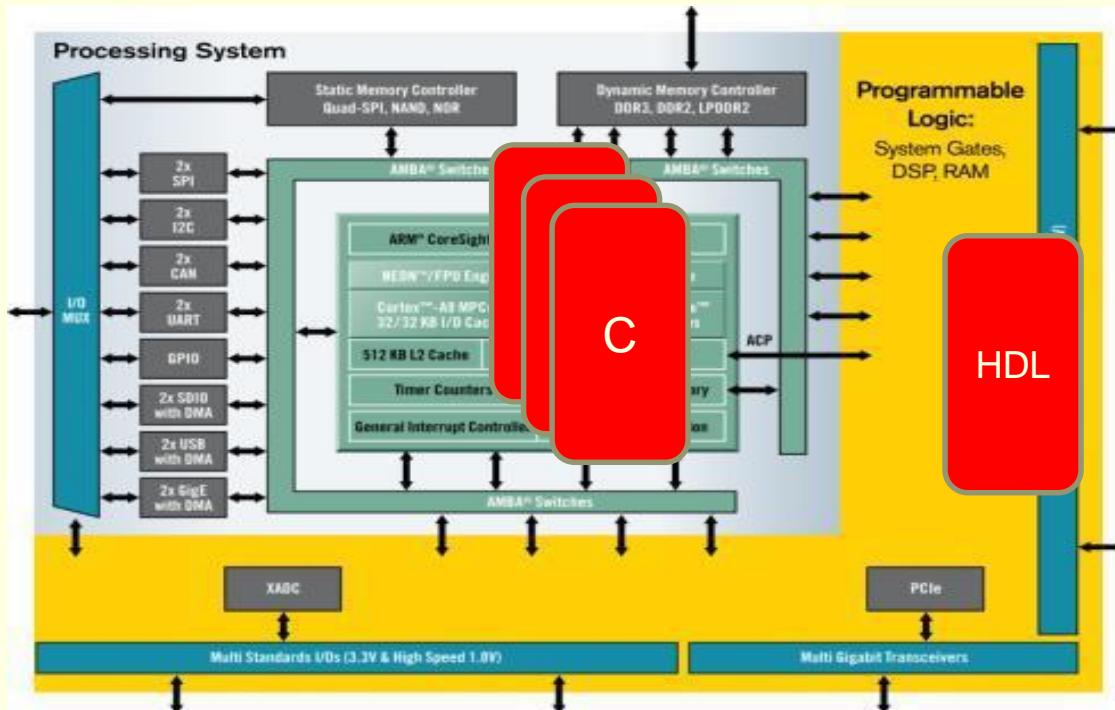
Povećanje performansi

- Meet HW and SW Processing Performance Needs
 - Programabilna logika
 - Ogramna DSP snaga
 - Sabirnice velike propusnosti –on chip
 - Over 3000 Processing System to Programmable Logic direct connections
 - High performance I/Os
 - Gigabit transceivers

Elements	Performance (up to)
Processors (each)	1 GHz
PL Fabric/ DSP Fmax	741 MHz
DSP (aggregate)	1080 GMACs
Transceivers (each)	12.5Gbps

Povećanje performansi

■ Optimized & Simplified HW/SW Partitioning

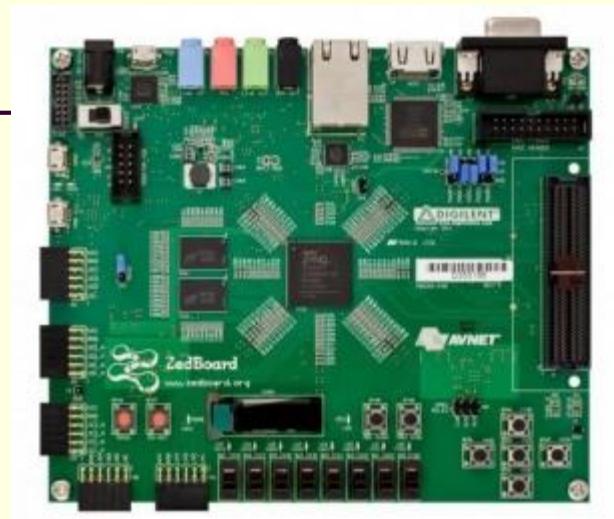

Što odabrat?

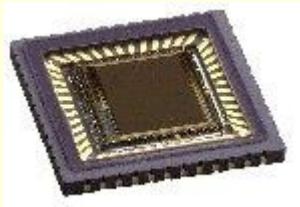
	ASIC	ASSP	2 Chip Solution	FPGA SoC
Performance	+	+	■	+
Power	+	+	-	+
Unit Cost	+	+	-	+
TCO	■	+	+	+
Risk	-	+	+	+
TTM	-	+	+	+
Flexibility	■	-	+	+
Scalability	-	■	+	+

Naš sustav

- Xilinx Zynq SoC FPGA
- SPARTAN-6 E2LP

- OmniVision OV7670 senzor

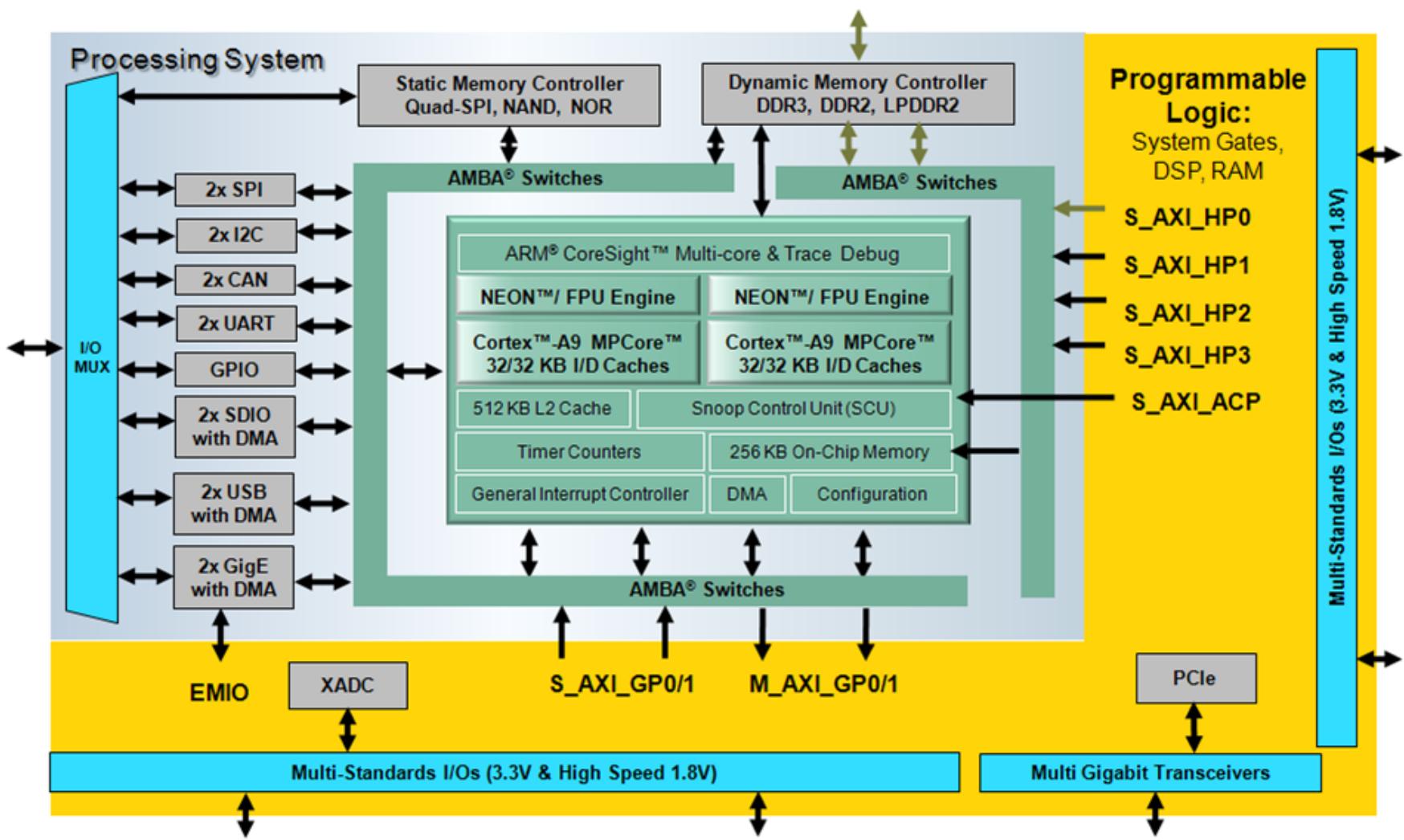
Komponente sustava

- Zynq SoC FPGA
 - ZedBoard - »Zynq™-7000 SoC XC7Z020
 - Dual core ARM Cortex A9
- Spartan-6 E2LP
 - MicroBlaze procesor
- Digitalni video senzor OmniVision OV7670
 - I2C (SCCD)
 - Zoom Video Port – Digital video port

Zynq-7000 Family Highlights

- ARM procesorski sustav
 - Application Processor Unit (APU)
 - Dual ARM Cortex™-A9
 - Pričuvna memorija
 - Fully integrated memory controllers
 - I/O sučelja
- Povezano s programabilnom logikom
 - Koristi se zaproširivanje funkcionalnosti procesora
 - Skalabilnost i povećanje performansi
- Fleksibilno I/O sučelje
 - Veliki raspon I/O standarda
 - Serijski prijenos visokih performansi
 - Analogno digitalni pretvornici

ZYNQ 7000

ZYNQ 7000

- The Zynq-7000 AP SoC arhitektura sastoji se od dva dijela
 - PS: Procesorskog sustava
 - Dual ARM Cortex-A9 procesor
 - Mnogobrojne periferije
 - PL: Programibilne logike
 - Dijele arhitekturu najnovijih Xilinx FPGA sklopova
 - Artix™-zasnovani uređaji: Z-7010 i Z-7020
 - Kintex™-zasnovani uređaji: Z-7030, Z-7045, and Z-7100

ZYNQ – dual core procesor

- ARM Cortex-A9 izveden u ARMv7-A arhitekturi
 - ARMv7 definira ARM Instrukcijski set (ISA)
 - ARMv7-A: oznaka A znači da podržava - Memory Management Unit (MMU)
- ARMv7 ISA osim osnovnog seta naredbi podržava sljedeće naredbe
 - Thumb naredbe: 16 bits; Thumb-2 naredbe: 32 bits
 - NEON: ARM's Single Instruction Multiple Data (SIMD)

ZYNQ – dual core procesor

- ARM Advanced Microcontroller Bus Architecture (AMBA®) sabirnica
 - AXI3: ARM sučelje treće generacije
 - AXI4: nadogradnja AXI3 sabirnice
- Cortex je najnovija porodica procesora ARM

ZYNQ – dual core procesor

- 2.5 DMIPS (Dhrystone)
- Harvardska arhitektura
- 32KB L1 instrukcijske i podatkovne pričuvne memorije
- 512KB L2 pričuvne memorije
- maksimalna frekvencija 1GHz

- Application processing unit (APU)
- I/O sučelja (IOP)
 - Multiplexed I/O (MIO), Extended Multiplexed I/O (EMIO)
- Memorijsko sučelje
- DMA
- Timers
 - Public and private
- General interrupt controller (GIC)
- On-chip memory (OCM): RAM
- Debug controller: CoreSight

ZYNQ Procesor - memorija

- On-chip memorija(OCM)
 - RAM
 - Boot ROM
- DDRx sučelje
 - podržava LPDDR2, DDR2, DDR3
- Flash/static, memorijsko sučelje
 - Podržava SRAM, QSPI, NAND/NOR FLASH

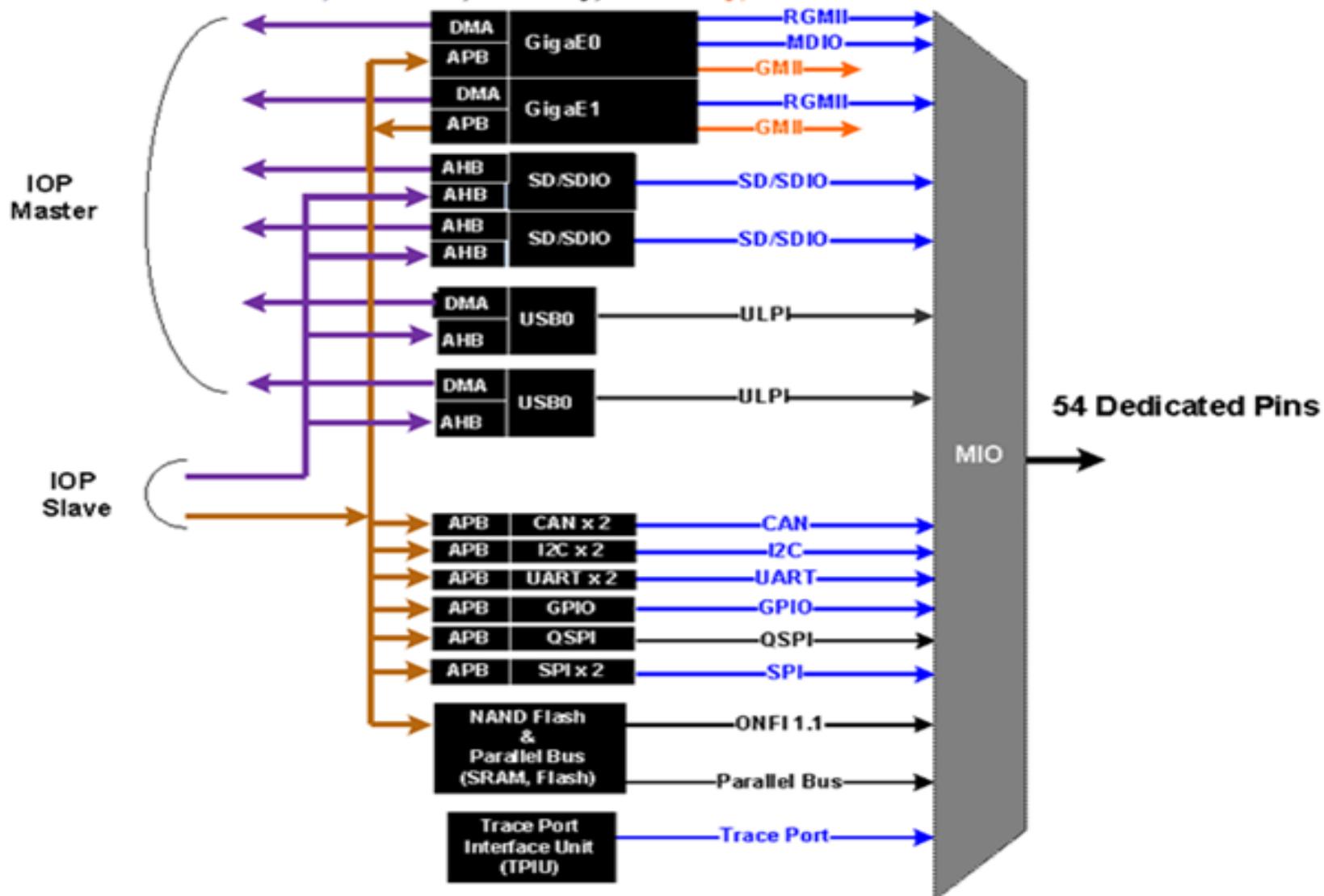
ZYNQ – Procesor – IO sučelja

- Dva GigE
- Dva USB
- Dva SPI
- Dva SD/SDIO
- Dva CAN
- Dva I2C
- Dva UART
- Četiri 32-bit GPIOs
- Statičke memorije
 - NAND, NOR/SRAM, Quad SPI

Legend

Arrow direction shows control (master to slave)
data flows in both directions

AHB 32bit, APB 32bit, MIO Only, EMIO only, MIO or EMIO

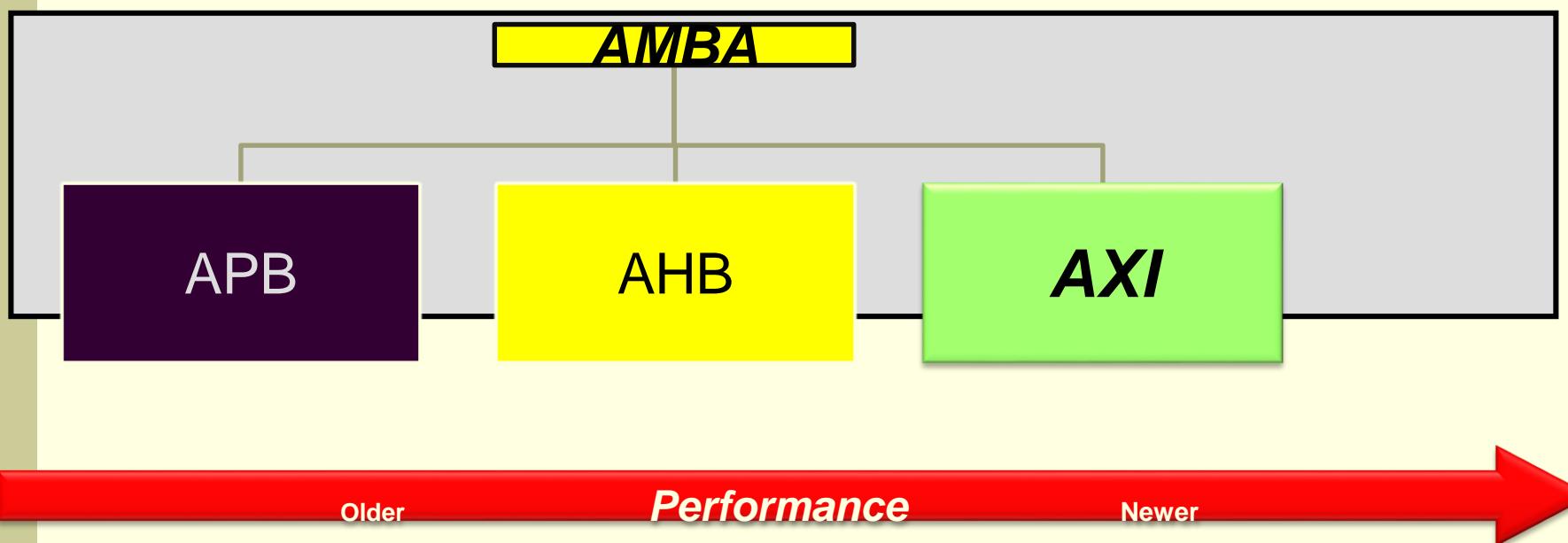

PS – PL Sučelje

- AXI high-performance slave ports (HP0-HP3)
 - 32-bit i 64-bit
 - pristup OCM i DDR
 - AXI FIFO sučelje (AFI)
- AXI general-purpose ports (GP0-GP1)
 - Dva “master” PS - PL
 - Dva “slave” PL - PS
 - 32-bit širine

- 64-bit accelerator coherence port (ACP) AXI slave interface to CPU memory
- DMA, interrupts, events signals
- Extended multiplexed I/O (EMIO) – omogučava spajanje procesorskih periferija s PL logikom
- Clock i reset
 - Četiri odvojena signala vremenskog vođenja
 - Četiri odvojena reset signala

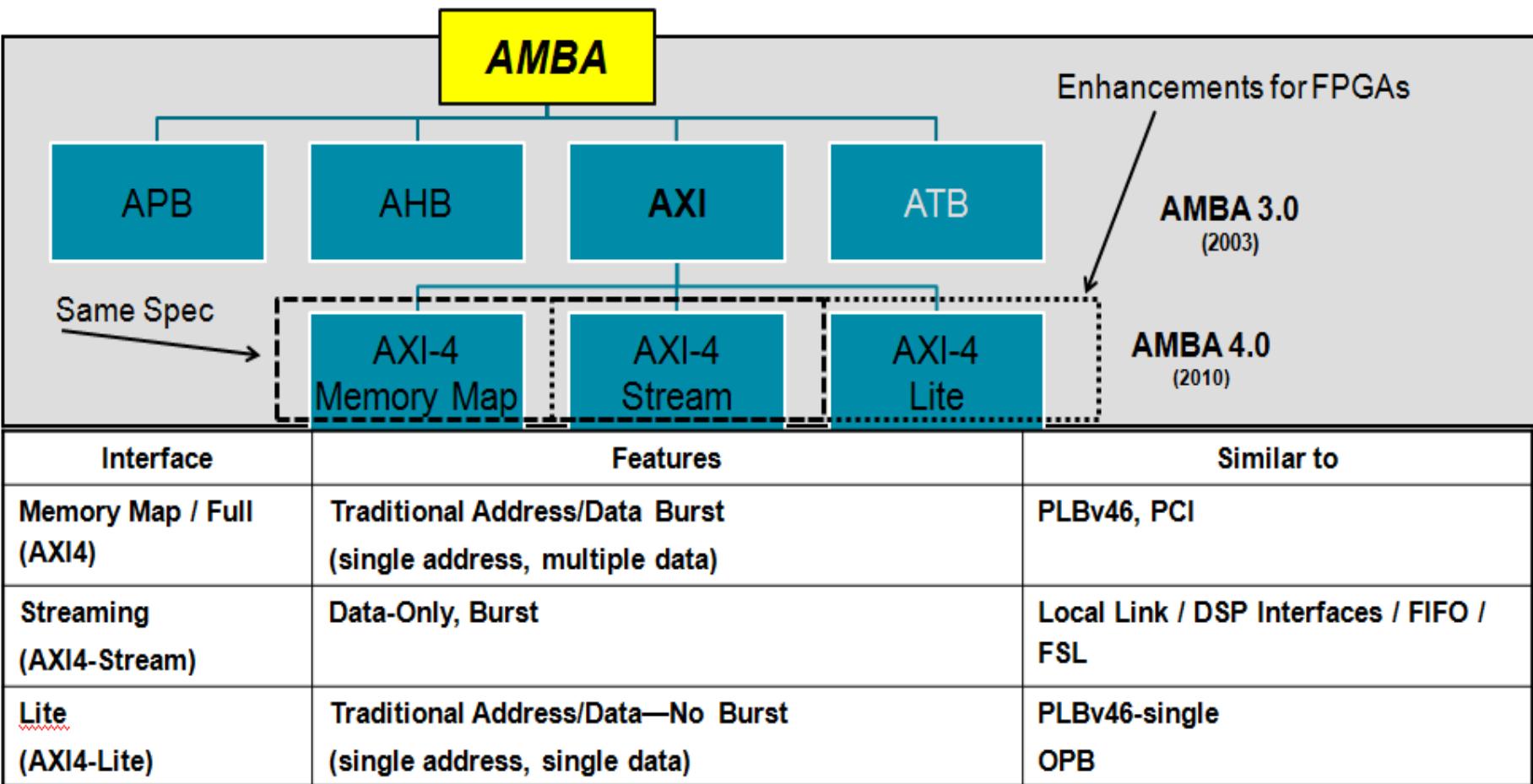
AXI

AMBA: Advanced Microcontroller Bus Architecture

AXI: Advanced Extensible Interface

AXI

Programibilna logika

- Artix-7 FPGA
- 87K logičkih blokova, oko 1.3M logičkih vrata
- 53.200 logičkih vrata
- 106.400 registara (bistabila)
- 560 KB BRAM memorija
- 220 MACC blokova
- 276 GMAC operacija u sekundi
- ADC – 2 x 12 bita – 17 ulaza

Spartan 6

- Spartan-6:
 - Spartan-6 LX FPGA: velik broj logičkih vrata
 - Spartan-6 LXT FPGA: komunikacijski zahtjevni sklopovi
- Namijenjeni za izradu jeftinih ugradbenih sustava
 - Velik broj različiti blokovi koji imaju različite funkcionalnosti
 - Velik broj IO podržanih normi
 - Jeftina izvedba pakiranja

Spartan 6

- Različite naponske razine, podrška za različite standarde - SelectIO™
 - Do 1,080 Mb/s podataka
 - Mogućnost konfiguracije izlazne struje, do 24 mA po pinu
 - 3.3V do 1.2V I/O
 - “Hot swap” podrška
- High-speed GTP serijska komunikacija - LXT obitelj
 - do to 3.2 Gb/s
 - High-speed podrška za: Serial ATA, Aurora,
 - 1G Ethernet, PCI Express, OBSAI, CPRI, EPON,
 - GPON, DisplayPort,

Spatan 6

■ DSP48A1 Blokovi

- Sklopovi pogodni za aritmetičke operacije i digitalnu obradu signala
- 18×18 Množenje i 48-bit MAC operacije
- Pogodni za protočni ili kaskadni
- Dodatno pred zbrajalo

■ Memory Controller blokovi

- DDR, DDR2, DDR3 i LPDDR podrška
- Brzine do 800 Mb/s
- “Multi-port” sabirnička struktura sa neovisnim FIFO spremnicima

Spartan 6

- CLB
 - Sadrže dvije polovice (Slices)
- Slices
 - Postoje tri tipa
 - SLICEM
 - SLICEL
 - SLICEX
- Upravljanje signalom vremenskog vođenja
 - DCM
 - PLL
- Blok RAM
- Množila, IO blokovi, memorijski sklopovi

Spartan-6 Family FPGAs

Spartan-6 LX FPGAs

Optimized for Lowest Cost Logic, DSP, and Memory
(1.2 Volt, 1.0 Volt)

Spartan-6 LXT FPGAs

Optimized for Low Cost Logic, DSP, and Memory
with High Speed Serial Connectivity (1.2 Volt)

	Part Number	XC6SLX4	XC6SLX9	XC6SLX16	XC6SLX25	XC6SLX45	XC6SLX75	XC6SLX100	XC6SLX150	XC6SLX25T	XC6SLX45T	XC6SLX75T	XC6SLX100T	XC6SLX150T
Logic Resources	Slices ⁽¹⁾	600	1,430	2,278	3,758	6,822	11,662	15,822	23,038	3,758	6,822	11,662	15,822	23,038
	Logic Cells ⁽²⁾	3,840	9,152	14,579	24,051	43,661	74,637	101,261	147,443	24,051	43,661	74,637	101,261	147,443
	CLB Flip-Flops	4,800	11,440	18,224	30,064	54,576	93,296	126,576	184,304	30,064	54,576	93,296	126,576	184,304
Memory Resources	Maximum Distributed RAM (Kbits)	75	90	136	229	401	692	976	1,355	229	401	692	976	1,355
	Block RAM (18K bits each)	12	32	32	52	116	172	268	268	52	116	172	268	268
	Total Block RAM (Kbits) ⁽³⁾	216	576	576	936	2,088	3,096	4,824	4,824	936	2,088	3,096	4,824	4,824
Clock Resources	Clock Manager Tiles (CMT) ⁽⁴⁾	2	2	2	2	4	6	6	6	2	4	6	6	6
I/O Resources	Maximum Single-Ended Pins	120	200	232	266	358	400	480	570	250	296	320	490	530
	Maximum Differential Pairs	60	100	116	133	179	200	240	285	125	148	160	245	265
Embedded Hard IP Resources	DSP48A1 Slices ⁽⁵⁾	8	16	32	38	58	132	180	180	38	58	132	180	180
	PCI Express® Endpoint Block	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	1	1	1
	Memory Controller Blocks	0	2	2	2	4	4	4	4	2	2	4	4	4
	GTP Low-Power Transceivers	–	–	–	–	–	–	–	–	2	4	8	8	8
Speed Grades	Commercial	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3	-2,-3
	Industrial	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-L1,-2	-2	-2	-2	-2	-2
Configuration	Configuration Memory (Mbits)	2.7	2.7	2.7	4.4	7.7	19.6	17.1	28.0	4.4	7.7	19.6	17.1	28.0

Spartan-6 Family FPGAs

MicroBlaze Procesor

- 32-bitna prilagodljiva Jezgra
 - Protočna arhitektura
 - 3 stupnja (smanjena količina logike) ili 5 stupnjeva (veća brzina rada)
 - Pričuvna memorija za naredbe i podatke – AXI ili XCL sučelje
 - Direktno mapiranje (1-way asocijativno)
 - Po izboru “Memory Mgt” ili “Memory Protection Unit”
 - Potrebno za Linux OS (Linux 2.6 podržan)
 - Floating-point unit (FPU)
 - IEEE 754 format
 - Barrel Shifter
 - Sklopovsko množilo
 - 32x32 množilo koje daje 64 bitni rezultat
 - Sklopovsko dijeljenje
 - AXI4 Stream/Lite/Full podrška za direktni pristup programabilnom sklopu
 - Podrška za debagiranje

MicroBlaze Block Diagram

AXI interface for caches

Instruction-side bus interface

I-Cache

M_AXI_IC
IXCL_M
IXCL_S

Memory Management Unit (MMU)

ITLB

UTLB

DTLB

Data-side bus interface

D-Cache

Optional MMU for Linux2.6 and MPU block for ease of software use

DXCL_M
DXCL_S

M_AXI_DP
DPLB
DLMB

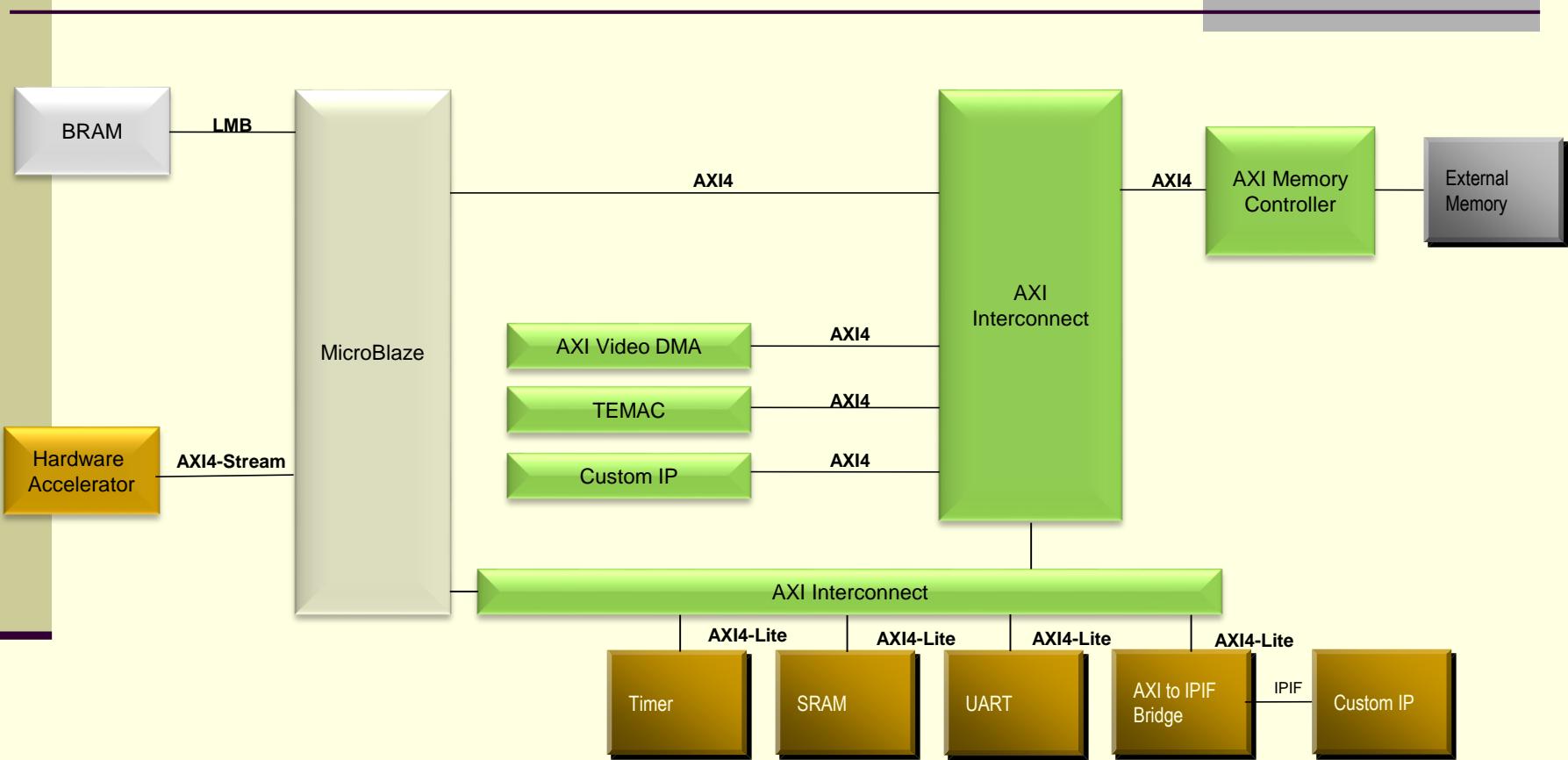
Bus IF
M0_AXIS..
M15_AXIS
S0_AXIS..
S15_AXIS
MFSL 0..15 or
DWFSL 0..15
SFSL 0..15 or
DRFSL 0..15

AXI based system

Optional MicroBlaze feature

AXI-Streams for CPU to hw/sw accelerators

AXI4 System

MicroBlaze dodatne funkcije

- Podrška za AXI4 sabirnički sustav
- Memory Management Unit (MMU)
 - PowerPC 405 procesor - MMU compatible
- Procesorska poboljšanja
 - Nove naredbe za konverziju float-integer. Računanje drugog korijena.
- XMD **Xilinx® Microprocessor Debugger**
- AXI4 streaming sučelje

AXI Streaming Interface

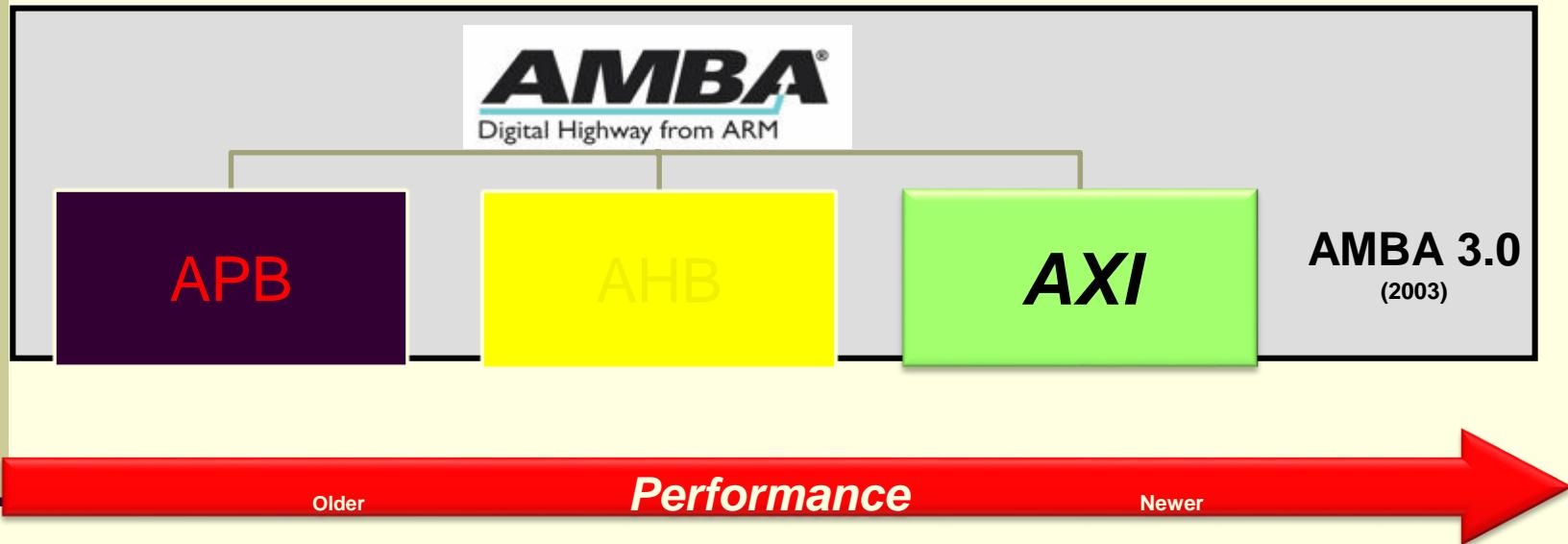
- Jednosmjerna komunikacija, “point-to-point”, koristi FIFO spremnike
- Programabilna dubina FIFO spremnika
- Direktna veza s jezgrom procesora
 - Do 16 komunikacijskih kanala
 - Specializirani regitri za čitanje i pisanje u/iz FIFO spremnika

Podrška za više jezgri

■ Multicore arhitektura

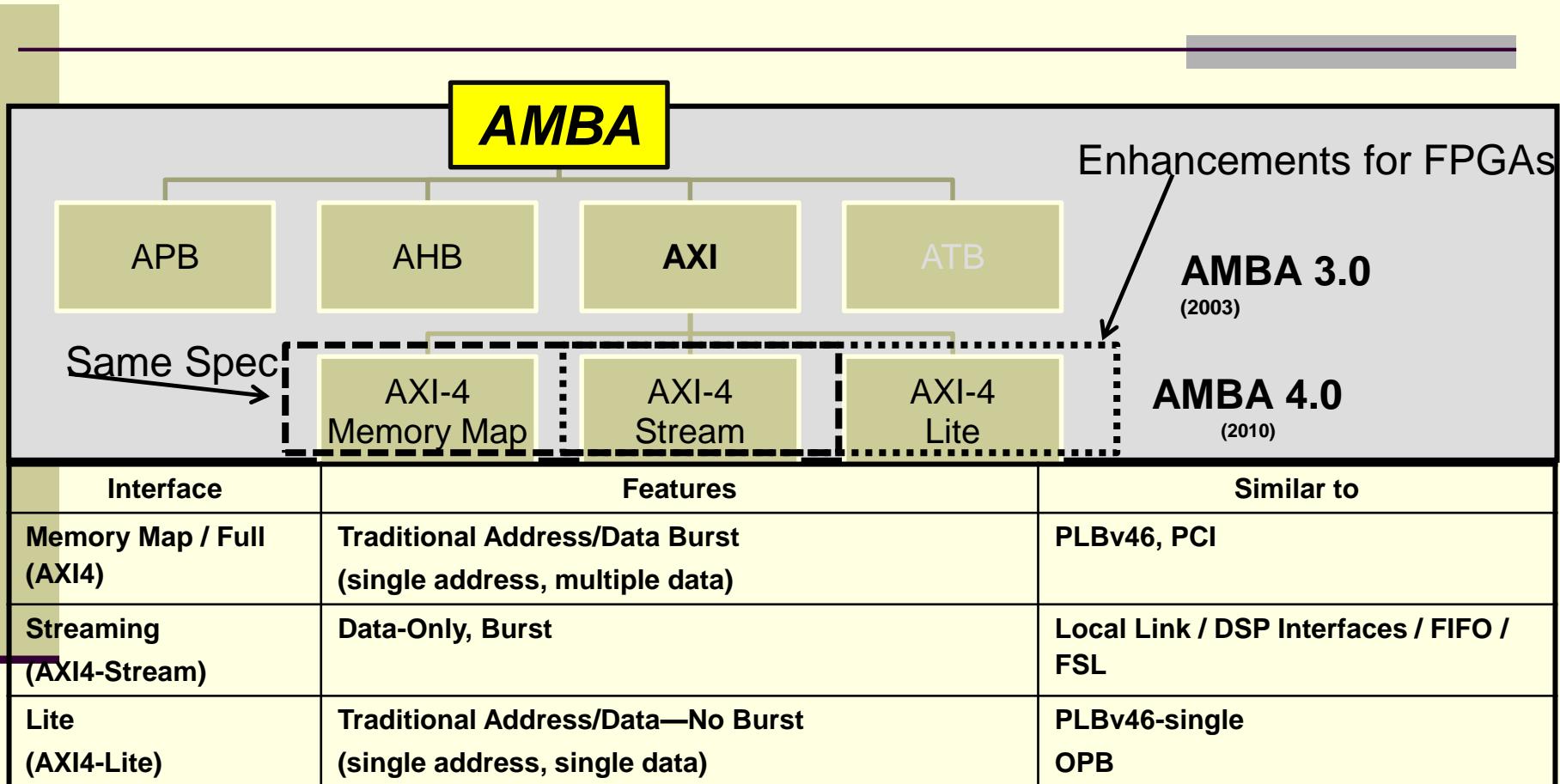
- Mailbox: komunikacija između dvije jezgre
 - Podrška AXI4-Lite, AXI4-Stream and FSL
- Mutex core: Sincronizacija dva ili više procesora
 - Supports AXI4-Lite and PLBV46
- Processor Version Register (PVR)
 - Sadrži: Processor ID, configuration/user/processor info (e.g. cache size etc), version number and other internal information

AXI is Part of ARM's AMBA

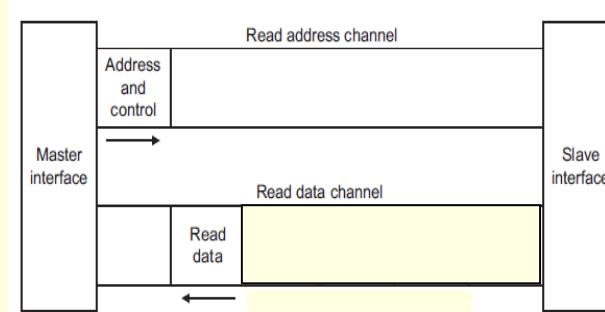
AMBA: Advanced Microcontroller Bus Architecture
AXI: Advanced Extensible Interface

AXI is Part of AMBA: Advanced Microcontroller Bus Architecture

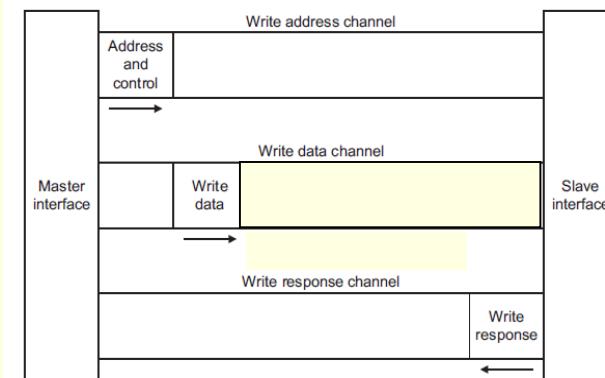

The AXI Interface—AXI4-Lite

- No burst
- Data width 32 or 64 only
 - Xilinx IP only supports 32-bits
- Very small footprint
- Bridging to AXI4 handled automatically by AXI_Interconnect (if needed)

AXI4-Lite Read

AXI4-Lite Write

© Copyright 2012 Xilinx

The AXI Interface—AXI4

- Sometimes called “Full AXI” or “AXI Memory Mapped”

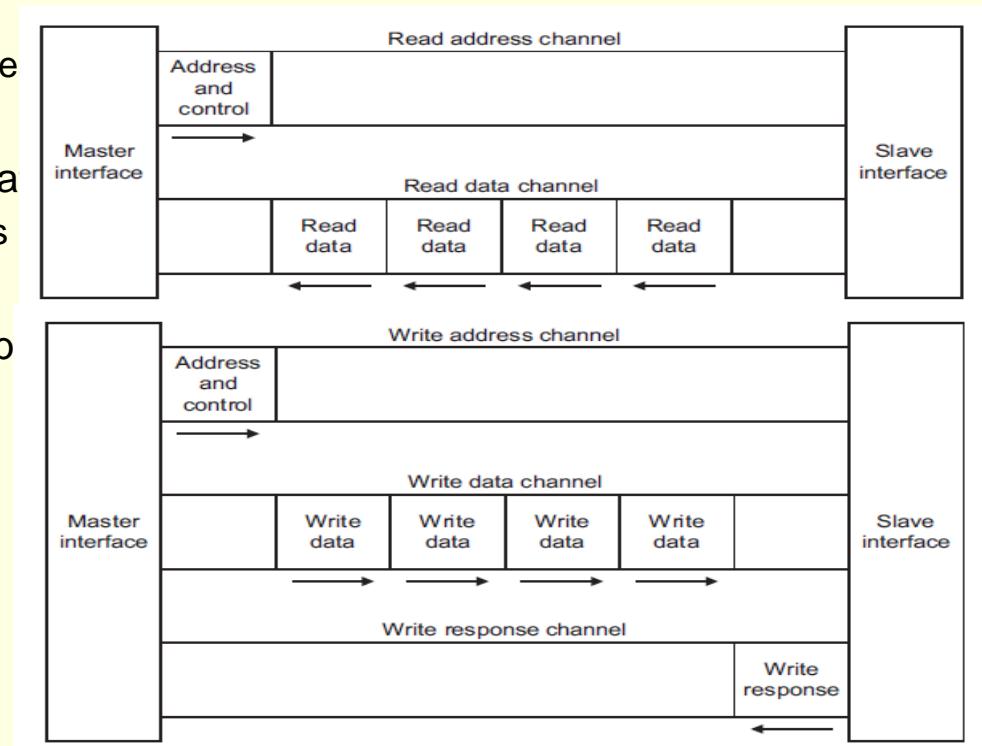
- Not ARM-sanctioned name

- Single address multiple data

 - Burst up to 256 data beats

- Data Width parameterizable

 - 1024 bits

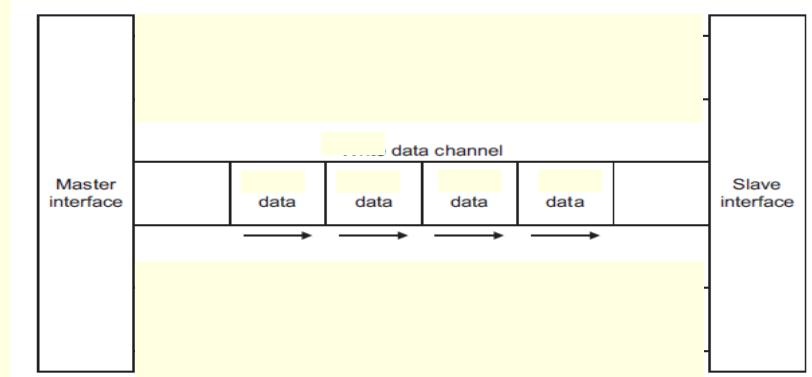

© Copyright 2012 Xilinx

The AXI Interface—AXI4-Stream

- No address channel, no read and write, always just master to slave
 - Effectively an AXI4 “write data” channel
- Unlimited burst length
 - AXI4 max 256
 - AXI4-Lite does not burst
- Virtually same signaling as AXI Data Channels
 - Protocol allows merging, packing, width conversion
 - Supports sparse, continuous, aligned, unaligned streams

AXI4-Stream Transfer

© Copyright 2012 Xilinx

Processor Local Bus (PLB)

- Ne preporuča se. Kompatibilnost sa starim sustavima
- Potpuno sinkronizirani protokol
- Centralizirani sklop za arbitražu—PLB arbiter
- 32 ili 64-bitna adresa
- 32, 64 ili 128-bitni podatci
- Mogućnost dijeljenja sabirnice ili point-to-point komunikacija
- Protočna struktura (2 nivoa)

© Copyright 2012 Xilinx

PLB Most

- PLB-to-PLB most je potreban kada dva PLB segmenta komuniciraju
 - Npr.:
 - Sabirnice različite brzine
 - Sabirnice različite širine

AXI Most

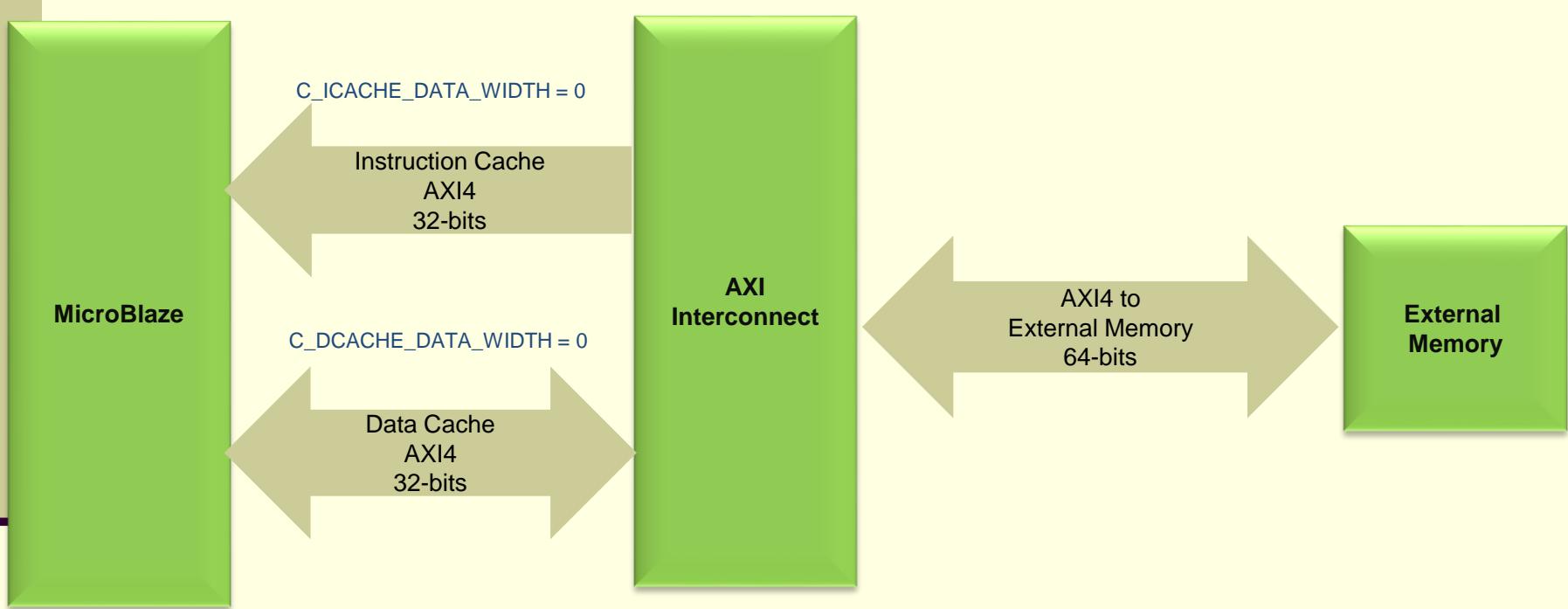
- AXI_to_PLBv46 | PLBv46_to_AXI Most
 - Used in system having two standards (Core-Connect and AMBA)
 - Supports multi-master/multi-slave connections
 - Designed to support existing customer PLBv46-based cores in an AXI system
- AXI_to_APB Bridge
 - Designed to support 3rd party slave IP talking to an AXI4-Lite master
 - The bridge is slave on the AXI4Lite side and master on the APB peripheral side
 - APB3/APB4 peripherals are supported

© Copyright 2012 Xilinx

- Local Memory Bus (LMB)
 - Za povezivanje BRAM memorije
- Fast Simplex Links (FSL)
 - Za dodavanje koprocesorskih naredbi – ne preporuča se
- Xilinx Cache Link
 - Sučelje za pričuvnu memoriju – ne preporuča se
- MicroBlaze AXI Cache Interfaces

MicroBlaze Cache to External Memory Datapath

Default Configuration, same as pre-AXI

Video Senzor

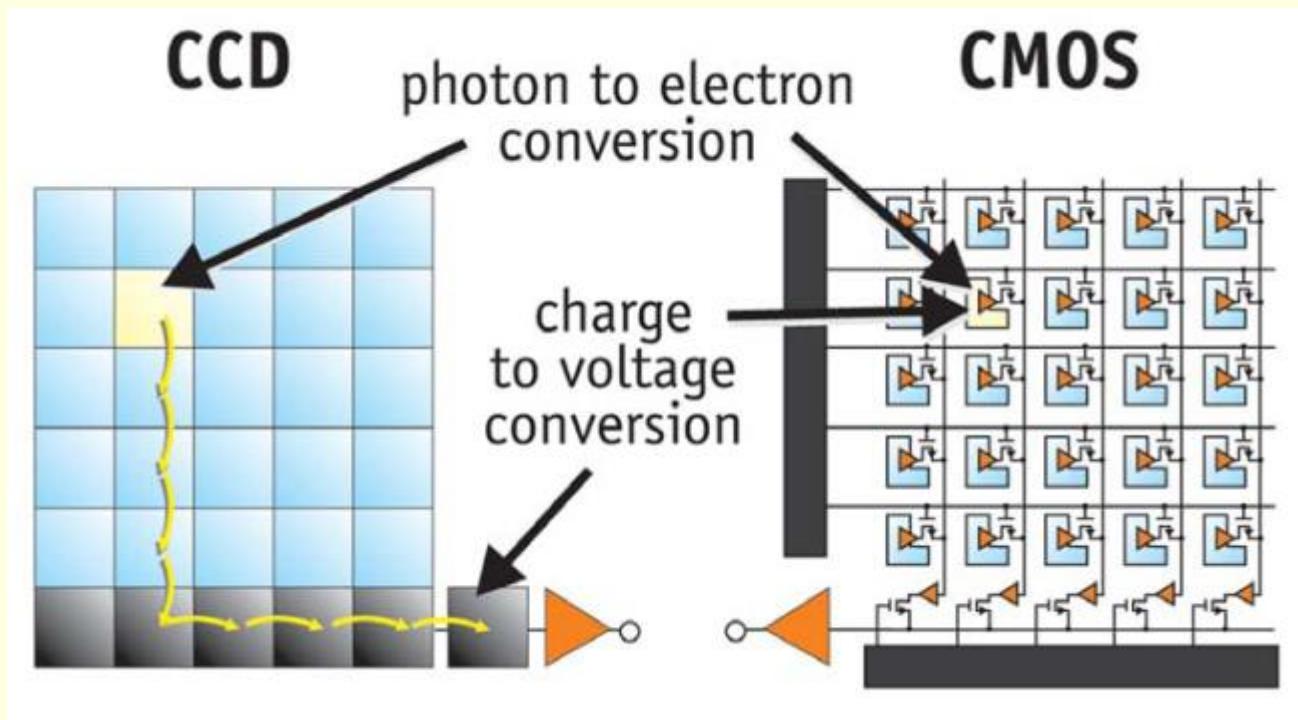
- Dvije vrste - tehnološki različite
 - CCD (charge coupled device)
 - CMOS (complementary metal oxide semiconductor)
- Svaka tehnologija ima svoje prednosti i mane u ovisnosti o primjeni. Niti jedan nema superiornu prednost pred drugim iako često možete naći da proizvođači tvrde suprotno.

Video Senzor

■ CCD senzor

- naboj svakog piksela prenosi se vrlo kratkim putovima i kroz mali broj čvorova prije nego se pretvori u naponsku razinu i pošalje izvan čipa kao analogni signal (koristi se samo jedan ili mali broj pretvarača). Svi pikseli dohvaćaju se istovremeno i uniformno se obrađuju (osnovni uvjet kvalitetne slike).

Video Senzor

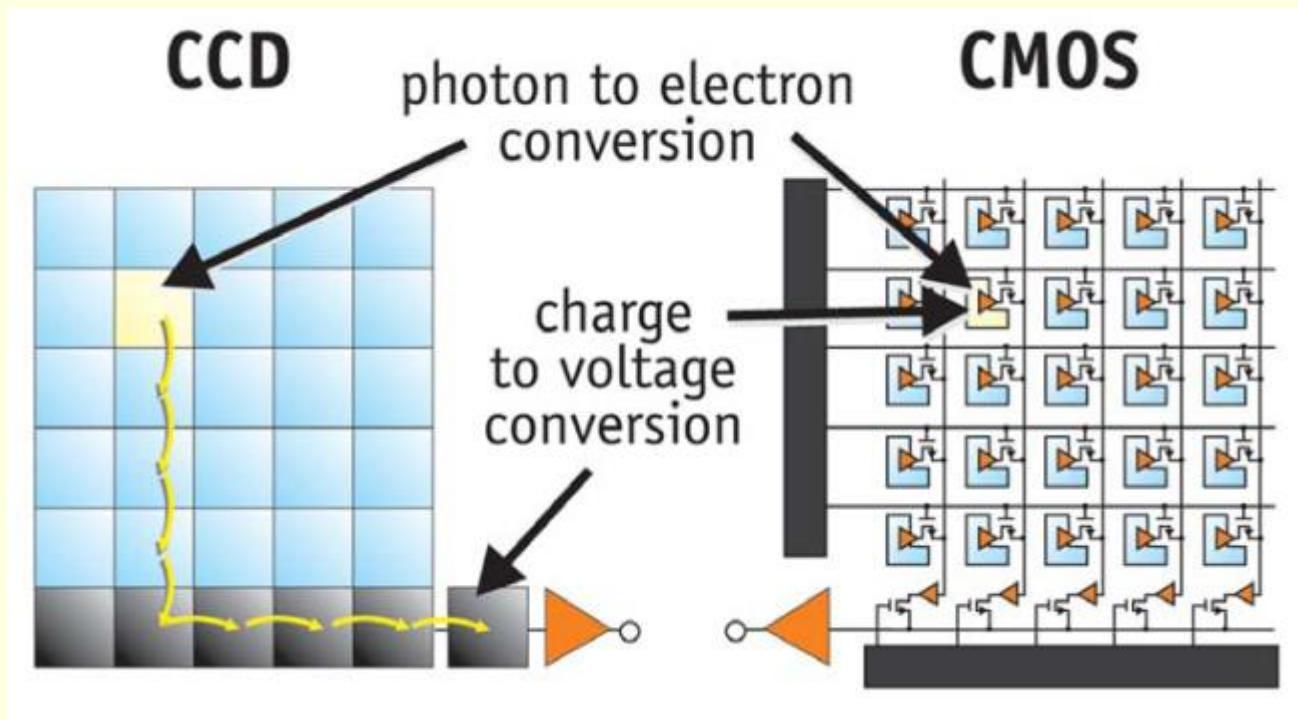

Video Senzor

■ **CMOS** senzor:

- Svaki piksel ima svoj zasebni sklop za pretvorbu naboja u napon. Senzori obično posjeduju i pojačala, filtre šuma, i digitalni sklop sve na jednom čipu.
- Sve navedeno povećava fleksibilnost dizajna.
- Pošto svaki piksel ima svoj pretvarač narušava se uniformnost konverzije, ali zato čip može biti izrađen da treba mali broj vanjskih komponenti.

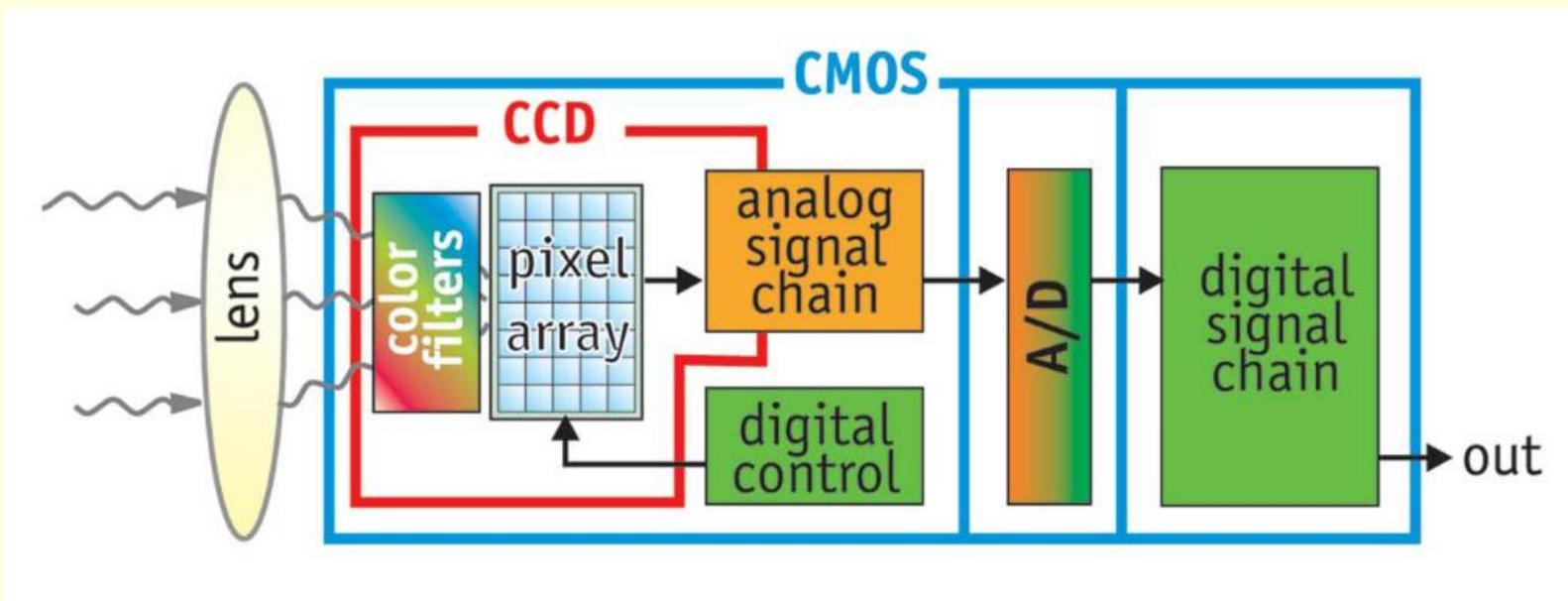
Video Senzor

Video Senzor

- CCD i CMOS izumljeni su kasnih '60 i početkom '70 (osnivač DALSA Dr. Savvas Chamberlain).
- Zbog svoje strukture i jednostavnije izvedbe (čitaj cijene ☺) CCD senzori su postali dominantni.
- Napretkom tehnologije '90 godina ponovo se pojavljuje interes za CMOS senzorima

Video Senzor

OV7670

- 640x480 – VGA format
- 24 pina
- Podržan format – YUV 4:2:2, GRB 4:2:2, RGB Raw Data 565/555
- 8 video data: ITU-601, ITU-656, ZV port
- Automatska ekspozicija/gain/kontrola bijele boje (WB)
- Operacije nad slikom – svjetloća, kontrast, gamma, saturation, oštrina, uzimanje dijela slike, i.t.d.
- Vanjska i unutarnja sinkronizacija

OV7670

- Frame exposure/line exposure option (za foto aparate)
- 3.3V Volt operation, low power dissipation
 - < 80 mW active power
 - < 20 uA in power-save mode
- I2C kontrolno sučelje (400 kb/s):
 - - Color saturation, brightness, contrast, white balance,exposure time, gain

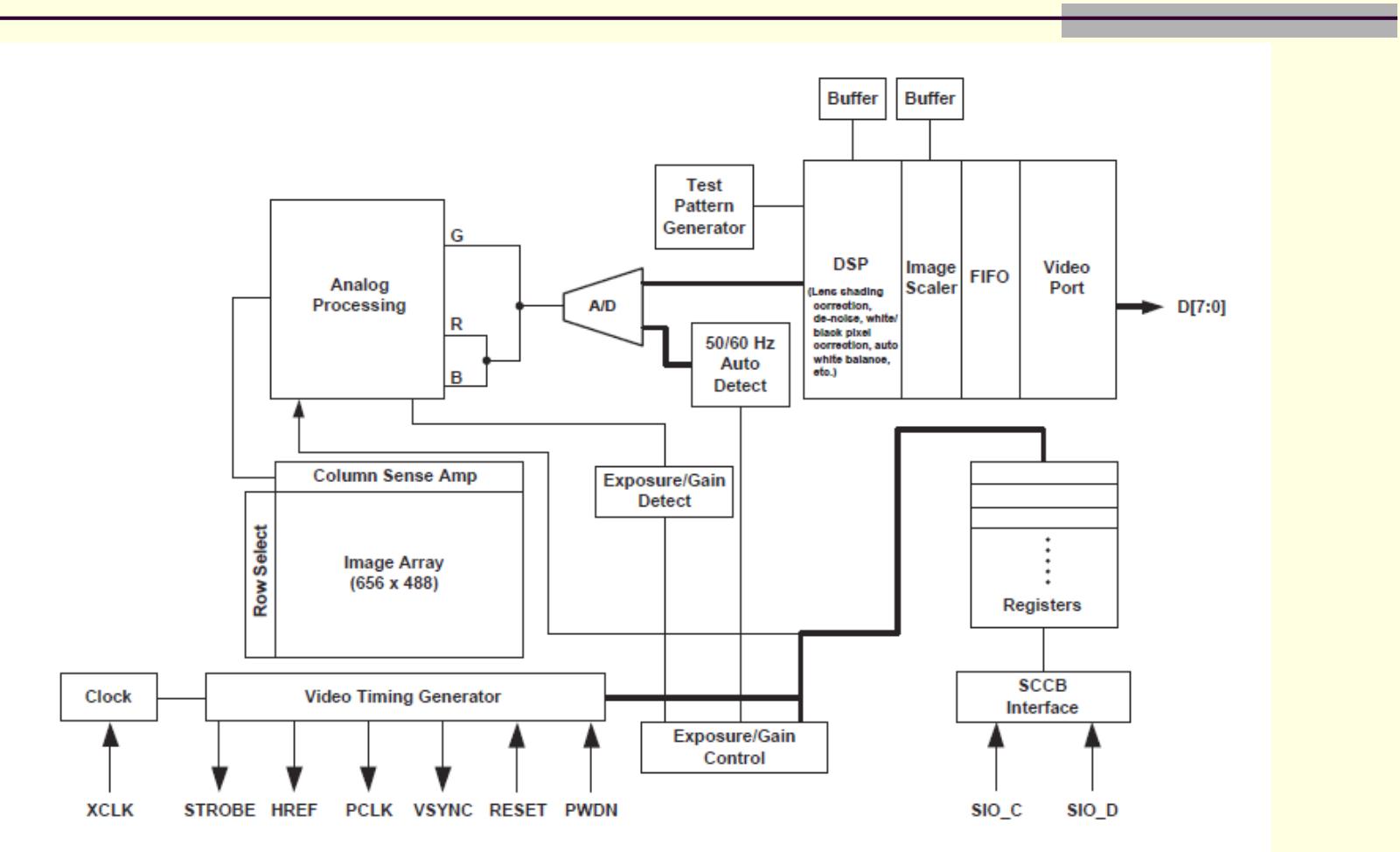
OV7670

- Postoji i crno-bijela verzija OV7171
- CMOS Video senzor
- Ukupan broj pikslea 656 x 488
- Maksimalno do 60 slika po sekundi

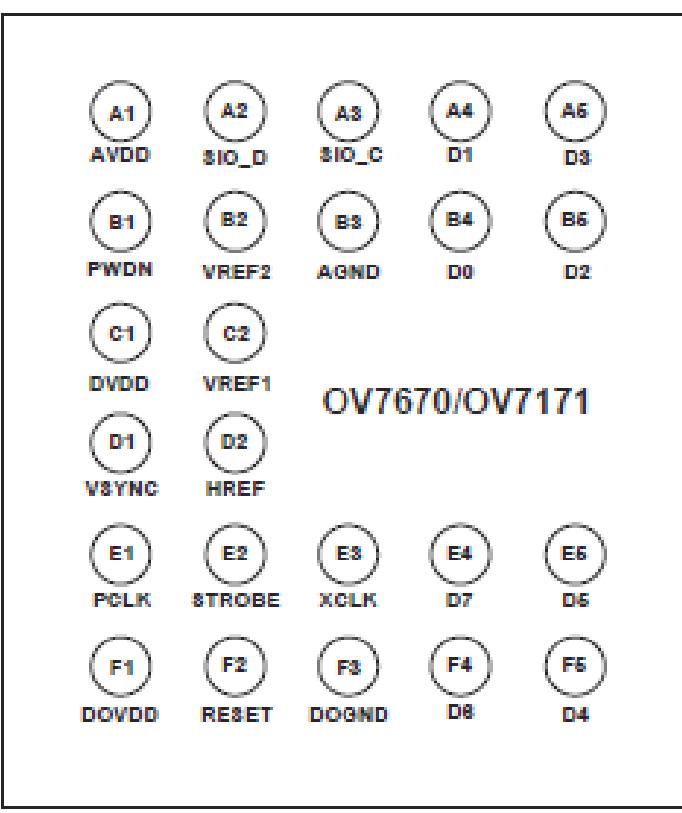
OV7670

- Predviđena za sljedeće funkcije:
 - Video konferencije
 - Video telefonija
 - Video pošta
 - Foto aparati na mobilnim telefonima
 - PC Multimedia
 - i.t.d.

OV7670

OV7670

OV7670

- Dva komunikacijska sučelja
 - Kontrolno sučelje SCCB
 - Podatkovno sučelje: ITU-601, ITU-656, ZV port

SCCB - Serial Camera Control Bus

- OmniVision komunikacijski protokol
- Omogućava komunikaciju jednog master i više slave uređaja
- Sukladno s IIC (I2C) sučeljem

I2C

- I2C - Inter-Integrated Circuit
- Početkom '80ih Philips Semiconductors razvio je dvosmjernu "2-wire" komunikacijsku sabirnicu.
- Osnovna namjena joj je bila da omogući jednostavnu komunikaciju između procesora i ostalih komponenti unutar televizora.
- Philips Labs u Eindhoven (Nizozemskoj)
- Danas I2C široko primijenjen i u drugim uređajima.

I2C

- Generalno je prihvaćena kao standard
- Podržana od mnogih proizvođača:
 - Xicor
 - ST Microelectronics
 - Infineon Technologies
 - Intel
 - Texas Instruments
 - Maxim
 - Atmel
 - Analog Devices
 - i.t.d.

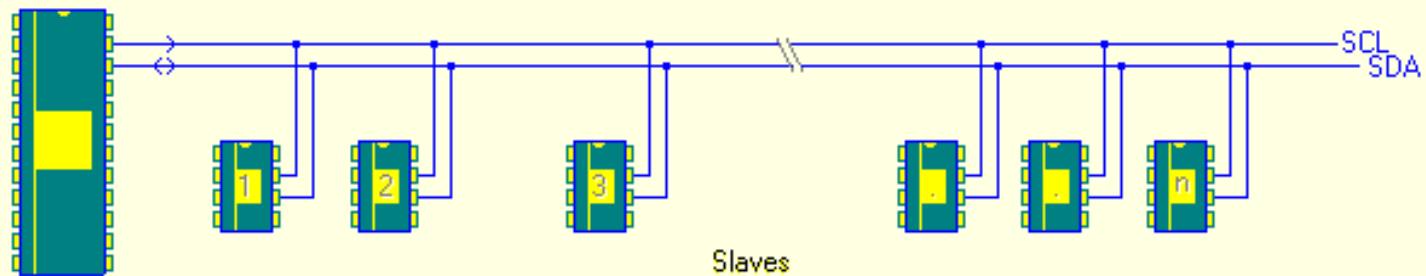
I2C

- Fizički je izvedena sa dvije žice (spojna puta)
 - SDA – Serial DAta
 - SCL – Serial CLock
- Obije linije su dvosmjerne
- Svaki uređaj spojen na sabirnicu mora imati svoju jedinstvenu adresu na toj sabirnici
- Svaki od uređaja može slati ili primati podatke

I2C

Svojstva sabirnice

- Više uređaja može započeti komunikaciju
- Uredaj koji započinje komunikaciju naziva se master na sabirnici
- Sukladno tome svi ostali u tom trenutku su slave uređaji
- Master na sabirnici je obično procesor
- Sabirnica može imati više master uređaja

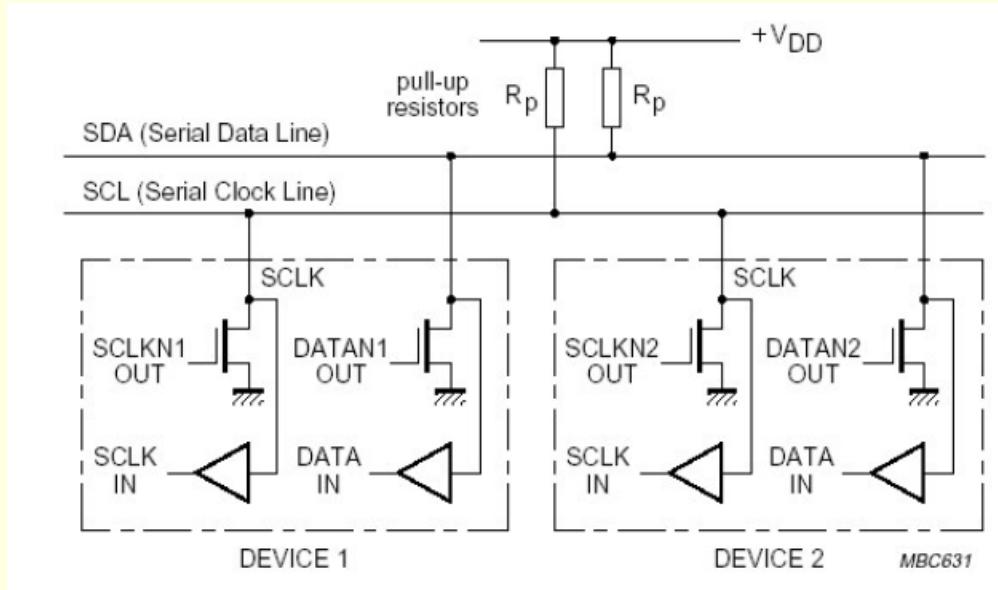
I2C

- Brzina komunikacije
 - 100 kbps (standardni način rada)
 - 400 kbps(brzi način rada)
 - 3.4 Mbps (vrlo-brzi načina rada)
- Broj uređaja na sabirnici je limitiran s maksimalnim kapacitetom od 400 pF

I2C

■ Spojeno I sabirnica

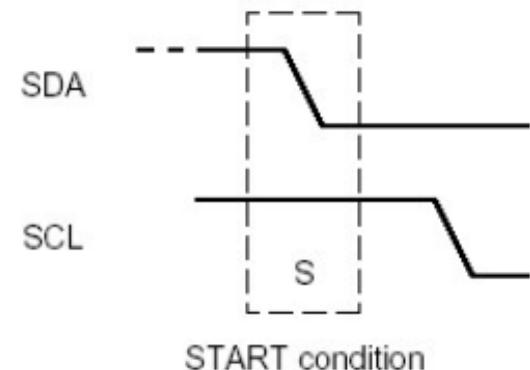
- Sabirnica je slobodna kada su SDA i SCL u visokom.
 - Koriste se pull-up otpornici

I2C

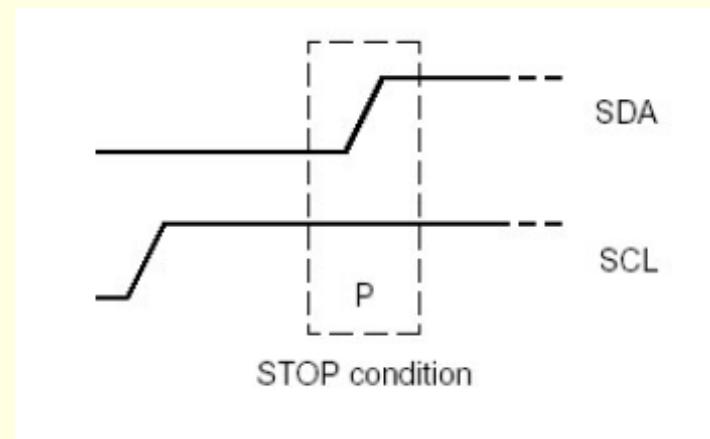
■ Komunikacija

- Master generira START stanje
 - Dojavljuje ostalim na sabirnici da zahtijeva pozornost
 - Postavlja SDA signal u nisko, a zatim SCL signal u nisko

I2C

- Nakon što master primi potvrdu može početi slati podatke.
- Na kraju master šalje STOP
 - Otpušta SCL i SDA signal koji idu u visoko stanje

I2C

■ Master

- Kontrolira SCL
- Šalje start i stop sekvencu
- Kontrolira adresu na sabirnici

■ Slave

- Adresiran je od strane mastera
- Ako master čita onda šalje bitove

■ Prijenos podataka

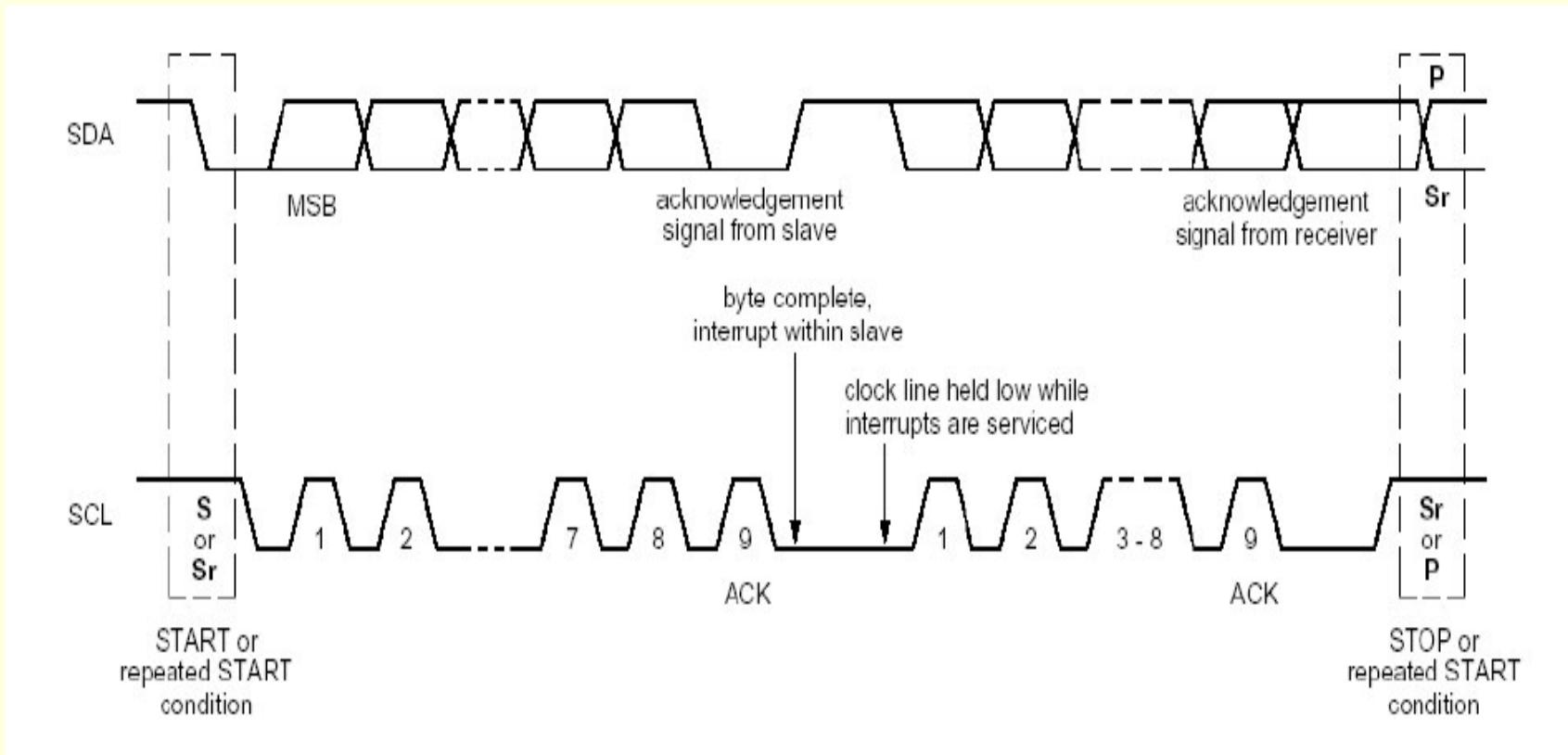
- Podatci se prenose po bitovima nakon start signala
- Uvijek se šalju podatci grupirani u bajtove
- MSB (most significant bit) ide prvi
- Adresa SLAVE uređaja je isto podatak
 - I to prvi podatak koji se prenosi
 - Tijekom prijenosa prvog bajta master šalje a slave prima adresu
 - Dalje sve ovisi o zadnje posланом биту

I2C

■ Prijenos podataka

- Master spušta SCL u nisko i počinje generirati impulse za svaki bit
- Generira se 8 pulsova za podatak i jedan puls za potvrdu od slave uređaja
 - Master započinje slanje sljedećeg bajta
 - Slave može odgoditi slanje sljedećeg ili primanje bajta držanjem signala SCL u niskom

I2C

I2C

■ Prijenos podataka

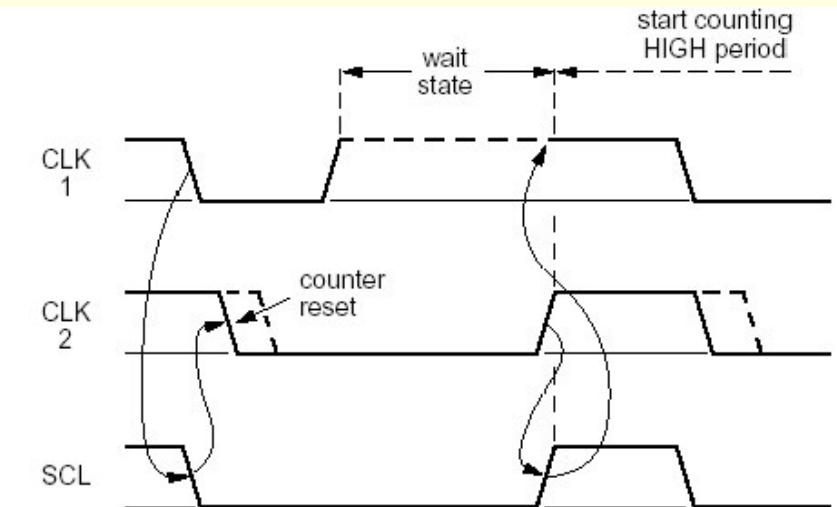
- Prenosi se osam bitova i potvrda od primatelja
- Uređaj koji šalje podatke nakon 8 pulsova oslobođa SDA
- Onaj koji je primao podatke spušta SDA u nisko da bi potvrdio primitak podataka
- Nakon toga otpušta SDA signal

I2C

- Multi master sabirnica
 - Više uređaja može kontrolirati sabirnicu
 - Moguća situacija je da više mastera istovremeno pokrenu start sekvencu
 - Potrebna je sinkronizacija na SCL signali
 - Potrebna je arbitraža na SDA signali
 - Problem se rješava korištenjem ožičenog I povezivanja

I2C

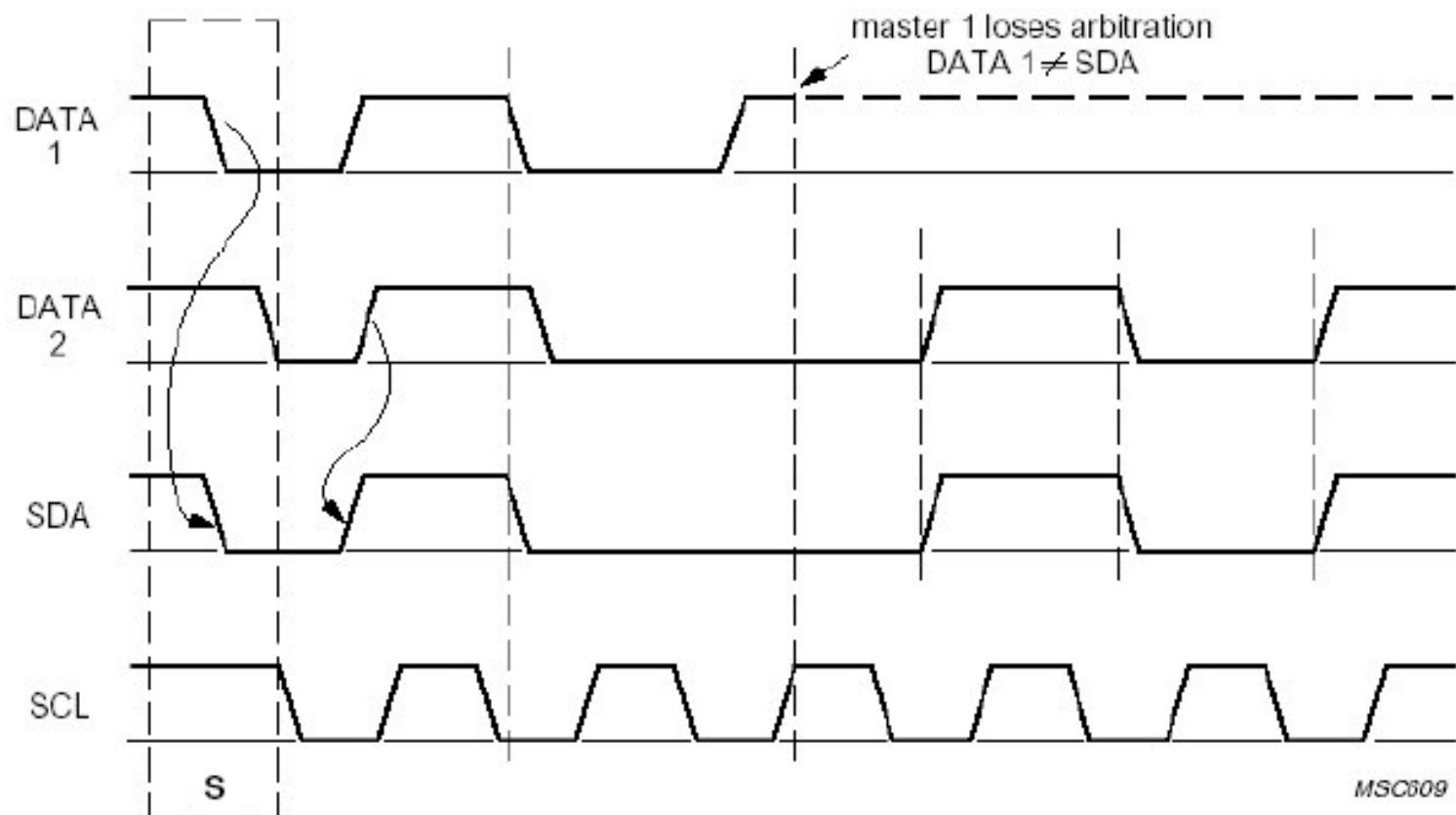
- Sinkronizacija na SCL signalu
 - Započinje komunikacija
 - SCL je u 1 i prvo što se radi master postavlja SCL u 0 – START
 - Nakon toga Master otpušta SCL
 - Ako je SCL = 0 netko je još na sabirnici odi u stanje čekanja
 - Ako je SCL = 1 sabirnica je tvoja
 - Master vraća SLC u 0

I2C

- Arbitraža na SDA signalu
 - Započinje komunikacija šalje se START
 - Izvrši se sinkronizacija SCL signala i na visoku razinu SCL postavlja se podatak
 - Svaki master generira svoj podatak
 - Master prestaje slati ako razina na SDA signalu ne odgovara onome što je on postavio
 - Oslobađa SDA i pokušava ponovo poslati podatak kada je sabirnica slobodna

I₂C

I2C

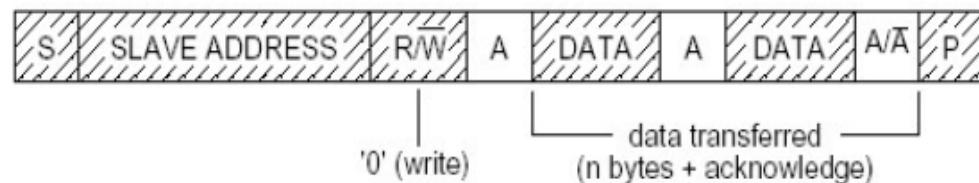
■ Adresiranje:

- Prvi bajt uvijek šalje master
 - 7 bitova čine adresu
 - 1 bit daljnji smjer komunikacije
 - 0 – master piše podatke
 - 1 – master čita podatke
- Prijenos podataka završava STOP stanjem, može se prenijeti više od jednog bajta
- Adresa se sastoji od fiksnog dijela i promjenjivog
 - Fiksni dio određuje I2C odbor za dodjelu adresa

I2C

■ Okvir komunikacije

master-transmitter

from master to slave

from slave to master

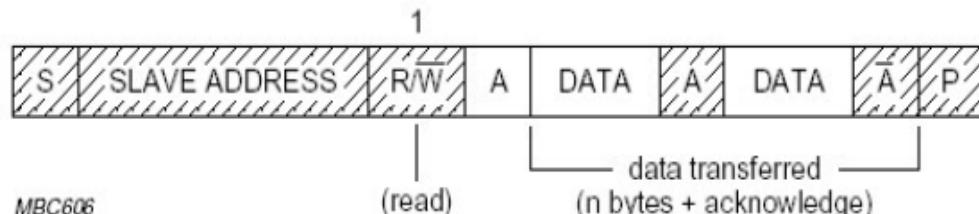
A = acknowledge (SDA LOW)

\bar{A} = not acknowledge (SDA HIGH)

S = START condition

P = STOP condition

master-receiver (since second byte)

MBC606

I2C

■ Rezervirane adrese za posebnu namijenu:

- general call 0000 000 | 0
- start byte 0000 000 | 1
- CBUS address 0000 001 | *
- used for cooperation of I2C and CBUS
- High-speed mode master code 0000 1** | *
- 10-bit slave addressing 1111 0** | *

SCCB

- Podržava brzinu prijenosa do 400 kbps
- Ima 7 bitnu adresu

CS[2:0]	000	001	010	011	100	101	110	111
WRITE ID (hex)	C0	C4	C8	CC	D0	D4	D8	DC
READ ID (hex)	C1	C5	C9	CD	D1	D5	D9	DD

SCCB

- Osim osnovnog adresiranje preko kojeg se odabire senzor s kojim se komunicira SCCB podržava i pod adresiranje internih registara unutar video senzora
- Tijekom slanja podataka nakon adrese senzora u drugom bajtu se šalje adresa registra kojem se želi pristupiti
- Treći bajt koji se šalje zapisuje se u odabrani registar
- U koliko se nastavi dalje slati bajtovi podatci se zapisuju u sljedeće registre koji slijede

SCCB

- Čitanje podataka po I2C protokolu ne omogućava pod adresiranje pojedinih registara unutar video senzora.
- Zato se čitanje vrši sa zadnje adresiranog registra u procesu pisanja
- Moramo koristiti jedan prazan ciklus pisanja u kojem ne upisujemo podatak u registar, odnosno šaljemo samo dva bajta – adresu senzora i adresu regista

SCCB

■ Nama bitni registri unutar senzora:

Register	Address	Default	Description
CLKRC	0x11	0x80	<p><i>Bit[6]:</i> 0: Apply prescaler on input clock 1: Use external clock directly</p> <p><i>Bit[0-5]: Clock prescaler</i> $F(\text{internal clock}) = F(\text{input clock}) / (\text{Bit}[0-5] + 1)$ Range [0 0000] to [1 1111]</p>
DBLV	0x6B	0x0A	<p><i>Bit[7-6]: PLL control</i> 00: Bypass PLL 01: Input clock x4 10: Input clock x6 11: Input clock x8</p> <p><i>Bit[4]: Regulator control</i> 0: Enable internal regulator 1: Bypass internal regulator</p>

Register	Address	Default	Description
COM3	0x0C	0x00	<p>Bit[6]: 0: Nothing 1: Swap the data MSB and LSB.</p> <p>Bit[5]: On powedown 0: Tri-state the output clock 1: Do not tri-state the output clock</p> <p>On powerdown 0: Tri-state the output data 1: Do not tri-state the output data</p> <p><i>Bit[3]: 0: Disable scaling 1: Enable scaling</i></p> <p>Bit[2]: 0: Disable downsampling, cropping, windowing 1: Enable downsampling, cropping, windowing</p>
COM7	0x12	0x00	<p>Bit[7]: 0: Nothing 1: Reset all the registers to default values</p> <p><i>Bit[5]: 0: Nothing 1: Use CIF format</i></p> <p><i>Bit[4]: 0: Nothing 1: Use QVGA format</i></p> <p><i>Bit[3]: 0: Nothing 1: Use QCIF format</i></p> <p>Bit[1]: 0: Disable color bar 1: Enable color bar</p> <p>Bit[2, 0]: 00: YUV 01: RGB 10: Bayer raw 11: Processed bayer raw</p>

OV7670

■ Nama bitni registri unutar senzora:

70	SCALING_XSC	4A	RW	<p>Bit[7]: Test_pattern[0] - works with test_pattern[1] test_pattern (SCALING_XSC[7], SCALING_YSC[7]):</p> <p>00: No test output 01: Shifting "1" 10: 8-bar color bar 11: Fade to gray color bar</p> <p>Bit[6:0]: Horizontal scale factor</p>
71	SCALING_YSC	35	RW	<p>Bit[7]: Test_pattern[1] - works with test_pattern[0] test_pattern (SCALING_XSC[7], SCALING_YSC[7]):</p> <p>00: No test output 01: Shifting "1" 10: 8-bar color bar 11: Fade to gray color bar</p> <p>Bit[6:0]: Vertical scale factor</p>

Video sučelje

- Video senzor podržava
 - Digitalno sučelje
 - 8 bita
 - Video format CCIR601, CCIR656, ZV port
 - Format podataka – YUV 4:2:2, RGB 4:2:2, RGB row dana 565/555

ITU656

- Pravi naziv BT.656 predložen od strane ITU (International Telecommunication Union) stoga se često naziva ITU656 i CCIR656
- Definira jednostavni video protokol za prijenos ne komprimiranog digitalnog video signala bilo PAL ili NTSC (522 ili 625 linija)
- Standar je nastao na BT.601(CCIR601) koji definira prijenos podataka u formatu 4:2:2 interlaced u YUV (YCbCr)
- Standard definira prijenos 8 i 10 bitnih podataka serijski ili paralelno.
- Koristi se za prijenos podataka u televizorima između čipova

ZV Port

- ZV Port je dio PC Card standarda koji definira PCMCIA i PC Express kartice
- ZV (Zoomed Video) je protokol koji služi za povezivanje PC Card (PCMCIA) i host sistema (računala) koji omogućava direktni pristup video memoriji i/ili VGA upravljačkom sklopu. Podatci se prenose bez upotrebe međuspremnika odvojenom sabirnicom tako da ne opterećuju računalo.
- Pogodan je za jednostavno i jeftino povezivanje video uređaja koji zahtijevaju brzi prijenos podataka za aplikacije kao što su MPEG dekoderi za filmove i igrice, TV tuners, live video input and video capture.

ZV Port

- Korištenjem ZV porta prijenosna računala dobivaju performanse desktop računala u video svijetu
- ZV Port je jednosmjerna komunikacija između PC Card-a i VGA kontrolera
- U potpunosti je kompatibilno s CCIR601

ZV Port

- Više detalja u PC Card Standard
- Dodano u standard od verzije PC Card Standard 5.04 Update
- Trenutna verzija (koja je ujedno i konačna)
 - PC Card Standard 8.0
- PC Card je napušten
- Trenutno se razvija Express Card koji podržava sve što i PC Card
- Fizički nisu kompatibilni

OV7670

■ Signali

■ VSYNC

- Postavljanjem u visoko dojavljuje se početak okvira slike. Generira se jednom za svaku sliku

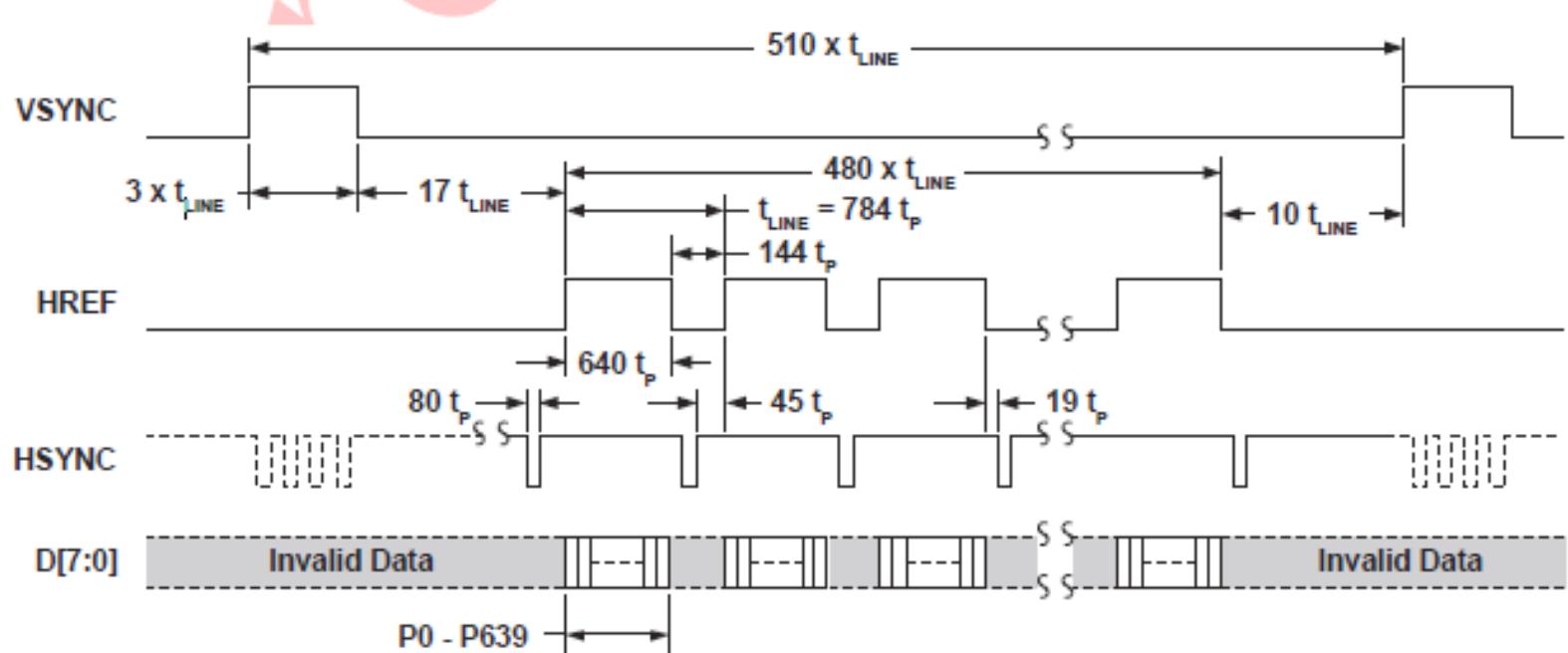
■ HREF

- Postavlja se visoko i ostaje u visokom kada se šalju jedan red slike po završetku slanja jednog reda postavlja se u nisko

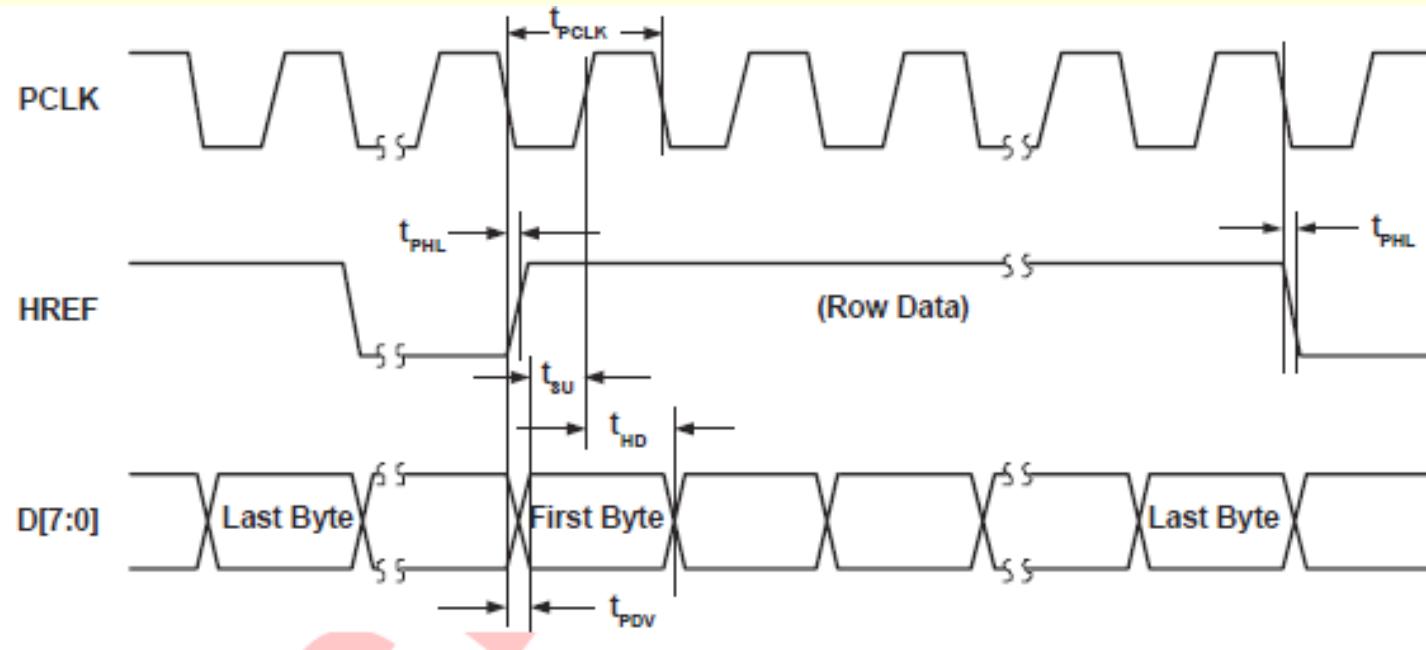
■ PCLK

- Na padajući ili rastući brid signala podatak na sabirnici je valjani
- Opcija rastući ili padajući brid može se podesiti preko I2C-a

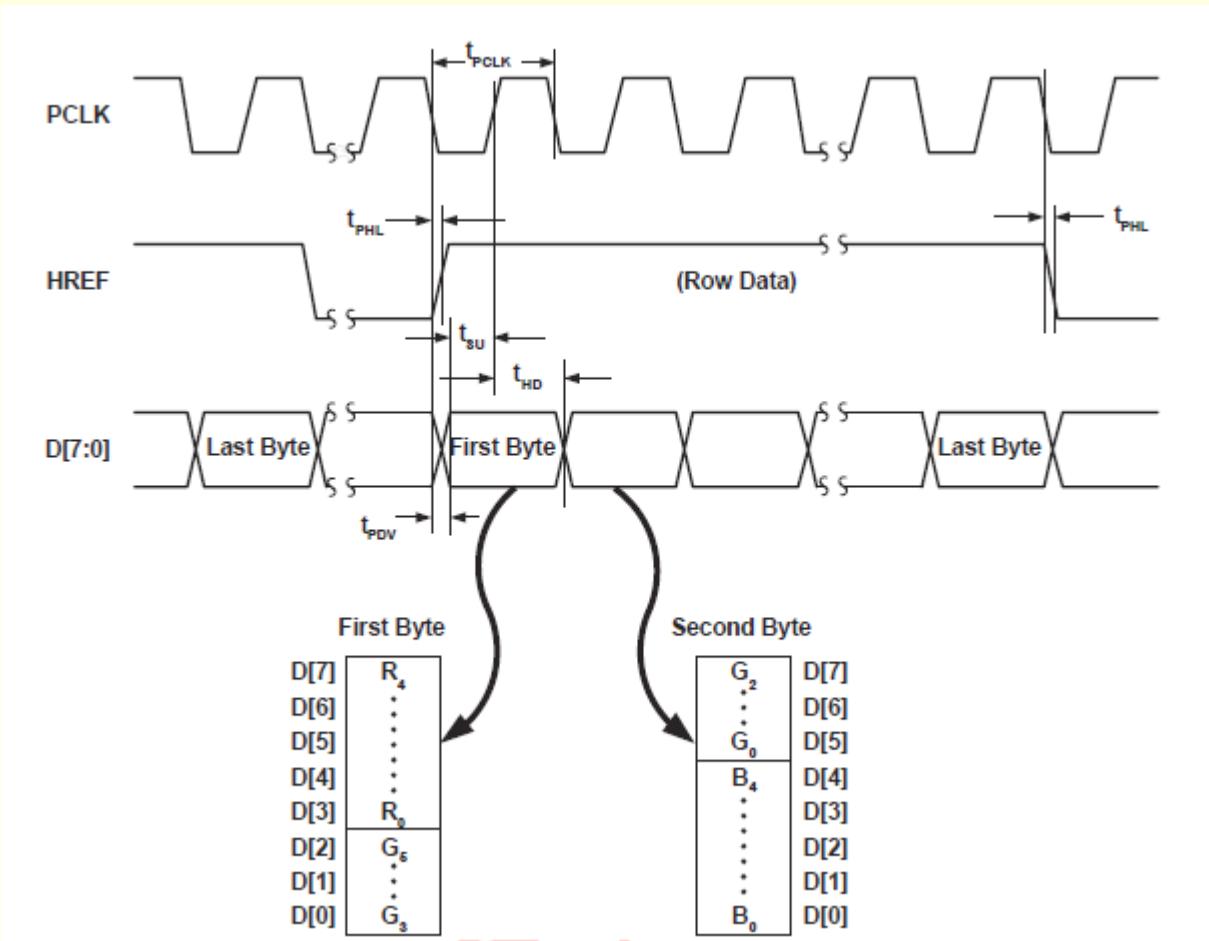
ZV Port

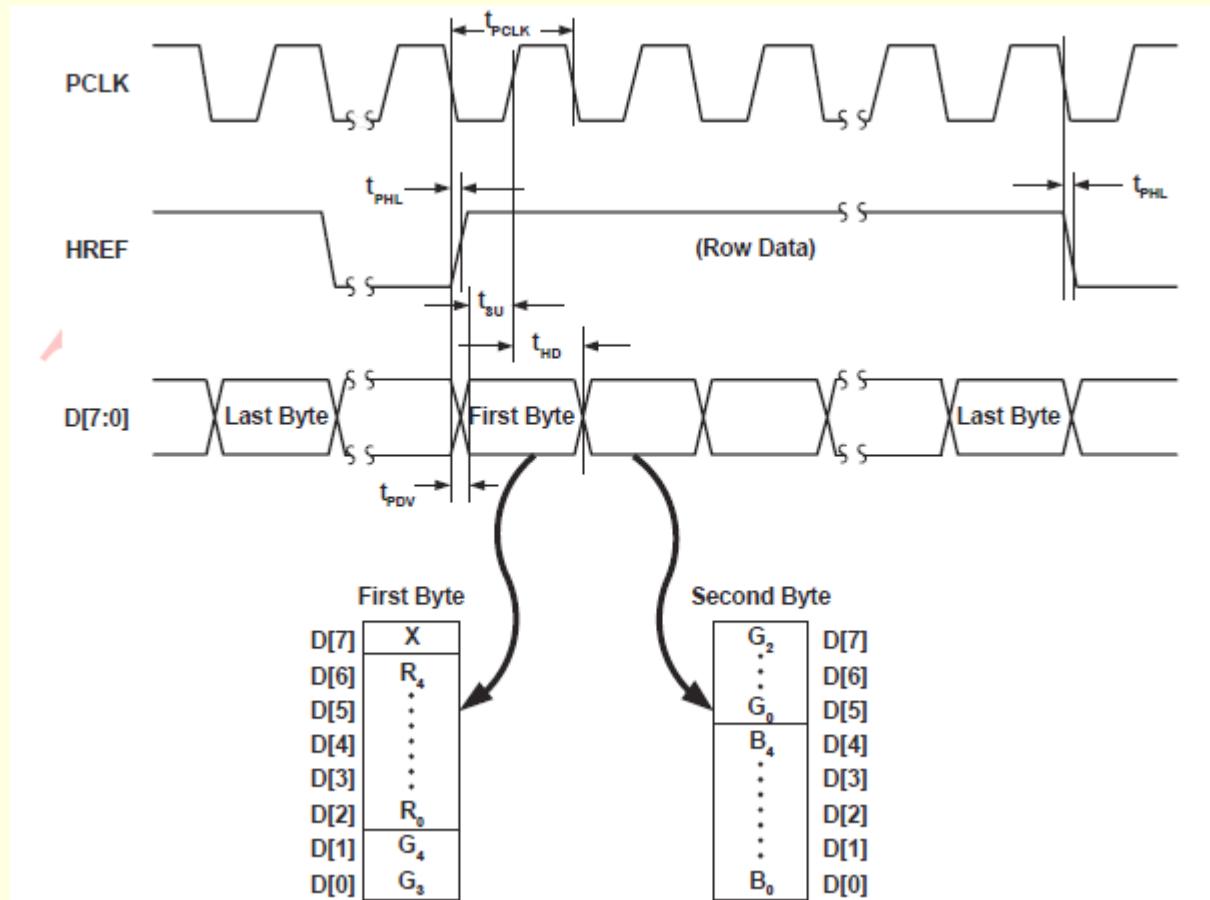
ZV Port

OV7670 – RGB565

OV7670 – RGB555

OV7670

■ Ostali signali koje koristimo

■ RESET

- Sklopovalski reset kamere

■ PWDN

- Postavljanje kamere u “Power Down Mode”
 - Način rada smanjene potrošnje
 - U tom načinu rada senzor zaustavlja obradu video signalia.

OV7670

- Video senzor radi kao MASTER uređaj
- Moguće ga je postaviti da radi i kako SLAVE uređaj
- Tada procesor mora kontrolirati i generirati signale CHSYNC, VSYNC, PCLK. On se mora brinuti o horizontalnoj i vertikalnoj sinkronizaciji

OV7670

- Frame execution mode
 - Predviđen za uređaje koji imaju mehaničku kontrolu otvora blende
 - Digitalni foro aparati

Xilinx Processor IP Library

- iicps v1_03_a
- Uređaj može biti master ili slave
- Omogućeno je korištenje prekida prilikom čitanja i pisanja ili prozivanje
- lako sklopoljje podržava 7 i 10 bitnu adresu izvedeni upravljački programi podržavaju samo 7 bitno adresiranje